

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วม
ชนบ้านวังน้ำขาว หมู่ที่ 3 ต.วังตะเคียน กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

โดย นายกฤษณันท์ มนูญผล และคณะทีมวิจัย
มิถุนายน 2550

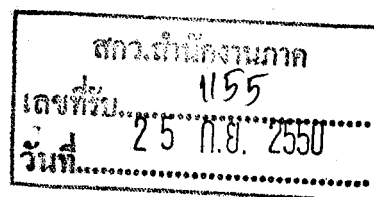

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วม
ชุมชนบ้านวังน้ำขาว หมู่ที่ 3 ต.วังตะเคียน กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

โดย นายกฤษณันท์ มบุญผล และคณะที่มวิจัย
มิถุนายน 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วม
หมู่ที่ 3 ต.วังตะเคียน อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

คณะนักวิจัยบ้านวังน้ำขาว
มิถุนายน 2550
สนับสนุนงบประมาณโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.สำนักงานภาค)

บทคัดย่อ

การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษา ลักษณะความเป็นมาและเหตุการณ์ด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว 2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขด้าน ที่ทำให้ลักษณะหรือพัฒนาการของชุมชนเป็นมาอย่างนั้น 3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้รับ จัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวัดวังน้ำขาวต่อไปในอนาคต การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน กิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท แต่ความเป็นจริงแล้วที่มิวิจัยจะต้องไป ศึกษาประวัติความเป็นมาตั้งแต่การอพยพมาจากบ้านกุดจอก ตำบลกุดจอก กิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัด ชัยนาท ซึ่งชาวบ้าน 5 หลังคาเรือนแรกอพยพมาจากบ้านกุดจอกและยังตามไปเก็บข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน คนก่อน ๆ เช่นกำนันในอดีตซึ่งปัจจุบันไปพักอาศัยอยู่ที่อำเภอบ้านไร่จังหวัดอุทัยธานี และผู้สูงอายุที่รู้ เรื่องราวในอดีตเป็นอย่างดีของบ้านวังน้ำขาวก็ไปอยู่กับลูกหลานที่หมู่บ้านอื่นทั้งในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาท

ด้วยการศึกษางานวิจัยท้องถิ่นฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงกระบวนการทำงานและการเก็บข้อมูลใน พื้นที่ รวมทั้งยังมีการติดต่อประสานงานให้นักวิชาการด้านภาษาลาวครั้งที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลสาธาฯ จังหวัดนครปฐมมาแนะนำวิธีการเก็บข้อมูลภาษา การ เรียงลำดับคำศัพท์ภาษา ผลของการวิจัยได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านงานวิจัยให้กับทีมวิจัยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังช่วยให้เด็ก ๆ มาช่วยปู ยา คา ยา และพ่อแม่พิมพ์ข้อมูลเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล สามีมาช่วย กรรขำบันทึกข้อมูลสำหรับกรรขำที่เขียนหนังสือไม่คล่องทำให้เราได้ทีมวิจัยเพิ่ม โดยปริยาย ทำให้เกิด กระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ

ในการกระบวนการเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลทุกมิติเกี่ยวกับบริบทชุมชน การเก็บข้อมูลในชุมชน ด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชน อาชีพ เสริมตลาดนัด ความเป็นมาของเหตุการณ์สำคัญ ประวัตินุคคลสำคัญ ประวัตินวัตกรรมประเพณีดั้งเดิมของ บ้านวังน้ำขาว ภูมิปัญญา ทรัพยากรท้องถิ่น สมุนไพร ป่าชุมชนของบ้านวังน้ำขาวจึงทำให้ได้รับทราบ ความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนบ้านวังน้ำขาวมาตั้งแต่เริ่มต้นตั้งหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบันซึ่ง มีอายุมากกว่าร้อยปีและเป็นลาวครั้งซึ่งอพยพมาจากประเทศลาวมีภาษ การทอผ้า ประเพณีวัฒนธรรมอันดี งามยังคงหลงเหลืออยู่มีประวัติความเป็นมาที่มีบุคคลสำคัญระดับประเทศได้กระโดดร่มลงมาในสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 ชายผู้นั้นคือ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติหลายประการ เช่น เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ก่อตั้งสำนักบัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดย ฝึกอบรมนักศึกษาที่จบปริญญาตรีแล้วเข้ารับการอบรมและส่งไปทำงานร่วมกับชาวบ้านในชนบทเพื่อเป็น การฝึกงานจากประสบการณ์จริงโดยรับนักศึกษาจากทุกสถาบันการศึกษาทั่วประเทศไทย เป็นผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย และที่สำคัญยังก่อตั้งมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยในขณะนี้อายุครบ 40 ปี

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางที่ทีมวิจัยคิดจะดำเนินการต่อไปและจะนำข้อเสนอนี้ปรึกษากับผู้นำท้องถิ่นแกนนำชุมชนที่เป็นลาวครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะโมง องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน กำนันตำบลหนองมะโมง กำนันตำบลวังตะเคียน กำนันตำบลกุดจอก ประธานสภาวัฒนธรรมกิ่งอำเภอหนองมะโมงจังหวัดชัยนาท แกนนำชุมชนที่มีเชื้อสายลาวครั้ง โรงเรียนในพื้นที่เช่น โรงเรียนวัดวังน้ำขาว โรงเรียนวัดศรีสโมสร โรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ซึ่งสนใจจะนำไปเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในแต่ละโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาทั้งเรื่องประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นภาษา และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับลาวครั้งไปเผยแพร่ต่อในศูนย์พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นในโรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่กิ่งอำเภอหนองมะโมง รวมทั้งที่ได้ปรึกษากันแล้วในระดับเบื้องต้นยังมีแนวคิดที่ให้ผู้คนภายนอกชุมชนที่สนใจวัฒนธรรมลาวครั้งเข้ามาศึกษาท่องเที่ยวในพื้นที่โดยติดต่อกับหน่วยงานภายนอกที่ให้การฝึกอบรมเช่นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยประสานงานผ่านสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาทเป็นการทำงานร่วมหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท

คำนำ

รายงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามโครงการเรื่อง “ การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วม “ เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะความเป็นมาและเหตุการณ์ด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขด้านที่ทำให้ลักษณะหรือพัฒนาการของชุมชนเป็นมาอย่างนั้น ๆ เพื่อศึกษาแนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้รับ จัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นต่อไปในอนาคตในระยะที่ 2 ให้ชุมชนรู้จักบริหารจัดการตนเอง จากกระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนี้จะส่งผลให้ชุมชนรู้จักตนเอง รับรู้สถานการณ์ประวัติศาสตร์ในอดีตและในยุคปัจจุบัน โดยศึกษาใน 6 ประเด็นดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว
2. ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว
3. ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชน อาชีพเสริม ตลาดนัด
4. ประวัติความเป็นมาของเหตุการณ์สำคัญ ประวัติ คร.ป้วย อิงภากรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบ้านวังน้ำขาว ประวัตินุคคลสำคัญในชุมชนอื่น ๆ
5. ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมบ้านวังน้ำขาว
6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรของท้องถิ่น
 - หมอยา
 - สมุนไพร
 - ป่าชุมชน

งานวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นในเรื่อง “ การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วม “ ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาจนประสบความสำเร็จได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย จึงขอรายงานการวิจัยและพัฒนามาให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค) รับทราบทีมงานวิจัยบ้านวังน้ำขาว จึงขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค) ที่ได้ให้ทุนมาดำเนินการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม ขอขอบคุณชุมชนบ้านวังน้ำขาวที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

มิถุนายน 2550

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่ การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการ ปฏิบัติจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของ ตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ “มากกว่า “ผลลัพธ์ “ เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที “ การประชุมเสวนา พุคคุยถกเถียงเป็น วิธีการเพื่อให้คนในชุมชนทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา ผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้าน นายก อบต. วังตะเคียน กำนันตำบลวังตะเคียน ข้าราชการบำนาญเข้าร่วมหารือใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็น ว่าข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอเพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่ เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำ โดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีก แบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดย คนในท้องถิ่นเพื่อคนในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาคับด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและ วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับ ครูอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว. สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าว มาแล้วในระยะหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่า ได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงานเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่ทีมวิจัยเป็น อย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว. สำนักงานภาคจึงได้ปรับรูปแบบการ เขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่นและมีความง่ายต่อการนำเสนอออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัย ยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญ

ที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือที่เลี้ยงในพื้นที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น ที่เลี้ยงจะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอดบทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างที่เลี้ยงและนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหาศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว. สำนักงานภาค

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	ง
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
ขอบเขตการทำงาน	2
วิธีการดำเนินการ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
คำถามการวิจัย	3
คณะทำงาน ที่ปรึกษา ทีมวิจัยหลัก	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของตำบลวังตะเคียน	
สภาพทั่วไป	6
สภาพเศรษฐกิจ	7
สภาพสังคม	8
การบริการพื้นฐาน	9
ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับศักยภาพชุมชน	10
บ้านวังน้ำขาว	11
การเมืองการปกครองบ้านวังน้ำขาว	13
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องศึกษาหาข้อมูล	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
ขอบเขตการวิจัย	17
การเก็บรวบรวมข้อมูล	17
กระบวนการทำงาน	17
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	19
การวิเคราะห์ข้อมูล	19

บทที่ 4 ผลของการศึกษา

ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว	25
กลุ่มทอผ้า	25
กลุ่มแปรรูปและถนอมอาหาร	26
กลุ่มเลี้ยงโค	27
กลุ่มนาหญา	27
กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า	28
กลุ่มสตรีหรือแม่บ้าน	28
กลุ่มผู้สูงอายุ	29
กลุ่มพลังงานทดแทนในชนบท	29
กลุ่มออมทรัพย์บ้านวังน้ำขาว	30
กลุ่มฉาปนกิจสงเคราะห์บ้านวังน้ำขาว	31
กลุ่มตลาดนัดชุมชนบ้านวังน้ำขาว	31
ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้	32
เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	34
พัฒนาการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือเครื่องใช้	36
ประวัติบุคคลสำคัญ ศ.ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์	37
ประวัติหลวงพ่อบุญครองเจ้าป่า ฐิตธมโม	47
ประวัติโรงเรียนวัดวังน้ำขาว	48
ประเพณี พิธีกรรม ศาสนา ความเชื่อ	50
ความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของศาลาอาคม	51
ความเชื่อเกี่ยวกับ ดวงวิญญาณ ภูตผีปีศาจ	51
ความเชื่อในเรื่องความศักดิ์ เกี่ยวกับเจ้าพ่อศาลบุญคง	52
ความเชื่อในเรื่องการรักษาพยาบาลทางไสยศาสตร์	53
ความเชื่อเรื่องการเกิด	54
การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่	56
การแจ้งเกิด	57
การแต่งงานมีครอบครัว	57
การตาย	58
การเผาศพด้วยเชิงตะกอน	59
พิธีมงคลและอวมงคล	60
ประเพณีออกพรรษา	61

ประเพณีทอดกฐิน	62
กฐินส่วนตัวหรือส่วนบุคคล	63
ประเพณีทอดผ้าป่า	63
ประเพณีลอยกระทง	64
ประเพณีสงกรานต์	64
ประเพณีเข้าพรรษา	66
ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน	66
ประเภทของเครื่องดนตรี	69
โอกาสในการเล่นดนตรี	70
ประเภทของเพลง	71
ภูมิปัญญา หมอยาสมุนไพร วิธีการรักษา	72
ป่าชุมชน	82
การดูแลรักษาป่าชุมชน	83
ชนิดของพันธุ์ไม้ในป่าชุมชน	84
ประโยชน์ที่ได้รับจากป่าชุมชน	85
บทที่ 5 สรุปและวิเคราะห์ผล	
กิจกรรมที่ 1 การจัดเวทีชี้แจงวัตถุประสงค์และประชาสัมพันธ์โครงการ	87
กิจกรรมที่ 2 การวางแผนการทำงานวิจัย	88
กิจกรรมที่ 3 การจัดเวทีสรุปผลข้อมูล	90
กิจกรรมที่ 4 สรุปสถานการณ์ปัจจุบัน โครงการวิจัยฯ	96
กิจกรรมที่ 5 การถอดบทเรียน โครงการวิจัยฯ	99
กิจกรรมที่ 6 กำหนดการสังเคราะห์ข้อมูล	105
กิจกรรมที่ 7 การประชุมร่วมกันทำงานในระยะต่อไปของโครงการวิจัย	108
กิจกรรมที่ 8 การศึกษาดูงานประเด็นหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของ จ.จันทบุรี	110
กิจกรรมที่ 9 เข้าร่วมกิจกรรมประเด็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจ.สมุทรสงคราม	113
ภาคผนวก	
คำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	118
บทความแบบมีชีวิต	120
พี่เลี้ยงมือใหม่หัดขับ	121
ลาวครั้ง	123
ตารางสำรวจลาวครั้งบ้านวังน้ำขาว	156
อนุสรณ์สถานศ.ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์	161

มุมมองของชุมชน “วังน้ำขาว” ต่อยอดสู่ศูนย์สถานศ.ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์	166
ภาพกิจกรรมโครงการ	169

บทที่ 1

บทนำ

ชื่อโครงการ :	แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังน้ำขาว ในการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชน ตำบลวังตะเคียนกิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
ประเด็นศึกษา	ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
พื้นที่ศึกษา :	ชุมชนบ้านวังน้ำขาวหมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียนกิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
ระยะเวลาในการวิจัย	1 ปี กันยายน 2547 – 31 สิงหาคม 2548

หัวหน้าโครงการ นายกฤษณนันทน์ มนูญผล

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ชุมชนบ้านวังน้ำขาวมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นมีประชากรในพื้นที่ หมู่ที่ 3 มี 320 หลังคาเรือน ตามที่สำรวจ แต่ที่จริงมีประมาณ 260 หลังคาเรือน พื้นที่หมู่ที่ 3 อยู่ใกล้กับ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน สถานีอนามัยตำบลวังตะเคียน วัดวังน้ำขาว โรงเรียนวัดวังน้ำขาว ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ทำนา ทำสวนทำไร่ อ้อย เลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ ชาวบ้านบางส่วนมีอาชีพเสริมทอผ้า ทำไม้กวาดดอกหญ้า เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีการตั้งรกรากอยู่อาศัยมานาน นับประมาณสองร้อยกว่าปี เป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางเศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรมที่เจริญงอกงาม เช่น ภาษามีสำเนียงและคำศัพท์คล้ายๆ กับภาษาทางภาคอีสาน การตั้งถิ่นฐานมีการเล่าเรื่องถึงการอพยพของผู้คนจากถิ่นอื่นๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นพวกลาวครั้ง ที่สมัยแรกๆ ต้องค้ำคนขนขยต่อสู่กว่าจะเอาตัวรอด เครื่องมือเครื่องใช้ก็เป็นพวกเดียวกันกับชุมชนทางภาคอีสาน เล่ากันว่าผู้นำชุมชนแต่ละคนต้องค้ำคนเพื่อนำพาชุมชนมาสู่ปัจจุบัน เล่ากันว่าในยุคแรกๆ กว่าที่จะหักล้างถางป่า ทำไร่นาได้พอเลี้ยงผู้คนในชุมชนแต่ละปีนอกจากต้องรวมพลังความสามัคคีของคนแล้ว ยังต้องอาศัยความเชื่อและประเพณี พิธีกรรมรวมทั้งภูมิปัญญาต่างๆ จนสามารถนำพาตัวชีวิตสังคมสมัยนั้น มาสู่วันนี้วันที่สังคมเริ่มชมเชยผู้คนเริ่มเห็นแก่ตัวหรือความเป็นปัจเจกมากกว่าสมัยนั้น ผู้คนสมัยนี้ลืมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ลืมรากเหง้าของตนเอง กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาและกระบวนการจัดการสังคมในปัจจุบัน ไม่ได้นำเอาเรื่องราวด้านล่างมาเป็นสื่อหรือเป็นเครื่องจัดการพฤติกรรมแต่อย่างใด เพราะเรื่องราวเหล่านี้ไม่เคยได้ศึกษามันก็เก็บไว้เป็นหลักฐานแต่อย่างใด ขณะที่คนรุ่นเก่าก่อนที่จะจดจำเรื่องราวต่างๆ ได้ล้มหายตายจากไปมากแล้วถ้าไม่รีบบันทึกเรื่องราวเหล่านี้ก็อาจจะขาดหลักฐานหรือข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องหรืออาจจะสูญหายไปกลับคนรุ่นเก่าก็เป็นไปได้

เพื่อเป็นหลักฐานให้อุณชนคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ให้เกิดความภาคภูมิใจพัฒนาบ้านเกิดของคนไม่ทิ้งถิ่นฐาน และสืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษและได้ใช้เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ รวมทั้งเผยแพร่เรื่องราวความรู้เหล่านี้สู่สังคมอื่นๆ ต่อไป ชาวบ้านจึงได้ปรึกษาหารือกันให้คณะวิจัยและที่ปรึกษาได้ดำเนินการเรื่องนี้ ขึ้นมา ฉะนั้นชุมชนควรจะระดมความคิดร่วมสร้างปัญหาสร้างสรรคงานให้กับชุมชนของตนเอง ปัญหาของชุมชน เป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่ควรจะได้รับพัฒนาการเรียนรู้จากชุมชนโดยชุมชนจัดเวทีสัมมนาพูดคุย เล่าเรื่องระดมความคิดเห็นเพื่อร่วมกันศึกษาประเด็นปัญหาที่ยังไม่ได้ ค้นพบจากเหตุการณ์ในอดีต เพื่อนำมาเป็นบทเรียนขั้นพื้นฐานให้อุณชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป โดยการทำงานครั้งนี้เป็นการทำงาน ร่วมมือกันระหว่างคนทุกคนที่เกี่ยวข้องในชุมชนตั้งแต่ พระสงฆ์ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน คณะครูในโรงเรียนวัดวังน้ำขาว ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ เด็กนักเรียน และเยาวชนในหมู่บ้าน ซึ่งจะเริ่มศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2347 ยุคผู้ใหญ่อโศก ซึ่งเป็นผู้ใหญ่อโศก คนแรกของบ้านวังน้ำขาวจนถึง ปัจจุบันในยุคของผู้ใหญ่สมบัติ ในปัจจุบันผู้ใหญ่สมบัติได้รับการเลือกตั้งให้เป็นกำนันตำบลวังตะเคียน กิ่ง อำเภอนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นมาและเหตุการณ์ด้านต่างๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขด้านที่ทำให้ลักษณะหรือพัฒนาการของชุมชนเป็นมา อย่างนั้นๆ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวังน้ำขาวต่อไป

3. ขอบเขตการทำงาน

กรณีศึกษา

1. ประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว
2. ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่างๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว
3. ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชนอาชีพเสริม ตลาดนัด
4. ประวัติความเป็นมาของเหตุการณ์สำคัญประวัติ คร.ป๊วย อึ้งภากรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบ้านวังน้ำขาว ประวัติบุคคลสำคัญในชุมชน
5. ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมบ้านวังน้ำขาว
6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรของท้องถิ่น
 - หมอยา
 - สมุนไพร
 - ป่าชุมชน

4. วิธีการดำเนินการ

1. ครู นักเรียน อาสาสมัครในชุมชนออกไปสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ถามบุคคลในชุมชนหมู่บ้านวังน้ำขาวที่น่าจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนมีข้อมูลที่ยืนยันได้จริง
2. เก็บภาพเหตุการณ์ สถานที่สำคัญ หลักฐานเครื่องมือเครื่องใช้ในอดีตที่ยังเหลืออยู่ ลงในแฟ้มภาพได้
3. ใช้เวลาในการดำเนินการ 1 ปี
4. ทำเวทีสาธารณะคืนความดีสู่สังคม
5. วิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด
6. เชิญวิทยากรจากภายนอกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับเหตุการณ์ในขณะนั้นมาร่วมสังเคราะห์ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
7. บันทึกข้อมูลในรูปแบบของ
 - หนังสือ
 - แฟ้มภาพ
 - เว็บไซต์ของโครงการวิจัยวังน้ำขาว ตำบลวังตะเคียน กิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท www.bttm.org

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาด้านต่างๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว
2. ชุมชนได้เรียนรู้การศึกษาวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ขึ้น
3. ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน” ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยของโครงการนี้
4. ได้แนวทางและองค์ความรู้เพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสืบต่อไป

6. คำถามการวิจัย

1. ประวัติต่างๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว เป็นต้นว่า การตั้งถิ่นฐานลักษณะทางภาษาเครื่องมือเครื่องใช้ (เทคโนโลยี) เหตุการณ์สำคัญในชุมชนผู้นำชุมชน การประกอบอาชีพของชุมชน มีลักษณะและพัฒนาการมาอย่างไร หรือมีความเป็นมาอย่างไร
2. ลักษณะด้านต่างๆ ของชุมชนที่เป็นมาหรือการพัฒนาการมาอย่างไรเป็นเพราะอะไร

7. คณะทำงาน

หัวหน้าโครงการ

นายกฤษณนันท์ มนูญผล

คณะกรรมการที่ปรึกษานักวิจัย

1. ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. ดร.ฐิติพร พันธเสน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ผศ.เอี่ยม ทองดี	มหาวิทยาลัยมหิดลศาลายา
4. นายสมบัติ อินทร์เล็ก	ก้านัน ด.วังตะเคียน
5. นายธนสาร นิมพระยา	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน

ทีมวิจัยหลัก

1. นายกฤษณนันท์ มนูญผล
2. นายสงบ วงศ์กลม
3. นายสำออง มธุรส
4. นายธนิต นิมพระยา
5. นายไพรัช มณีวงศ์
6. นายอำนาจ ใจหลัก
7. นายพรชัย จิรอมรพงศ์
8. นางสาวกรรณิการ์ พลอยเพชร
9. นางจันทร์ดี จบศรี
10. นางคณิง สีชมภู
11. นายจันทง ควงมี
12. นางจันทนา กาคำ
13. นางบุญช่วย โพธิ์ทอง
14. นางสาวอาศ พชรพลอย
15. นางสาวกนกพร อ่อนศรี
16. นางพรรณธิภา มณีวงศ์
17. นางประจิตร ขาวสบาย พี่เลี้ยงโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การทำงานวิจัยท้องถิ่นสามารถสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนให้สามารถทำงานร่วมกัน ช่วยกันแก้ไขในปัญหาในชุมชนร่วมกัน บริหารจัดการการทำงานทั้งงบประมาณและวางแผนการเก็บข้อมูลได้กันเองด้วยความร่วมมือกัน
2. การศึกษาทำงานวิจัยท้องถิ่นสามารถทำให้ทราบปัญหาในชุมชน รู้จักระดมความคิด หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
3. การทำงานวิจัยท้องถิ่นทำให้คนในชุมชนเกิดความรัก การรวมตัว การสำนึกรักบ้านเกิดของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในภาษาลาวครั้ง และขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของตำบลวังตะเคียน

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

ทิศเหนือ	จดตำบลหนองฉาง	อำเภอหนองฉาง	จังหวัดอุทัยธานี
ทิศใต้	จดตำบลหนองมะโมง	กิ่งอำเภอหนองมะโมง	จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันออก	จดตำบลหนองมะโมง	กิ่งอำเภอหนองมะโมง	จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันตก	จดตำบลวังหิน	อำเภอบ้านไร่	จังหวัดอุทัยธานี

ห่างจากกิ่งอำเภอหนองมะโมง ประมาณ 4 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดชัยนาท 50 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่

ตำบลวังตะเคียนตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกิ่งอำเภอหนองมะโมง มีพื้นที่ประมาณ 67,325 ไร่ หรือ 107.72 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น

พื้นที่ ที่เป็นที่อยู่อาศัย	8,165	ไร่
พื้นที่ ที่เป็นพืชไร่	1,250	ไร่
พื้นที่ ที่เป็นไม้ผลยืนต้น	500	ไร่
พื้นที่ ที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม	53,220	ไร่
พื้นที่ ที่เป็นพื้นที่สาธารณะ	1,500	ไร่
พื้นที่ ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ	2,000	ไร่
สถาบันศาสนา	245	ไร่
สถานที่ราชการ	150	ไร่
อื่นๆ	295	ไร่

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลวังตะเคียน เป็นที่ราบลุ่มสลับที่ดอน ซึ่งมีพื้นที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน และน้ำจากลำห้วยและคลองธรรมชาติในช่วงฤดูฝน ประชาชนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่ดอนเป็นชุมชน

1.4 จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน

หมู่ที่ 1	บ้านทุ่งวัวแดง
หมู่ที่ 2	บ้านวังหัวเรือ

หมู่ที่ 3	บ้านวังน้ำขาว
หมู่ที่ 4	บ้านวังตะเคียน
หมู่ที่ 5	บ้านหนองหวาย
หมู่ที่ 6	บ้านบ่อลึก
หมู่ที่ 7	บ้านใหม่หินเรียง
หมู่ที่ 8	บ้านดงสวนหลวง
หมู่ที่ 9	บ้านภิรมย์สุข
หมู่ที่ 10	บ้านหนองยาง
หมู่ที่ 11	บ้านร่มโพธิ์
หมู่ที่ 12	บ้านโคกสว่าง
หมู่ที่ 13	บ้านหนองรังนก

จำนวนหมู่บ้านในเขตอบต. เดิมทั้ง 13 หมู่บ้าน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

อาชีพราษฎร เรียงลำดับการประกอบอาชีพจากมากไปหาน้อย

- ทำนา
- ทำไร่
- รับจ้าง
- ค้าขาย
- รับราชการ
- ทำสวน
- อื่นๆ

2.2 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

- โรงสี	4 แห่ง
- โรงงานไฟฟ้า	1 แห่ง
- สถานีบริการน้ำมัน	2 แห่ง
- ตลาดนัด	4 แห่ง
- อู่ซ่อมรถ	2 แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	5 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา	- แห่ง
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	13 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด	6 แห่ง
- สำนักสงฆ์	1 แห่ง
- มัสยิด	- แห่ง
- ศาลเจ้า	- แห่ง
- โบสถ์	- แห่ง

3.3 การสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล	2 แห่ง
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	13 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	2 แห่ง

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 97 คน ดังนี้

หมู่ที่ 1	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 2	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 3	จำนวน 9 คน
หมู่ที่ 4	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 5	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 6	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 7	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 8	จำนวน 5 คน
หมู่ที่ 9	จำนวน 5 คน
หมู่ที่ 10	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 11	จำนวน 6 คน
หมู่ที่ 12	จำนวน 8 คน
หมู่ที่ 13	จำนวน 8 คน

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ

1 แห่ง

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมสายหลักของตำบล

ทางบก

- ถนนลาดยางสายวัดสิงห์-เขาตะพาน ผ่านหมู่ที่ 2,3,13,4,8,12
- ถนนลาดยางสายวัดตะเคียน-หนองไผ่ล้อม ผ่านหมู่ที่ 4,8,6,11,9
- ถนนลาดยางสายวังน้ำขาว-ร่มโพธิ์ ผ่านหมู่ที่ 3,11
- ถนนดินลูกรังสายเขาคิน-หนองเคี่ยน ผ่านหมู่ที่ 1,5,7,13
- ถนนดินลูกรังสายหนองเคี่ยน-เค่นโก ผ่านหมู่ที่ 13,11
- ถนนดินลูกรังสายบ้านหนองยาง ผ่านหมู่ที่ 10
- ถนนดินลูกรังสายวังน้ำขาว-หนองหวาย ผ่านหมู่ที่ 3,5
- ถนนดินลูกรังสายวังน้ำขาว-บ้านใหม่หินเรียง ผ่านหมู่ที่ 3,7
- ถนนดินลูกรังสายร่มโพธิ์-โคกสว่าง ผ่านหมู่ที่ 11,8,12
- ถนนดินลูกรังสายวังน้ำขาว-หนองเป็ด หมู่ที่ 2
- ถนนดินลูกรังสายเขาวงษ์-ภิรมย์สุข ผ่านหมู่ที่ 12,9

4.2 การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชน

1 แห่ง

4.3 การไฟฟ้า

มีหมู่บ้านไฟฟ้าเข้าถึง จำนวน 13 หมู่บ้าน จำนวนประชากรใช้ไฟฟ้า 1,560 ครัวเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

4.4 ▲

- ลำห้วยขุนแก้ว

1 สาย

- ลำห้วยวังตุน

1 สาย

4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- บ่อน้ำตื้น

20 แห่ง

- ฝาย

12 แห่ง

- บ่อโยก

71 แห่ง

- ประปาหมู่บ้าน

13 แห่ง

5. ข้อมูลอื่นๆ

5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- ที่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ 1,2,3,5,6,7,9,10,11,12 จำนวน 1,500 ไร่
- พื้นที่ภูเขาช่องลม

5.2 มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 100 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ 200 คน
- กองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ 150 คน
- อื่นๆ

6. ศักยภาพในตำบล

ก. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร	10 คน
- ตำแหน่งในสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	5 คน
- ตำแหน่งในส่วนการคลัง	3 คน
- ตำแหน่งในส่วนโยธา	2 คน
(2) ระดับการศึกษาของบุคลากร	
- ประถมศึกษา	- คน
- ระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	6 คน
- ระดับปริญญาตรี	2 คน
- สูงกว่าปริญญาตรี	- คน
(3) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	
- ประจำปีงบประมาณ 2549	7,560,559.16 บาท
- รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บของ	320,212.29 บาท
- รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆ จัดเก็บให้	4,543,378.18 บาท
- เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	2,696,970.00 บาท

ข. ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

(1) การรวมกลุ่มของประชาชน	
- จำนวนกลุ่มทุกประเภท	19 กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	13 กลุ่ม
- กลุ่มอื่นๆ (กลุ่มมวลชน)	13 กลุ่ม
(2) จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนา)	

บ้านวังน้ำขาว

บ้านวังน้ำขาวตำบลวังตะเคียนมีที่ราบลุ่มสลับที่ดอน เหมาะแก่การทำการเกษตรเช่นเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีคลองธรรมชาติไหลผ่านถึง 2 สาย และแหล่งน้ำธรรมชาติที่สร้างขึ้นทำให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความอุดมสมบูรณ์และมีทางคมนาคมสะดวกที่จะสามารถขนถ่ายพืชผลทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว สภาพพื้นที่ที่ราบลุ่มของบ้านวังน้ำขาวจะอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของพื้นที่ คือ จรดกับตำบลหนองมะโมง ทิศเหนือจรดกับบ้านท่าข้าม อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานีเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำนา ทำไร่ อ้อย เลี้ยงสัตว์เช่น วัว ควาย แพะ

สำหรับพื้นที่ดอนของบ้านวังน้ำขาวส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ลักษณะทางภูมิศาสตร์จะเป็นพื้นที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีภูเขาเป็นส่วนใหญ่ เช่น เขาน้อย เขาขาด เขารัก เขาวง พรหมจรรย์ เขาพนมเก็น ทิศใต้จรดบ้านหนองมะขบ ต. หนองมะโมง จ. ชัยนาทกับบ้านเขาขาด ต. คลองเคียน อ. บ้านไร่ จ. อุทัยธานี ทิศตะวันตกจรดบ้านเขาวงจรรย์ ต. วังหิน อ. บ้านไร่ จ. อุทัยธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ และการเลี้ยงสัตว์ เพราะสภาพพื้นที่ไม่เหมาะกับการทำนา

การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านวังน้ำขาว

มีผู้อพยพมาตั้งถิ่นฐานจากการบอกเล่าว่าอพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์ประเทศลาว ข้ามแม่น้ำสาละวินมาอยู่ที่เขากะจิว จังหวัดกาญจนบุรี จากนั้นก็อพยพมาอยู่ที่บ้านกุดจอกในราวปีพ.ศ. 2427 เมื่ออยู่ได้ระยะหนึ่งประชากรหนาแน่นก็มีการอพยพแยกย้ายกันออกจากบ้านกุดจอกเพื่อหาที่ทำกินใหม่บางพวกอพยพมาอยู่ที่บ้านกกจิว อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีพวกที่อพยพจากบ้านกุดจอกไปอยู่ที่บ้านกกจิวทนความแห้งแล้งไม่ไหว รวมทั้งภัยจากธรรมชาติ เช่น ไข้ป่าและสัตว์ป่าที่โหดร้ายในปี พ.ศ. 2452 ชาวบ้านจึงอพยพมาอยู่ที่บ้านวังน้ำขาวในปัจจุบันและเรียกตัวเองว่า “ลาวคง” สำหรับภาษาที่ใช้คือภาษาลาวครั้ง การตั้งบ้านเรือนครั้งแรกมี 5 หลังคาเรือน ได้แก่

1. ดาทาอู กับยายคำ
2. ดาดากับยายหลง
3. นางเต๊ะ พิสมย์
4. ดาวันนา กับยายนิล โรงอ่อน
5. ดาคล้าย กับยายทองดี โรงอ่อน

หรือชาวบ้านแถบนี้เรียกสถานที่ตั้งบ้านเรือนนี้ว่า “โนนบ้านเก่า” ประกอบอาชีพทางการเพาะปลูก “ข้าวไร่” หาของป่า จับสัตว์น้ำ มาไว้เป็นอาหารในครัวเรือน และใช้สำหรับแลกเปลี่ยนกันเองในชุมชนจะไม่มี การซื้อขายกัน

หลังจากนั้นต่อมาประมาณ 4 – 6 ปีก็มีนายปลก ได้พาเพื่อน ๆ เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ด้วย ประมาณ 10 หลังคาเรือน สำหรับตัวนายปลกย้ายมาจากบ้านกุดจอกซึ่งบ้านกุดจอกบางคนก็จะเรียกว่าบ้าน “โรงแซ่” เข้ามาจับจองที่ดินทำกินเพิ่ม โดยการทำอาชีพการหยอดข้าวไร่พอกินพอใช้ในแต่ละปี ประกอบกับตัวนายปลกเองเป็นคนดี คนในชุมชนจึงลงความเห็นสมควรให้นายปลกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก หลังจากนั้น

ก็มีประชาชนเพิ่มมากขึ้น บ้านเรือนก็ขยายเพิ่มมากขึ้นด้วยตามจำนวนของประชาชนที่เพิ่มขึ้น แต่หลังจากนั้นในปีต่อมาเกิดไข้ป่า ไม่มีหมอรักษา ไม่มียารักษา ประชาชนล้มตายเป็นจำนวนมาก ประชาชนที่ยังมีชีวิตอยู่ก็นำศพที่ตายแล้วมาไปทิ้งยังชายป่า ในบริเวณที่เรียกว่า “โนนทัพทัน” ข้ามลำห้วยมาตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่ดอน หลังจากนั้นต่อมาก็มีคนอพยพมาจาก “บ้านหนองจิก” และ “บ้านทุ่งโปรง” ทั้งสองหมู่บ้านย้ายเข้ามาตั้งบ้านเรือนใหม่เป็นกลุ่ม ๆ เรียกกลุ่มตัวเองว่ากลุ่ม “บ้านนอก” หรือพวกลาวทุ่ง “กลุ่มบ้านกลาง” หรือพวก “ลาวแดง” และกลุ่มบ้านใต้ คือพวกที่เข้ามาอยู่ใหม่จากหลายที่หลายทาง ภาษาที่ใช้พูดกันส่วนมากเป็นภาษาลาวครั้ง และภาษาไทยเข้ามาปะปนอยู่บ้าง อยู่ต่อมา นายปก ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก สมัยนั้น ได้ร่วมกันตั้งชื่อหมู่บ้าน “เรียกว่าบ้านวังกระดุกขาว” และต่อมาในหมู่บ้านมีประชาชนเพิ่มมากขึ้นประกอบกับมีชาวบ้านเป็นประชาชนชาวลาวที่อพยพมาอีก 4 – 5 ครอบครัวซึ่งย้ายมาจากบ้านสน่าจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นพวก “ลาวคั้ง” ภาษาที่ใช้พูดเป็นภาษา “ลาวกา” เข้ามาอาศัยทำกินร่วมกัน ประกอบกับชาวบ้านจะต้องใช้ “น้ำกิน น้ำใช้” ในหน้าแล้งน้ำขาดลำห้วย ชาวบ้านใช้มือขุดเป็นหลุมๆ ตามบริเวณลำห้วย ลำห้วยไม่ว่าจะขุดบริเวณไหนก็ตามจะมีน้ำไหลออกมาเป็นน้ำสีขาวขุ่น ชาวบ้านก็นำน้ำนั้นมาใช้ในการอุปโภค บริโภค อยู่ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2475 ผู้ใหญ่ปกได้ออกจากความเป็นผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านจึงได้แต่งตั้งนายคำดี นาสวน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่สอง ขึ้นปกครองหมู่บ้านเป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มี การแบ่งเขตการปกครองเพียงแต่แต่งตั้งขึ้นมาดูแลหมู่บ้านของตนเอง ต่อมาความเจริญเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับในหมู่บ้านมีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า “บ้านวังกระดุกขาว” ชื่อหมู่บ้านไม่เป็นมงคล จึงช่วยกันหาชื่อหมู่บ้านใหม่และทุกคนเห็นว่าหมู่บ้านนี้มีน้ำกิน น้ำใช้อุดมสมบูรณ์ในหน้าแล้ง ทุกคนเห็นว่าสมควรเปลี่ยนชื่อใหม่จากเดิมบ้าน “วังกระดุกขาว” เปลี่ยนใหม่เป็น “บ้านวังน้ำขาว” จนมาถึงปัจจุบันนี้

ในเวลาต่อมาความเจริญมีมากขึ้น ประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นยิ่งขึ้น การปกครองจึงต้องขึ้นตรงกับบ้านกุดจอก ตำบลกุดจอก อำเภอวัดสิงห์ในขณะนั้น ในขณะนั้นมีกำนันขุนแจ่มกุดจอก เป็นกำนันมีหน้าที่ปกครองดูแล ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2480 ได้แบ่งการปกครองไปอีกโดยตั้งตำบลหนองมะโมง แยกออกจากตำบลกุดจอก โดยมีกำนันทองมา หรือ “หมื่นประจักษ์กุดจอก” ทำหน้าที่เป็นกำนันปกครองดูแลในสมัยนั้น และบ้านวังน้ำขาวก็ขึ้นตรงต่อตำบลหนองมะโมง แต่ยังไม่มีการแบ่งหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ

ในปี พ.ศ. 2482 – 2487 ตำบลหนองมะโมงได้มีการเปลี่ยนแปลงกำนันคนใหม่ คือ นายคำ ขันการนาวิ ขึ้นเป็นกำนันตำบลหนองมะโมง เป็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น เป็นผู้บุกเบิกถนนลูกรัง จากตัวอำเภอวัดสิงห์ไปยังเขาตะพาน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นระยะทาง 41 กิโลเมตร บ้านวังน้ำขาวในสมัยนั้นมีผู้ใหญ่สะอาด ศรีชมพู เป็นผู้ใหญ่บ้านและมีการสร้างวัดวังน้ำขาวบนที่ดินของลุงปลิว ซึ่งมีพระอาจารย์ผ่อง เป็นเจ้าอาวาส เกณฑ์ชาวบ้านมาสร้างที่พักสงฆ์และช่วยกันตัดต้นไม้ในป่ามาทำศาลาประกอบกิจทางศาสนา สร้างโรงเรียนวัดวังน้ำขาว โดยใช้ศาลาวัดเป็นสถานที่เรียนซึ่งครูผู้สอนในขณะนั้นได้แก่พระอาจารย์ผ่องเป็นครูผู้สอน หลังจากนั้นต่อมาทางราชการได้ส่งครูผู้สอนมา 2 คน คือนายเงิน สถิตพงษ์ และนายทอง สถิตพงษ์การเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ในปีพ.ศ. 2490 ผู้ใหญ่เจ็ด คังพิทักษ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้ทำการสร้างโบสถ์วัดวังน้ำขาวโดยชาวบ้านในวัดวังน้ำขาวเป็นผู้ร่วมสร้าง ปี พ. ศ. 2498 ผู้ใหญ่ฟัก อินทร์เล็ก ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านบ้านวังน้ำขาว ได้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ตั้งเป็นตำบลวังตะเคียน ซึ่งมีกำนันคนแรกคือกำนันคำ ขันการนาวิ ต่อมาผู้ใหญ่นพ อินทร์เล็กเป็นแกนนำในการสร้างโบสถ์จนเสร็จเรียบร้อยแล้วกำนันคำ ขันการนาวิ ก็หมดวาระมีการคัดเลือกกำนันคนใหม่คือกำนันเฉลิมชัย บัวประทุม มีการย้ายบ้านวังน้ำขาวจาก หมู่ที่ 6 ตำบลหนองมะโมง มาอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน ถึงอำเภอหนองมะโมง ต่อมาในปี 2525 ผู้ใหญ่บ้านคนเก่าหมดวาระมีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่คือผู้ใหญ่วิชัย จบศรี โดยมีกำนันฉาย นิมพญาเป็นกำนันคนแรกของตำบลวังตะเคียนในปี 2542 ได้เปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านคนใหม่เป็นผู้ใหญ่ สมบัติ อินทร์เล็ก โดยมีกำนันประครอง สุพรรณมาเป็นกำนันและในปัจจุบันนี้กำนันสมบัติ อินทร์เล็กขึ้นเป็นกำนันแทนกำนันประครอง สุพรรณมา เนื่องจากนายประครอง สุพรรณมาหมดวาระตำแหน่งกำนัน

ครอบครัวยุคแรก ๆ เป็นชาวบ้านลูกจอกหรือบ้านโรงเข้ โดยการนำของนายปก คอนหลัง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ซึ่งมีปู่จำปาเป็นผู้นำทางธรรมชาติ ต่อมาชาวลูกจอกอพยพมาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นจำนวนมากเช่นครอบครัวของพ่อยอด แสนมิ่งมาแต่งงานกับสาวชาวบ้านวังน้ำขาวคือแม่อินทร์ มีพ่อคือปู่คล้าย ซึ่งเป็นชาวลาวคงที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในยุคแรก ๆ และยังมีกลุ่มชาวบ้านหนองจิก กลุ่มชาวบ้านทุ่งโปร่ง ต่อมาก็แตกออกมาจากการที่ชาวบ้านแต่ละคนแต่งงานกันกับคนในหมู่บ้านเดียวกัน

การเมืองการปกครอง

ในราวต้นปี พ.ศ. 2452 หรือประมาณ 98 ปีมาแล้วในสมัยนั้นประเทศไทยปกครองด้วยระบอบ “สมบูรณาญาสิทธิราช” ซึ่งเป็นระบบที่มีเจ้าขุนมูลนายอยู่ตามหัวเมืองต่าง ๆ มีเจ้าเมืองครองเมืองแต่ละเมือง แต่เนื่องจากบ้านวังน้ำขาวในสมัยนั้นเป็นหมู่บ้านที่เกิดใหม่จึงยังไม่มีผู้นำที่เป็นทางการ แต่จะมีผู้นำในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เช่นเดียวกับบ้านวังน้ำขาวมี “ปู่จำปา” เป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในหมู่บ้าน

จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงสถาปนาการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อปีพ.ศ. 2475 บ้านวังน้ำขาวจึงได้รับการแต่งตั้งเป็นหมู่บ้านนาม “วังน้ำขาว” ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาผู้โดยมีผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ นายปก และในขณะนั้นผู้ใหญ่บ้าน และพื้นที่การปกครองขึ้นกับตำบลลูกจอก อำเภอวัดสิงห์ กำนันลูกจอกในขณะนั้นคือ “ขุนแจ่ม ลูกจอก” เป็นกำนัน ในสมัยนั้นการพัฒนาสาธารณูปโภคยังไม่ครอบคลุมครบทั้งตำบล ถนนการสัญจรไปมาไม่สะดวกมีเพียงถนนดินและการเดินทางยังใช้เดินทางเท้า และทางเกวียนเป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านและนอกชุมชน รวมทั้งเส้นทางที่ใช้ทางเดินเท้าและทางเดินด้วยเกวียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากเป็นยุคแรกของการก่อตั้งถิ่นฐาน มีการขยายตัวทางสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีหมู่บ้านเกิดขึ้นตามมาอย่างหนาแน่น ทำให้เกิดการเจริญเติบโตมากขึ้นในระดับตำบล ทำให้เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบการปกครองขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว มีหมู่บ้านเกิดขึ้นตามมาอีกมากมาย มีปัญหาเรื่องการดูแลรับผิดชอบของข้าราชการฝ่ายปกครอง จึงต้องทำให้แยกตำบลขึ้นมาอีกในปี พ.ศ. 2480 โดยใช้ชื่อว่า “ตำบลหนองมะโมง” ซึ่งแยกออกมาจากตำบลลูกจอก อำเภอวัดสิงห์ เพื่อให้มีขนาดของเนื้อที่ที่

เหมาะสมกับการติดต่อราชการและการดูแลพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองมะโมงได้รับความสะดวกอย่างทั่วถึง มีการแต่งตั้งผู้นำอย่างเป็นทางการคือกำนันทองมา หรือ “หมื่นประจำ กุดจอก” เป็นกำนันคนแรกของตำบลหนองมะโมง บ้านวังน้ำขาวจึงขึ้นกับตำบลหนองมะโมง อำเภอวัดสิงห์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2487-2510 ตำบลหนองมะโมงได้มีการเลือกตั้งกำนันคนใหม่ต่อจากกำนันทองมา ซึ่งหมควาระ กำนันคนใหม่คือกำนันคำ ขันการนาวิ ซึ่งเป็นยุคของการพัฒนาตำบลหนองมะโมง มีการพัฒนาถนนเข้าสู่หมู่บ้าน เข้าสู่อำเภอวัดสิงห์ให้ได้รับความสะดวกสบาย ในการเดินทางเป็นผู้บุกเบิกการทำถนนดินหรือถนนลูกรัง จากอำเภอวัดสิงห์ถึงเขาตะพาน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ระยะทาง 41 กิโลเมตร นับเป็นถนนดินลูกรังสายแรกที่ใช้ในการติดต่อกันระหว่างประชาชน 2 จังหวัดคือจังหวัดชัยนาท และจังหวัดอุทัยธานี

สำหรับบ้านวังน้ำขาวในขณะนั้นช่วงปี พ.ศ. 2482 – 2487 ผู้ใหญ่บ้านวังน้ำขาว คือผู้ใหญ่สะอาด ศรีชมพู ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อจากผู้ใหญ่ปก ผู้ใหญ่สะอาด ศรีชมพู เป็นผู้นำชาวบ้านวังน้ำขาวสร้างวัดวังน้ำขาวบนที่ดินประมาณ 51 ไร่ ซึ่งเป็นที่ที่บริจาคโดยลุงปลิว นาสวนและลุงคุย วันเท่า โดยมีพระอาจารย์ผ่องเป็นเจ้าของวัดวังน้ำขาวรูปแรก มีการช่วยเหลือจากคนในชุมชนคือการเกณฑ์ชาวบ้านวังน้ำขาวมาช่วยกันสร้างที่พักสงฆ์ และศาลาเพื่อประกอบกิจทางด้านศาสนา รวมทั้งพระอาจารย์ผ่องเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนวัดวังน้ำขาว โดยอาศัยศาลาวัดเป็นที่เรียนของชาวบ้านที่สนใจมาศึกษาเล่าเรียน พระอาจารย์ผ่องเป็นครูคนแรก และคนเดียวในโรงเรียนวัดวังน้ำขาวซึ่งสอนอยู่หลายปี จนทางราชการทราบจึงส่งครูมาช่วยสอนอีก 2 คน คือ ครูเงิน และครูทอง สถิตย์พงษ์ ซึ่งสองคนเป็นพี่น้องกัน ซึ่งสอนตั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ประถมปีที่ 4 ในสมัยนั้นมีนักเรียนมาเรียนไม่มากนัก และครูผู้สอนมีความลำบากใจเนื่องจากผู้เรียนไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าที่ควร

กำนันคำ ขันการนาวิ เป็นนักพัฒนา เริ่มตั้งแต่การทำถนนลูกรังในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน การสนับสนุนการสร้างวัดเช่นวัดวังน้ำขาว วัดเขาวงพรหมจรรย์ การสนับสนุนทางด้านการศึกษา ส่งเสริมประชาธิปไตย รักความยุติธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารี เป็นเพื่อนที่ดีกับทุกคน

กำนันเฉลิมชัย บัวประทุม ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 – 2520 เป็นกำนันตำบลหนองมะโมง คนที่ 2 รองจากกำนันคำ ขันการนาวิ กำนันเฉลิมชัย บัวประทุมเป็น กำนันหนุ่มที่มีความฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบดี สุขภาพแข็งแรงขยันอดทน กำนันเฉลิมชัย หลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกำนันก็ดำเนินการทำงานตามเจตนาเดิมของกำนันคำ ขันการนาวิทันที เช่นปรับปรุงถนนสายวัดสิงห์ - เขาตะพาน ให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตรการสื่อสารระหว่างชุมชน ระหว่างจังหวัดก็จะดีขึ้น มีความสะดวกรวดเร็ว กำนันเฉลิมชัย ปกครองประชาชนด้วยระบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมาก มีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองทุกประเภทตั้งแต่การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จนถึงการเลือกตั้งระดับจังหวัดเช่น ส.ส. ส.ว. ส.จ. กำนันเฉลิมชัยเป็นผู้มีแนวคิดแยกบ้านวังตะเคียนออกมา

จากตำบลหนองมะโมง และยังได้แยกหมู่บ้านที่มีประชากรหนาแน่นแบ่งเป็นหมู่บ้านใหม่เพื่อความสะดวกในการปกครองและสามารถดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านนั้นได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งยังได้ปฏิสังขรณ์วัดในตำบลหนองมะโมง สนับสนุนประเพณีการทอดกฐิน การทอดผ้าป่า เป็นประเพณีพิธีกรรมและประเพณีทางศาสนา รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี

หรือเรียกว่า “ยุคต่อยุคการพัฒนา” ที่เด่นชัดอีกประการคือมีการรักษาความปลอดภัย โดยการจัดตั้งเวรยามรักษาความปลอดภัยในเวลากลางคืน รวมทั้งมีการส่งเสริมประชาชนให้มีการซื้อ - ขาย - แลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกันทั้งสินค้าทางการเกษตรและมีการแลกเปลี่ยนทางด้านความคิดของประชาชนในตำบลหนองมะโมง

ปี พ.ศ. 2522 มีการแยกบ้านวังตะเคียนออกจากตำบลหนองมะโมง ตามความคิดริเริ่มของกำนันเฉลิมชัย มีการเลือกตั้งกำนันคนแรกของตำบลวังตะเคียน คือ กำนันฉาย นิ่มพญา โดยกำนันฉายได้สืบสานงานพัฒนามาจากกำนันเฉลิมชัย ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลวังตะเคียนในขณะนั้นผู้ใหญ่บ้านของบ้านวังน้ำขาวหมู่ที่ 6 คือ ผู้ใหญ่ฝึก อินทร์เล็กหลังจากนั้นไม่นานผู้ใหญ่ฝึก อินทร์เล็กได้เสียชีวิตลง ชาวบ้านวังน้ำขาวจึงได้เลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาใหม่คือผู้ใหญ่วิชช จบศรีมีการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองคือจากเดิมบ้านวังน้ำขาวเป็นหมู่ที่ 6 ได้เปลี่ยนมาเป็นหมู่ที่ 3

กำนันฉาย นิ่มพญาดำรงตำแหน่งกำนันตำบลวังตะเคียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - 2540 เป็นนักปกครองที่ยึดตามหลักประชาธิปไตย ส่งเสริมสนับสนุนการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของเสียงข้างมาก สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ มีการปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่ให้มาสร้างความเดือดร้อนในตำบลวังตะเคียน มีความซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม มีการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน มีความคิดริเริ่มสร้างอุโบสถ และศาลาวัดหนองหวาย ส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นแกนนำจัดงานประเพณีประจำปีของตำบลวังตะเคียนเช่นงานสงกรานต์ งานลอยกระทง ตั้งเวรยามรักษาความปลอดภัยในตำบล จัดตั้งธนาคารข้าวตำบลวังตะเคียน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พัฒนาถนนที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้าน และใช้สัญจรออกไปนอกหมู่บ้านระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอ เป็นผู้ริเริ่มแยกหมู่บ้านจาก 9 หมู่บ้านเป็น 11 หมู่บ้านในตำบลวังตะเคียน

กำนันฉาย นิ่มพญาเป็นกำนันนักพัฒนาดีเด่นจนได้รับรางวัลยอดเยี่ยมแบบทองคำจากทางราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กำนันประคอง สุพรมมา ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 - 2548 และในช่วงปีพ.ศ. 2540 บ้านวังน้ำขาว ก็มีผู้ใหญ่บ้านคนใหม่แทนคนเก่าที่หมดวาระคือ ผู้ใหญ่สมบัติ อินทร์เล็ก ซึ่งเป็นบุตรของผู้ใหญ่ฝึก อินทร์เล็ก อดีตผู้ใหญ่บ้านวังน้ำขาว

กำนันประคอง สุพรมมาดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี 2540 - 2548 เป็นกำนันที่มีได้รับรางวัล กำนันดีเด่น 2 ปีซ้อน เป็นกำนันคนที่ 2 ของตำบลวังตะเคียน ในสมัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากการที่ตำบลวังตะเคียนขึ้นกับอำเภอวัดสิงห์ เป็นตำบลวังตะเคียนขึ้นกับกิ่งอำเภอหนองมะโมง ซึ่งหนองมะโมงได้รับ

การยกฐานะจากตำบลหนองมะโมงเป็นกิ่งอำเภอหนองมะโมง กำนันประคอง เป็นบุคคลที่เป็นที่รักของเพื่อนฝูง ลูกบ้าน มีความจริงใจกับหน้าที่การงาน ต่อผู้บังคับบัญชาและได้บังคับบัญชา รักความถูกต้อง ใจกว้าง พุดจาตรงไปตรงมา มีความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้โอกาสผู้อื่นที่พลาดพลั้งที่กระทำผิด หรือคิดไปในทางไม่ดีมีโอกาสดูกลับตัวให้เป็นคนดีของสังคม เป็นที่เคารพนับถือของผู้ได้บังคับบัญชาคือผู้ใหญ่บ้านทั้ง 13 หมู่บ้าน และสมาชิกลูกบ้านทุกหมู่บ้าน มีการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยในตำบล องค์กรให้ประชาชนทุกคนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง กำนันประคองเป็นนักพัฒนาคนหนึ่ง เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้สร้างอนุสรณ์สถาน ศ.ดร. ปิ๋ว อึ้งภากรณ์ ที่วัดวังน้ำขาว ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการที่ปรึกษาอนุสรณ์สถาน ศ.ดร. ปิ๋ว อึ้งภากรณ์ เป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษาเด็ก และเยาวชนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ สร้างโรงสีชุมชนหมู่ที่ 4 ตำบลวังตะเคียน สร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรให้หีบเกษตรกรในพื้นที่ตำบลวังตะเคียนเพื่อให้เกษตรกรมีลานตากผลผลิตทางการเกษตรเพียงพอต่อความต้องการ ของเกษตรกรในพื้นที่ สนับสนุนส่งเสริมให้มีการคมนาคมสะดวกโดยปรับเปลี่ยนเป็นถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลวังตะเคียนในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันพ่อ 5 ธันวาคม วันแม่วันที่ 12 สิงหาคม ส่งเสริมการกีฬาทั้งในระดับหมู่บ้านในระดับตำบล อำเภอและในระดับจังหวัด เพื่อต่อต้านยาเสพติด และสุขภาพอนามัยแข็งแรง ส่งเสริมทางการศึกษาเช่นการจัดสร้างโรงเรียนอนุบาลหนองมะโมง อาคารเรียนศูนย์เด็กเล็กโรงเรียนวังน้ำขาว จัดเวรยามประจำหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน ส่งเสริมให้มีการอบรมอปพร. เป็นตำบลแรกในกิ่งอำเภอหนองมะโมง

กำนันสมบัติ อินทร์เล็ก ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – จนถึงปัจจุบัน กำนันสมบัติเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง มีน้ำใจนักกีฬา พร้อมด้วยคุณวุฒิและวิสัยทัศน์ เป็นนักปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีผลงานด้านการพัฒนาชุมชนตั้งแต่สมัยเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านวังน้ำขาว

ได้รับรางวัลผู้ใหญ่บ้านดีเด่น 3 ปีซ้อน ในสมัยที่เป็นผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ. 2537 ได้รับรางวัลหมู่บ้านพัฒนายอดเยี่ยม เป็นประธานจัดงานลอยกระทงประจำปีบ้านวังน้ำขาวเป็นประจำทุกปี เป็นผู้นำประธานอปพร.กิ่งอำเภอหนองมะโมงรุ่นที่ 1 ด้านการปราบปรามยาเสพติด คณะกรรมการเลี้ยวโคขุน (SML) บ้านวังน้ำขาว

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังน้ำขาวในการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นการวิจัยเชิงหาข้อมูลสำรวจพื้นที่ประวัติศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ผู้นำ สถานที่ ประวัติศาสตร์ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว ต.วังตะเคียน กิ่งอำเภอนหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

1. ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องศึกษาหาข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาจาก

1. คณะนักวิจัยประกอบด้วยชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านวังน้ำขาว คณะครูโรงเรียนวัดวังน้ำขาว กำนันตำบลวังน้ำขาว นายกองัดการบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน เด็กนักเรียนและเยาวชนบ้านวังน้ำขาว ผู้นำหมู่บ้านวังน้ำขาว
2. ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำในอดีต ประวัติความเป็นมาตั้งแต่บรรพบุรุษชุมชน คน เครื่องมือเครื่องใช้ อาชีพของคนบ้านวังน้ำขาว เศรษฐกิจชุมชน บุคคลสำคัญ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคำถามแบบปลายเปิดเป็นส่วนมาก และทีมนักวิจัยจะต้องคิดคำถามเองบางสถานการณ์เพราะการศึกษาประเด็นประวัติศาสตร์จะไม่มีคำถามที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งยังได้รับคำแนะนำจาก คุณมยุรี ถาวรพัฒน์ คุณเอมอร เชาว์สวน และ คุณวีรพงศ์ มีสถาน เจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม ในประเด็นทางด้านภาษาลาวครั้ง

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของบ้านวังน้ำขาว ตำบลวังตะเคียน กิ่งอำเภอนหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีถามคำถามจากผู้รู้ในชุมชนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคำถาม หรือจากการบอกเล่าของผู้ที่มีความใกล้ชิดผู้ที่เราต้องการทราบข้อมูล

5. กระบวนการทำงาน

กระบวนการทำงานในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือโดยการดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้
 1. ศึกษาข้อมูลทุกข้อมูเกี่ยวกับบริบทชุมชนของหมู่ที่ 3 บ้านวังน้ำขาว ตำบลวังตะเคียน กิ่งอำเภอนหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท และพื้นที่ใกล้เคียงที่มีเส้นทางทางอพยพมาตั้งถิ่นฐาน

- ครั้งแรกของประชาชนในชุมชนบ้านวังน้ำขาวนี้ เช่นพวกที่อพยพมาจากบ้านกุคจอก ตำบลกุคจอก ถึงอำเภอหนองมะโมง ซึ่งมีชาติพันธุ์ลาวครั้งเช่นเดียวกัน
2. ติดตามสืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้นำชุมชนในยุคแรกที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านวังน้ำขาวซึ่งในขณะนี้ผู้นำ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในขณะนั้นได้ย้ายไปอยู่ที่ชุมชนอื่น ๆ ทีมวิจัยต้องตามไปสืบหาข้อมูลตามแหล่งต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลอ้างอิงใช้ในการรวบรวมหลักฐานประกอบการวิจัย
 3. จัดเวทีประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยให้ผู้นำชุมชนเช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ชาวบ้าน ผู้สูงอายุคณะครูในโรงเรียน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญหัวหน้ากิ่งอำเภอหนองมะโมงมาเป็นประธานในพิธีเปิดและให้เจ้าหน้าที่สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว. ภาค) มาชี้แจงรายละเอียดที่มาของงบประมาณวิธีการทำงานร่วมกับชุมชน วิธีการทำงานของทีมวิจัย บทบาทหน้าที่ของพี่เลี้ยง และให้ชาวบ้านหรือผู้สนใจซักถามประเด็นต่าง ๆ เพื่อความโปร่งใสในการทำงานวิจัยครั้งนี้
 4. ครู นักเรียน ทีมวิจัยออกไปเก็บข้อมูลโดยวิธีการเก็บหลากหลายตามความถนัดของแต่ละบุคคลเช่นทีมผู้สูงอายุก็จะนัดกันทุกวันศุกร์เพื่อเก็บข้อมูลร่วมกัน หรือไปพบผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบ้านพัก
 5. เก็บภาพสถานที่สำคัญ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ยังมีอยู่ สภาพบริบทในชุมชนบ้านวังน้ำขาว
 6. ไปศึกษาดูงานวิจัยที่อื่นที่ทำงานวิจัยประเด็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เข้าร่วมรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานประเด็นเดียวกันตามที่สกว. ภาคจัดเช่นจังหวัดอยุธยา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดกรุงเทพฯ
 7. เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วเชิญชาวบ้านหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล
 8. เชิญที่ปรึกษาโครงการที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านให้คำแนะนำเพื่อเติมตามประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้จริง เช่น เชิญเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยภาษาและพัฒนาชนบทจากมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม เชิญเจ้าหน้าที่มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มารับฟังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ศ.ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์
 9. สรุปบทเรียนการทำงานวิจัย
 10. ทำเวทีสาธารณะคืนความรู้สู่ชุมชน
 11. บันทึกข้อมูลในรูปแบบของ หนังสือ ภาพถ่าย เว็บไซต์โครงการวิจัย
 12. ประชุมหารือหาแนวทางการทำงานในระยะต่อไปกับทีมวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชน ชาติพันธุ์ลาวครั้งในพื้นที่จังหวัดชัยนาทโดยเชิญเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยภาษาและพัฒนาชนบท โรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง ประธานวัฒนธรรมกิ่งหนองมะโมง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่มีชาติพันธุ์ลาว

ครั้งเพื่อหาแนวทางนำงานวิจัยไปเข้าสู่หลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียน เป็นการขยายผลสู่การ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

13. ทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว. ภาค)

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. จัดประชุมทีมวิจัยโดยพี่เลี้ยงแนะนำการทำงานร่วมกันระหว่างพี่เลี้ยงทีมวิจัยและผู้ทีมวิจัย
จะไปเก็บข้อมูล วางแผนแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมของแต่ละคน
2. แบ่งความรับผิดชอบตามขอบเขตการทำงาน 6 กรณีศึกษาโดยมีหัวหน้ารับผิดชอบทั้ง 6
กรณีศึกษาโดยหัวหน้าจะหาทีมงานเองตามความพึงพอใจและเหมาะสม
3. เก็บข้อมูลแต่ละเรื่องแล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูล โดยเชิญทีมอื่นมาร่วมรับฟัง เติมเต็มเมื่อขาด
ความสมบูรณ์ของประเด็นนั้น ๆ
4. ไปช่วยกันเก็บข้อมูลเมื่อทีมอื่นขอร้อง ทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนวัดวังน้ำขาว
หรือลูกหลานทีมวิจัยที่อยู่โรงเรียนอื่น สามเ- ภรรยาช่วยกันเก็บข้อมูล ลูกหลานชวนเก็บข้อมูล
ช่วยเขียน ช่วยพิมพ์ตามความสามารถของแต่ละคน
5. นำปัญหาอุปสรรคในการเก็บข้อมูลมาช่วยกันแก้ไขในการประชุมแต่ละสัปดาห์ที่พบกัน
ระหว่างทีมวิจัยและพี่เลี้ยง
6. เชิญเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาลาวครั้งตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บให้ถูกต้องและ
เรียบเรียงข้อมูลใหม่
7. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน
2. สังเคราะห์ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยเชิญผู้รู้มาร่วมให้คำแนะนำ
3. จัดเวทีสรุปผลการทำงาน ประชุมหาแนวทางการทำงานต่อไปในระยะที่ 2 ร่วมกันชุมชนที่
เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการทำงานต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังน้ำขาวในการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านวังน้ำขาว ตำบลวังตะเคียนกิ่ง อำเภอนองมะโมง จังหวัดชัยนาท เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจโดยทีมวิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดกิจกรรมและกระบวนการวิจัยไว้จนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ทั้งในเชิงกระบวนการและวัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้

ผลการศึกษาในเชิงกระบวนการพบว่า กระบวนการดำเนินงานวิจัยสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนในชุมชนบ้านวังน้ำขาว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลของการศึกษาในเชิงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทำให้ได้องค์ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่างๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชน อาชีพเสริม ตลาดนัด ประวัติความเป็นมาของเหตุการณ์สำคัญ ประวัติคร. ป่วย อึ้งภรณ์ ประวัติบุคคลสำคัญในชุมชน ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของบ้านวังน้ำขาว ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรของท้องถิ่น หมอยาสมุนไพร ป่าชุมชน ซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นมาและเหตุการณ์ด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขด้านที่ทำให้ลักษณะหรือพัฒนาการของชุมชนเป็นมา เพื่อศึกษาแนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้รับและจะนำไปจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวังน้ำขาวต่อไปในอนาคต และสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

โดยจะได้นำเสนอผลการวิจัยในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

กรณีศึกษา 1. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว

เส้นทางอพยพมาตั้งถิ่นฐานบ้านวังน้ำขาวชนกลุ่มแรกที่อพยพมาบ้านวังน้ำขาวคือมาจากทิศตะวันตกมุ่งหน้าเข้ามาสู่ทิศตะวันออกบริเวณนี้แห่งนี้เดิมเป็นพื้นที่กร้างเต็มไปด้วยป่าไม้ใหญ่ ประเภทต้นยางป่านาหีบเป็นจำนวนมากมีสัตว์ป่าหลายชนิดชุกชุม มีร่องน้ำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีสัตว์น้ำชุกชุม ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2452 เริ่มมีคนย้ายถิ่นอพยพเข้ามาอยู่เป็นคนลาวจำนวน 5 ครอบครัวมาจากเวียงจันทน์ข้ามแม่น้ำสาละวินมาอยู่ที่เขากระจิ๋ว จังหวัดกาญจนบุรีจากนั้นย้ายมาอยู่ที่จุดจอกในราวปี พ.ศ. 2427 อีกพวกอพยพไปอยู่บ้านกกจ๊ว อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พวกที่อพยพไปอยู่บ้านกกจ๊วกลุ่มนี้ทนกับความโหดร้ายของภัยธรรมชาติไม่ไหว เช่น ไข้ป่าและสัตว์ป่าที่ดุร้ายและชุกชุมไม่ไหวจึงอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ณ ตรงนี้ (บ้านวังน้ำขาวในปัจจุบัน) เรียกตนเองว่า “ลาวคง” ภาษาที่ใช้เป็นภาษา “ลาวครั่ง” ตั้งบ้านเรือนรวมกันครั้งแรก 5 หลังคาเรือน ครอบครัวที่ย้ายมาตอนแรกเริ่ม ได้แก่

1. ตาตากับยายคำ
2. ตาคากับยายหลง
3. นางเต๊ะ พิสมัย
4. ดาวัณนา กับยายนิล โรงอ่อน
5. ตากล้าย กับยายทองดี โรงอ่อน

การอพยพในยุคต้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2452 เป็น 3 ยุคดังนี้ คือ

1. ยุคชาวบ้านถูกจอกหรือบ้านโรงเข้ โดยมีผู้นำหมู่บ้านคือปู่จำปา หลังจากนั้นมาชาวบ้านถูกจอกอพยพมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งได้แก่นายยอด แสนมิ่ง เป็นชาวถูกจอกมาแต่งงานกับนางอินทร์ เป็นบุตรของปู่กล้าย ซึ่งเป็นชาวลาวคงที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่เริ่มแรกตั้งหมู่บ้าน

2. ยุคชาวบ้านหนองจิก
3. ยุคชาวบ้านทุ่งโปรง
4. ยุคลูกหลานของกลุ่มชนดั้งเดิมที่มาตั้งรกรากรุ่นแรกและแต่งงานกันภายในหมู่บ้านวังน้ำขาว
5. ยุคลูกเขยลูกสะใภ้บ้านวังน้ำขาวในปัจจุบันจนกลายเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่

เรียกที่ตั้งบ้านเรือนบริเวณนี้ว่า “ โนนบ้านเก่า ” ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเช่นมีการปลูกข้าวไร่ หางของป่า จับสัตว์น้ำ มาไว้เป็นอาหารในครัวเรือน มีนายปลักย้ายมาจากบ้านถูกจอกหรือชาวบ้านจะเรียกอีกชื่อว่าบ้านโรงเข้ เข้ามาจับจองที่ทำกินโดยการขอซื้อข้าวไร่พอกินพอใช้ในแต่ละปี ประกอบกับนายปลักเป็นคนดี ชาวบ้านจึงเลือกนายปลักเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก หลังจากนั้นก็มีผู้คนอพยพเข้ามามากยิ่งขึ้น มีบ้านเรือนตั้งขึ้นหลายหลังคาเรือน ต่อมาเกิดไข้ป่า ไม่มีหมอ ไม่มียารักษา ผู้คนก็ล้มตายเป็นจำนวนมาก ได้นำศพของคนที่ตายไปทิ้งยังชายป่า บริเวณที่เรียกว่า “ โนนทัพทัน ” โนนทัพทันจากการบอกเล่าของผู้อาวุโสในหมู่บ้านบอกว่คือสถานที่พม่าเดินทางมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 หลังจากนั้นมีการข้ามลำห้วยมาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้นบนที่ดอน หลังจากนั้นมีคนจาก “ บ้านหนองจิก ” “ บ้านทุ่งโปรง ” ย้ายเข้ามาตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มเรียกกลุ่มของบ้านตนเองว่า “ กลุ่มบ้านนอก ” หรือ “ พวกลาวทุ่ง ” “ กลุ่มบ้านกลาง ” หรือ “ พวกลาวแดง ” และ “ กลุ่มบ้านใต้ ” คือพวกที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่ซึ่งมาจากหลากหลาย ภาษาที่ใช้พูดกันเป็น “ ภาษาลาวครั้ง ” และมีการพูดภาษาไทยภาคกลางบ้างเป็นส่วนน้อยในขณะนั้นมีปู่จำปาเป็นหัวหน้าหมู่บ้านยังไม่มีผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาผู้ใหญ่ปลักและประชาชนที่อยู่ใต้การปกครองของผู้ใหญ่ปลักจึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “ บ้านวังกระดุกขาว ” แล้วหลังจากนั้นมีสมาชิกใหม่เกิดขึ้นมากมายและมีชาวลาวอีกกลุ่มหนึ่งประมาณ 4 – 5 ครอบครัวอพยพเข้ามาจาก “ บ้านสน่า ” “ บ้านจำวัด ” อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ที่เรียกตัวเองว่า “ ลาวดั่ง ” โดยภาษาที่พวกเขาเหล่านี้ใช้พูดคือ “ ภาษาลาวกา ” เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันเมื่อมีผู้คนเพิ่มมากขึ้นชาวบ้านที่ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคก็มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นด้วยจึงไม่พอใช้ในหน้าแล้ง ทำให้น้ำขาดในลำห้วยที่เคยใช้อยู่เป็นประจำ ชาวบ้านจึงต้องใช้มีขุดในลำห้วยเนื่องจากในสมัยนั้นไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยในการขุดน้ำเมื่อขุดในลำห้วยเป็นหลุมก็พบว่าจะมีน้ำไหลออกมาเป็นสีขาวขุ่น ชาวบ้านก็สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างเพียงพอ ต่อมาประมาณปี

พ.ศ. 2475 ผู้ใหญ่ปก ครบวาระการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านจึงแต่งตั้ง นายคำดี นาสวน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 เป็นผู้ปกครองหมู่บ้าน และในสมัยนั้นยังไม่มี การแบ่งเขตการปกครองอย่างชัดเจนเพียงแต่แต่งตั้งให้ ผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแลลูกบ้านของตนเองเท่าที่สามารถจะดูแลได้ ต่อมาเมื่อมีคนเกิดมากขึ้นความเจริญเริ่ม เข้ามาในหมู่บ้านชาวบ้านและผู้ใหญ่คำดี นาสวนตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ใหม่ว่า “บ้านวังกระดุกขาว” มีบาง คนไม่เห็นด้วยกับชื่อนี้จึงคิดชื่อใหม่ขึ้นมาแทนใหม่โดยนำเหตุผลจากที่หมู่บ้านเรานี้มีกินน้ำใช้อุดมสมบูรณ์ ทั้งปีรวมทั้งหน้าแล้งด้วยจึงตั้งชื่อว่า “บ้านวังน้ำขาว” ขึ้นตรงกับตำบลลูกจอก อำเภอวัดสิงห์ จังหวัด ชัยนาท

โดยมีกำนันตำบลลูกจอกคือ ขุนแจ่มลูกจอกเป็นผู้ปกครองดูแล ต่อมาในปี พ.ศ. 2480 ได้แบ่งการ ปกครองออกไปอีก โดยตั้งตำบลหนองมะโมงแยกจากตำบลลูกจอกมีผู้ปกครองคือ “หมื่นประจำลูกจอก” หรือกำนันทองมา บ้านวังน้ำขาวจึงต้องขึ้นอยู่กับตำบลหนองมะโมง แต่ยังไม่มีการแบ่งหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ

ปี พ.ศ. 2487 – 2510 ตำบลหนองมะโมงได้เปลี่ยนกำนันคนใหม่คือกำนันคำ ขันการนาวิ เป็นผู้สร้างความเจริญมาสู่ท้องถิ่น โดยจัดหางบประมาณมาพัฒนาถนนดินลูกรังจากตัวอำเภอวัดสิงห์ไปยังบ้าน เขาตะพาน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีเป็นระยะทาง 41 กิโลเมตร ประกอบกับบ้านวังน้ำขาวมีผู้ใหญ่ สะอาด ศรีชมพู เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ชักชวนชาวบ้านวังน้ำขาวสร้างวัดวังน้ำขาวบนที่ดินที่ได้รับบริจาคจาก นายปลิว นาสวน ลูกคู่ย์ วันเท่า บนเนื้อที่ประมาณ 51 ไร่ โดยมีพระอาจารย์ผ่อง เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก มี ชาวบ้านมาช่วยกันสร้างที่หักสงฆ์และร่วมกันตัดต้นไม้ในป่าชุมชนในบริเวณบ้านวังน้ำขาวมาสร้างศาลา เพื่อประกอบกิจทางศาสนา ตั้งโรงเรียนวัดวังน้ำขาวบนที่ดินของวัดวังน้ำขาว โดยครั้งแรกระหว่างก่อสร้าง สถานที่ยังไม่พร้อมกันใช้ศาลาวัดวังน้ำขาวเป็นที่สอนหนังสือก่อนซึ่งมีพระอาจารย์ผ่องที่เป็นเจ้าอาวาสวัด เป็นครูคนแรกที่สอนนักเรียน ต่อมาทางราชการส่งครูมาประจำการอีก 2 ท่านคือ 1. นายเงิน สถิตพงษ์ และ 2 . นายทอง สถิตพงษ์ ครูทั้งสองคนเป็นพี่น้องกัน เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 4

ในปี พ.ศ. 2490 มีผู้ใหญ่เจ็ด ตั้งพิทักษ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ร่วมมือกับชาวบ้านวัดวังน้ำขาวสร้าง โบสถ์ วัดวังน้ำขาวโดยอาศัยแรงงานและการบริจาคเงินของชาวบ้านร่วมกันสร้าง

ในปี พ.ศ. 2498 ผู้ใหญ่ฝึก อินทร์เล็ก เป็นผู้ใหญ่บ้านในสมัยที่ตำบลหนองมะโมงได้แยกตำบล ใหม่คือตำบลวังตะเคียน ซึ่งมีกำนันคำ ขันการนาวิเป็นกำนันคนแรกในสมัยนั้นผู้ใหญ่ฝึก อินทร์เล็กได้ ช่วยกันกับชาวบ้านสร้างโบสถ์วัดวังน้ำขาวจนเสร็จสิ้นเรียบร้อยและกำนันคำ ขันการนาวิ ยังสร้างวัด เพิ่มเดิมอีกหลายวัดในเขตพื้นที่ตำบลวังตะเคียน เช่น วัดเขาวงพรมจรรย์ รวมทั้งยังสนับสนุนส่งทางด้านการ ศึกษาเป็นอย่างดีในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นกำนันที่รัก ความยุติธรรม จิตใจโอบอ้อมอารี เป็นเพื่อนที่ดีในหมู่ผู้และทุกคนในชุมชน

ปีพ.ศ. 2514 – 2520 หมควาระของท่านกำนันคำ ขันการนาวิ ในเวลาต่อมาได้ย้ายการปกครองจาก บ้านวังน้ำขาวหมู่ที่ 6 ตำบลหนองมะโมงมาอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน มีกำนันคนใหม่คือกำนัน

เฉลิมชัย บัวประทุม เป็นบุตรเขยของท่านกำนันคำ ขันการนาวิ กำนันเฉลิมชัย บัวประทุม เป็นกำนัน นักพัฒนาที่พัฒนาถนนจากถนนดินธรรมดาเป็นถนนดินลูกรัง ซึ่งทำให้สะดวกในการสัญจรไปมาทั้งคนใน หมู่บ้านและนอกชุมชน รวมทั้งสามารถติดต่อกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ได้สะดวกยิ่งขึ้น คือถนนสาย วัดสิงห์- เขาตะพาน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีเป็นกำนันหนุ่มคนรุ่นใหม่ที่ได้ไปด้วยปณิธานไหวพริบ รูปร่างดี สุขภาพร่างกายแข็งแรงมีความขยันอดทนปกครองประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยให้สิทธิ และโอกาสกับคนทุกคนในการแสดงความคิดเห็นได้ทุกเรื่องในตำบล ขอมรับการตัดสินใจของคนส่วนมาก รวมทั้งรณรงค์เรื่องให้ประชาชนชนในตำบลไปใช้สิทธิการเลือกตั้งทุกประเภท เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม กับกำนันคำ ขันการนาวิ ในการแยกตำบลใหม่ออกจากตำบลหนองมะโมง คือตำบลวังตะเคียน และ แบ่งแยกหมู่บ้านใหม่ด้วยในหมู่บ้านที่มีประชากรหนาแน่นได้ปฏิสังขรวัดในตำบลวังตะเคียน จัดทอดกฐิน ทอดผ้าป่าเป็นประจำในพิธีงานประเพณีในพระพุทธศาสนา มีการจัดตั้งเวรยามรักษาความปลอดภัยในกับ คนในตำบลในเวลากลางคืน ส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลซื้อ ขาข แลกเปลี่ยนสินค้ากันเองทั้งภายใน ชุมชนและนอกชุมชน จากการศึกษาข้อมูลพบว่าท่านมีเชื้อสายชาวจีนจึงมีความชำนาญทางการค้าขาย มากเป็นพิเศษ จนได้รับฉายาว่า “กำนันนักพัฒนา ” ท่านได้หมดวาระปลายปี 2520 มีกำนันจันทร์ศรี เป็น กำนันสืบต่อมา นายอำเภอคือนายดุสิต ทรงประสาธ

ในปีพ.ศ. 2522มีการแยกตำบลออกจากตำบลหนองมะ โมงคือตำบลวังตะเคียน ผู้ใหญ่บ้านคือผู้ใหญ่ พิก อินทร์เล็ก และกำนันคือ กำนันฉาย นิมพญา เป็นกำนันคนแรกของตำบลวังตะเคียนกำนันฉาย นิม พญาได้สืบทอดงานพัฒนามาจากกำนันเฉลิมชัย บัวประทุม มีการเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านจากหมู่ที่ 6 มาเป็นหมู่ ที่ 3 มีผู้ใหญ่บ้านคนใหม่คือผู้ใหญ่วิชัย จบศรี ในสมัยนั้นตำบลวังตะเคียนยังขึ้นอยู่กับอำเภอวัดสิงห์ นายอำเภอคือนายเสรี

กำนันฉาย นิมพญา เป็นกำนันที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ขอมรับ เสี่ยงข้างมาก สร้างความสามัคคีภายในหมู่กระทั้งในระดับหมู่บ้านและในตำบล ปรานปรามโจรผู้ร้ายไม่ให้ มีในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน มีชื่อเสียงทางด้านความซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม รักพวกพ้อง และ ประชาชนทุกคนในตำบล เป็นผู้คิดริเริ่มสร้างพระอุโบสถ และศาลาวัดหนองหวาย มีการจัดทอดกฐิน ผ้าป่า ให้วัดในตำบลวังตะเคียน เป็นประธานในพิธีตามวัฒนธรรมประเพณีพระพุทธศาสนา จัดตั้งกลุ่มธนาคาร ข้าวในตำบลวังตะเคียน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ทำถนนในตำบลและเชื่อมต่อดำบลอื่น ๆ เป็นผู้ริเริ่มแยก หมู่บ้านคือหมู่ที่ 9 เป็นหมู่ที่ 11 เนื่องจากมีประชากรหนาแน่นมากเกินไป

กำนันฉาย นิมพญา เป็นกำนันนักพัฒนาจนได้รับรางวัลยอดเยี่ยมแห่งทองคำจากทางราชการคือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำรงตำแหน่งกำนันตั้งแต่ปี 2522 – 2540 เป็นเวลา 28 ปี

ในปี พ.ศ. 2540 หลังจากหมดวาระกำนันฉาย นิมพญา กำนันที่ได้รับเลือกตั้งคนต่อมาคือกำนัน ประคอง สุพรหมมา เป็นกำนันคนที่ 2 ของตำบลวังตะเคียน ในสมัยนี้ตำบลหนองมะโมงได้รับการยกฐานะ จากตำบลหนองมะโมงเป็น กิ่งอำเภอหนองมะ โมงซึ่งแยกออกมาจากอำเภอวัดสิงห์ กำนันประคองเป็นที่รัก โกร่งของเพื่อนฝูง เป็นคนที่มีความจริงใจต่อหน้าที่การงาน ต่อผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา บิดถือ

ความถูกต้องยิ่งกว่าชีวิต จิตใจกว้างขวาง พุจฉาตรงไปตรงมา มีความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้โอกาสกับผู้อื่นที่พลาดพลั้งกระทำผิดให้แก้ไขเปลี่ยนเป็นคนดีของสังคม เป็นที่เคารพนับถือของคนทุกคนรณรงค์ส่งเสริมประเพณีปไตย เป็นนักปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีผลงานด้านพัฒนาดังนี้

เป็นผู้ร่วมก่อตั้งอนุสรณ์สถาน ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ณ วัดวังน้ำขาว

เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอนุสรณ์สถาน ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์

เป็นกรรมการการศึกษาทุกโรงเรียนในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน

สนับสนุนส่งเสริมให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

สร้างโรงสีชุมชนหมู่ที่ 4 ตำบลวังตะเคียน

สร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรหมู่ที่ 2 ,3,4,6,8,10 ,12 และหมู่ 13 เพื่อให้เกษตรกรตำบล

วังตะเคียนมีที่เก็บผลผลิตทั้งในฤดูและนอกฤดูกาล

สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสร้างถนนคอนกรีตในบริเวณหมู่บ้านตำบลวังตะเคียนเพื่อให้ความ

สะดวกในการติดต่อภายในตำบล

ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสและ

วันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา

ส่งเสริมการเล่นกีฬาทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้ประชาชนในตำบล

วังตะเคียนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรงและเป็นการด้านยาเสพติด

ส่งเสริมด้านการศึกษาหาที่เรียนให้กับเด็ก เช่น จัดสร้างโรงเรียนอนุบาลหนองมะโมงและ อาคาร

ศูนย์เด็กเล็กโรงเรียนวัดวังน้ำขาว

มีการป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้ายในท้องถิ่น โดยการจัดเวรยามประจำหมู่บ้านและนำคณะ

ผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้านออกดูแลรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยภายในตำบล

วังตะเคียนในเวลากลางคืน

ส่งเสริมให้มีการอบรมอปพร. เป็นครั้งแรกในกิ่งอำเภอหนองมะโมง

กำนันประคอง สุพรมมา ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันตำบลหนองมะโมงเป็นเวลา 8 ปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 – 2548 อยู่ในวาระ 2 สมัยมีผลงานดีเด่นในด้านการปกครองและพัฒนาชุมชนจนได้รับ “รางวัลกำนันดีเด่น” 2 ปี พ.ศ. 2547 และปีพ.ศ. 2548

ปี พ.ศ. 2548 ผู้ใหญ่สมบัติ อินทร์เล็ก เป็นผู้ใหญ่วังน้ำขาวเมื่อ กำนันประคอง สุพรมมาลาออกก่อนหมดวาระกำนัน ผู้ใหญ่สมบัติ อินทร์เล็กเป็นผู้ใหญ่วังน้ำขาวรุ่นใหม่ไฟแรง เป็นที่รักของประชาชนทุกคนในบ้านวังน้ำขาวก็ได้รับคัดเลือกเป็นกำนัน ตำบลวังตะเคียนต่อในปีพ.ศ. 2548 กำนันสมบัติ อินทร์เล็ก เป็นคนมีจิตใจกว้างขวาง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นนักปกครองรุ่นใหม่ที่มีพร้อมด้วยคุณวุฒิวิบุลย์ เป็นคนที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุจฉาไพบราจะ ไม่เอาเปรียบพรรคพวก เป็นนักปกครองระบอบประชาธิปไตย มีผลงานในด้านการพัฒนาชุมชน เป็นนักประสานที่ดี มีผลงานดังนี้

เป็นผู้ใหญ่บ้านเคเค่น 3 ปีซ้อน

เป็นผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลงานเข้าประกวดได้รับรางวัลหมู่บ้านพัฒนายอดเยี่ยมในปี พ.ศ.2537

เป็นประธานจัดงานประเพณีลอยกระทงวัดวังน้ำขาวทุกปี

เป็นประธานอปพร. กิ่งอำเภอหนองมะโมงรุ่นที่ 1 ด้านปราบปรามยาเสพติด

คณะกรรมการเลี้ยงโคขุน (งบ SML) บ้านวังน้ำขาว

ร่วมก่อตั้งอนุสรณ์สถานป๊วย อึ้งภากรณ์ ในบริเวณวัดวังน้ำขาว

คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดวังน้ำขาว

เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของทั้งภาครัฐและเอกชน

เป็นที่ปรึกษาทีมวิจัยโครงการแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังน้ำขาวในการวิจัยศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน

ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว

ในอดีตบ้านวังน้ำขาวมีอาชีพทำไร่ไถ่ ทำนาข้าวไร่ หางของป่าที่มีอยู่ในป่าชุมชน และในปัจจุบันมีอาชีพเสริมเกิดขึ้นหลายอาชีพในบ้านวังน้ำขาวในลักษณะ “วิสาหกิจชุมชน” ดังนี้ คือ

1. กลุ่มทอผ้าบ้านวังน้ำขาว ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอหนองมะโมง ส่งเสริมในด้านงบประมาณก็กระตุกทอผ้า งบประมาณในการบริหารจัดการ สนับสนุน และส่งเสริมด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ มีสมาชิก จำนวน 10 คน ดังนี้

1. นางประคอง	พรหมนัม
2. นางสุนิด	อ่วมฉิม
3. นางปอย	จันทร์ศรี
4. นางชม้อย	จันทร์ศรี
5. นางสมควร	บัวทอง
6. นางกะนิง	ศรีชมพู
7. นางจันดี	จบศรี
8. นางบุญช่วย	โพธิ์ขาว
9. นางสาวจันทนา	กาดำ
10. นางบุญช่วย	ทองมา

ที่ทำการกลุ่มทอผ้าตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดวังน้ำขาว ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกับกลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านวังน้ำขาว โดยมีสมาชิกตามรายชื่อดังกล่าวเป็นผู้บริหารและบริหารจัดการกันเองแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมของสมาชิกแต่ละคน โดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้รับผ้าทอจากสมาชิกที่ทอที่กลุ่มไปจำหน่ายให้กับบุคคลภายนอกชุมชนและบุคคลในชุมชนที่สนใจผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยทางกลุ่มรับทอตามสั่งด้วย เช่นผ้าทอตัวหนังสือของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

2.กลุ่มแปรรูปและถนอมอาหาร กลุ่มนี้มีการแปรรูปและถนอมอาหารเพื่อจำหน่ายในตลาดนัดชุมชน และรับจัดทำอาหารเวลาว่างเทศกาลต่าง ๆ ในชุมชนหรือรับจัดทำอาหาร อาหารว่างในการประชุม เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอหนองมะโมง ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้แก่

- พริกแกงเผ็ด / แกงส้ม
- น้ำพริกเผา
- น้ำพริกตาแดง
- น้ำพริกแมงดา
- น้ำพริกปลาช่อน
- น้ำพริกปลาร้า
- น้ำพริกเผาหมู
- น้ำพริกกระป๋อง

และอาหารตามสั่ง ฯลฯ

มีสมาชิกจำนวน 15 คนดังนี้

1. นางประทีน	พูนศรี
2. นางเข็มเงิน	เสือสิงห์
3. นางวาสนา	ทวี
4. นางจันดี	จบศรี
5. นางคะนิง	ศรีชมพู่
6. นางสุคใจ	ชุมเพชร
7. นางสะอาด	พลอยเพชร
8. นางพรรณธิภา	แสนมิ่ง
9. นางบุปผา	สุวรรณคำภู
10. นางชม้อย	จันทร์ศรี
11. นางประทีน	แจ้งกสิกรณ์
12. นางนงเล็ก	หอมใน
13. นางทองบวณ	นาสวน
14. น.ส. กนกพร	อ่อนศรี
15. น.ส. สุนิย์	นาสวน

3. กลุ่มเลี้ยงโค สมาชิกกลุ่มนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ในลักษณะสินเชื่อเงินกู้เป็นกลุ่มโดยให้สมาชิกในกลุ่มค้ำประกันกันเอง มีระยะเวลาคืนทุน ภายในเวลา 5 ปี มีสมาชิกทั้งหมด 10 คนดังนี้

1. นายธนิต	นัมพญา
2. นายชนุดย์	นัมพญา
3. นายสมบัติ	อินทร์เล็ก
4. นายพะเยาว์	แก้วม้องวงศ์
5. นายขาว	บุญพันธ์
6. นายเบิ้ม	บุญพันธ์
7. นายสำราญ	จูเปีย
8. นายสมนึก	มาขำ
9. นายสมหมาย	สร้อยระย้า
10. นายประไพ	วิมุล

4. กลุ่มนาหญา เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากนโยบายของผู้ว่า CEO จังหวัดชัยนาทผู้ว่านายวิชัย ศรีขวัญ เป็นกลุ่มที่เป็นทางเลือกอาชีพใหม่สำหรับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่อยู่แล้วแต่ได้ผลผลิตน้อย อยากจะปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ โดยหันมาปลูกนาหญาแพงโกล่าเพื่อเป็นอาหารสัตว์ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียนเป็นผู้ประสานงานโครงการดังกล่าว มีสมาชิก 20 คนดังนี้

1. นายชนุดย์	นัมพระยา
2. นายธนิต	นัมพระยา
3. นายสะอาด	วันทาเขียว
4. นายสมจิตร	จูเปีย
5. นายสำราญ	จูเปีย
6. นายสมนึก	จูเปีย
7. นายชัย	จูเปีย
8. นายสมบัติ	จูเปีย
9. นายอำนาจ	สุขจันทร์
10. นายจันท	ดวงมี
11. นายสมาน	อ่าแก้ว
12. นายสุนทร	แจ้งกสิกรรม
13. นางถาวร	จุลพันธ์
14. นางพัช	จูเปีย
15. นางกิมไล้	ใจหลัก

16. นางวิรัตน์	จบศรี
17. นางสะอาด	พลอยเพชร
18. นางขันเท	น้อยแก้ว
19. นางไฉน	สายแวว
20. นางสาวสมจิตร	อ่อนศรี

5. **กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า** กลุ่มนี้ดำเนินงานในเรื่องของการเพาะเห็ดนางฟ้า เพื่อการบริโภคและจำหน่ายในตลาดนัดชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่จากภาครัฐมาให้คำแนะนำและหาวิทยากรมาฝึกอบรมให้กับสมาชิกในชุมชนรวมทั้งหาวัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเชื้อเห็ดฟางให้ในราคาถูก มีสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มดังนี้

1. นางสาวสะอาด	พลอยเพชร
2. นางบุปผา	สุวรรณคำภู
3. นางขันเท	น้อยแก้ว
4. นางสาวสนา	ทวี
5. นางสุนีย์	หนูทอง
6. นางสาวใจ	ชุมเพชร
7. นางสาวลัย	บุญศรี
8. นางนงเล็ก	หอมไร่
9. นางทองบวณ	นาสวน
10. นางกะนิง	ศรีชมพู่
11. นางจันดี	จบศรี
12. นางเทียน	นันทพญา
13. นางสาวกรรณิกา	พลอยเพชร
14. นางสาวสมจิตร	อ่อนศรี
15. นางสาวชัย	จิรอมรพงศ์

6. **กลุ่มสตรี หรือกลุ่มแม่บ้าน** เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานในเรื่องของการให้บริการในด้านการบริหารจัดการเตรียมสถานที่ ในงานพิธีการต่าง ๆ การให้การต้อนรับแขกมาเที่ยวชมอนุสรณ์สถาน ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ สถานที่ดร.ป๋วย กระโถนที่บ้านวังน้ำขาว การจัดทำอาหาร อาหารว่าง กลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอหนองมะโมง โดยมีพัฒนากรเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด รายได้ที่ได้จากการทำงานก็จะแบ่งปันตามสัดส่วนที่รับผิดชอบแต่ละคนแตกต่างกันไป มีสมาชิก 15 คน ดังนี้

1. นางสาวสะอาด	พลอยเพชร
2. นางบังเอิญ	ปานพรหม

3. นางจันดี	จบศรี
4. นางสุคใจ	ชุมเพชร
5. นางวาสนา	ทวี
6. นางรุ่งทิพย์	พุลศรี
7. นางพรรณธิภา	แสนมิ่ง
8. นางบุญช่วย	โพธิ์ขวาง
9. นางเข็มเงิน	เสื่อสิงห์
10. นางสมจิตร	กุนพันธ์
11. นางคะนึ่ง	ศรีชมพู
12. นางสุขนิต	อ่วมฉิม
13. นางสาวจันทนา	กาคำ
14. นางสาววันทา	จันทร์ศรี
15. นางสาวกนกพร	อ่อนศรี

กลุ่มรวมตัวด้านเศรษฐกิจนอกจากกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านวังน้ำขาว

1. **กลุ่มผู้สูงอายุ** เป็นกลุ่มที่ดูแลด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ เช่นการตรวจโรคประจำปี การดูแล สงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ขาดคนดูแล การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ การดูแลรักษาพยาบาล รวมทั้งการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนที่เสียชีวิตลงโดยมีคณะกรรมการดูแล ดังนี้

1. นายธนิต	นัมพญา
2. นายสมบัติ	อินทร์เล็ก
3. นางเข็มเงิน	เสื่อสิงห์
4. นางสมจิตร	กุนพันธ์
5. นางคะนึ่ง	ศรีชมพู
6. นางจันดี	จบศรี
7. นางสาวอด	พลอยเพชร

2. **กลุ่มพลังงานทดแทนในชนบท** เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน พลังงานภาค 2 จังหวัดสระบุรี กรมพลังงานโดยมีหน้าที่ส่งเสริมในเรื่องของการใช้พลังงานทดแทนเช่น การใช้เตาชีวมวล ถังเผาขยะชีวภาพ หลอดไฟฟ้าประหยัดไฟ ฯลฯ มีการบริหารงานกันในรูปคณะกรรมการ กลุ่มรวมทั้งกรรมการจะต้องมีหน้าที่เผยแพร่แนะนำให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลวังตะเคียนให้มีการใช้ พลังงานทุกรูปแบบอย่างประหยัด มีคณะกรรมการกลุ่มดังนี้

1. นายสมหมาย	สร้อยระย้า
2. นายวิชัย	ชุมเพชร

3. นายสำราญ	จูเปียบ
4. นางสาวกนกพร	อ่อนศรี
5. นายบุญเลิศ	สุขหาญ
6. นายมาลัย	คุ้มคุ้ม
7. นายสมัศร	มาขำ
8. นายสมนึก	มาขำ
9. นายขาว	กุนพันธ์
10. นายสมเกียรติ	กุนพันธ์
11. นายทองศรี	ฉาวกระฉ่อน
12. นายอำเภอ	มะหัดกะประทีป
13. นายเกื้อ	สุวรรณคำภู
14. นางเข้มเงิน	เสื่อสิงห์
15. นายสมบัติ	อินทร์เล็ก
16. นายกุศล	ชีวากร
17. นายจักรพงษ์	สุวรรณจิตร

3. **กลุ่มออมทรัพย์บ้านวังน้ำขาว** เป็นกลุ่มที่ดำเนินงานในเรื่องของการส่งเสริมให้ประชาชนในบ้านวังน้ำขาวรู้จักการเก็บออมเงินไว้ใช้เมื่อต้องการใช้ในยามจำเป็น และสามารถนำเงินไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือทำอาชีพเสริมได้ โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ดังนี้

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ บ้านวังน้ำขาว

1. นายอำนาจ	ใจหลัก	ประธานกลุ่มออมทรัพย์
2. นายบุญแสน	วิเศษ	รองประธานกลุ่มออมทรัพย์
3. นายประสพพร	นพรัตน์	เลขานุการกลุ่มออมทรัพย์
4. นางสาวธิดิยา	นันทพญา	เหรัญญิก
5. นางสาวสมาลี	วิมุก	กรรมการ

ฝ่ายการเงินและบัญชี

1. นายอำนาจ	ใจหลัก	ประธาน
2. นางสาวธิดิยา	นันทพญา	เลขานุการ
3. นายบุญแสน	วิเศษ	กรรมการ

ฝ่ายตรวจสอบ

1. นายสมบัติ	อินทร์เล็ก	ประธาน
2. นายสำราญ	จูเปี้ย	เลขานุการ
3. นางสุนิษฐ์	อ่วมฉิม	กรรมการ

ฝ่ายสวัสดิการสังคม

1. นายไพรัตน์	วัฒนะเขตการณ์	ประธาน
2. นายมาลัย	คุ้มคุ้ม	เลขานุการ
3. นางสาวสรณ์	วิเศษ	กรรมการ

ฝ่ายส่งเสริมประชาสัมพันธ์

1. นางกะนึ่ง	ศรีชมพู	ประธาน
2. นางอำนวย	พันธ์โต	เลขานุการ
3. นางปอง	จันทร์ศรี	กรรมการ
4. นางหม้อย	จันทร์ศรี	กรรมการ

4. กลุ่ม฼าปนกิจสงเคราะห์บ้านวังน้ำขาว การรวมกลุ่มนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านวังน้ำขาวที่มีฐานะยากจนเมื่อเสียชีวิตลงไม่มีเงินค่าทำศพก็สามารถนำเงินเหล่านี้ไปช่วยเหลือเป็นค่าทำศพโดยจะเก็บเงินกับสมาชิกทุกคนที่เป็นสมาชิกรายละ 50 บาทเพื่อที่เ็นค่าทำศพเมื่อสมาชิกตายลง มีคณะกรรมการดังนี้

1. นายสมบัติ	อินทร์เล็ก
2. นายจันทง	ดวงมี
3. นายบุญแสน	วิเศษ
4. นายชูชาติ	วันทาเขียว
5. นายสำรว	ขามา
6. นายสมบูรณ์	สีสนธิ์
7. นายวิชัย	ชุมเพชร

5. กลุ่มตลาดนัดชุมชนบ้านวังน้ำขาว ตลาดนัดชุมชนบ้านวังน้ำขาวเริ่มมีครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ตั้งขึ้นโดยมีกลุ่มพ่อค้าเร่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีการนัดหมายมาทำการค้าขายสินค้าที่ริมถนนสายอำเภอวัดสิงห์ เขตระหว่างกึ่งกลางหมู่บ้านซึ่งตรงกับบ้านผู้เฒ่าบ้านผู้เฒ่าบ้านในขณะนั้นคือผู้เฒ่าวิชัย จบศรี เป็นผู้เฒ่าบ้านการจัดเก็บเงินค่าแผงจำหน่ายสินค้าในตลาดยังมีรูปแบบไม่ชัดเจน คือ เมื่อตั้งแผงจำหน่ายสินค้าหน้าบ้านใครก็เก็บเงินค่าแผงกันเอง ตลาดนัดแห่งนี้ตั้งจำหน่ายอยู่ 6 ปี ก็ต้องย้ายออกไปเพราะว่าตลาดนัดเริ่มมีแม่ค้ามาจำหน่ายมากสถานที่คับแคบทำให้เกิดขวางการจราจร เมื่อนายวิชัย จบศรี มีอายุครบเกษียณลง

นายบุญแทน ใจหลักและนายบุญขง จันทรศรี ซึ่งเป็นไวยาวัจกรวัดวังน้ำขาวชักชวน ให้พ่อค้าแม่ค้าเข้าไป จำหน่ายสินค้าในบริเวณวัด วังน้ำขาวในปี พ.ศ. 2535 ในขณะที่ผู้ใหญ่บ้านก็คือนายสมบัติ อินทร์เล็ก ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อแม่ค้าพ่อค้าค้าขายอยู่ในวัดได้ประมาณ 3 ปี ทางวัดก็เชิญพวกพ่อค้าแม่ค้า ออกไปจำหน่ายนอกวัด เพราะทางวัดต้องการใช้สถานที่เพื่อพัฒนาวัด และสร้างศาลาวัดหลังใหม่แทน หลังเก่า ผู้ใหญ่สมบัติ จึงได้ติดต่อขออนุญาตนำแม่ค้าพ่อค้ามาจำหน่ายในบริเวณโรงเรียนวังน้ำขาว ซึ่งเป็น ที่ดินว่างเปล่า และตั้งอยู่ติดกับถนนในหมู่บ้านในปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา สำหรับกรรมการชุดที่มีหน้าที่ เป็นผู้จัดการตลาดคือ นายสำอางค์ มธุรส และมีนายมนัส วิสิทธิ์ เป็นผู้เก็บเงินตลาดนัด ต่อมาทางโรงเรียน วัดวังน้ำขาวต้องการใช้สถานที่สร้างอาคารเรียนหลังใหม่และสร้างสนามกีฬาในบริเวณตลาดนัดดังกล่าว ในช่วงเวลาดังกล่าวมีนายสำอางค์ มธุรสเป็นผู้จัดการตลาด มีนางสาวธัญญารักษ์ พูลศรีเป็นผู้เก็บเงิน ตลาดนัดจึงต้องย้ายจากบริเวณโรงเรียนวัดวังน้ำขาวเข้าไปจำหน่ายที่วัดวังน้ำขาวอีกครั้งซึ่งการจัดตลาดนัด วังน้ำขาวแห่งนี้สถานที่จำหน่ายอาณาเขตติดต่อกันระหว่างวัดวังน้ำขาวและบริเวณสนามฟุตบอลโรงเรียน วัดวังน้ำขาวโดยสรุปการใช้สถานที่จัดทำตลาดนัดวัดวังน้ำขาวมีดังนี้คือ

ปี พ.ศ. 2524 จัดตั้งตลาดนัดวัดวังน้ำขาวครั้งแรกตั้งอยู่หน้าบริเวณหน้าบ้านผู้ใหญ่วิชัย จบศรี ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายตำบลวังตะเคียน – วัดสิงห์

ปี พ.ศ. 2535 ตั้งตลาดนัดบริเวณวัดวังน้ำขาว

ปี พ.ศ. 2537 ตั้งตลาดนัดบริเวณโรงเรียนวัดวังน้ำขาวด้านฝั่งอาคารมัธยมศึกษา

ปี พ.ศ. 2548 ตั้งตลาดนัดบริเวณสนามฟุตบอลโรงเรียนวัดวังน้ำขาวและอยู่ระหว่างเขตต่อจากวัดวัง น้ำขาว

ประวัติความเป็นมาเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน

คุณค่าความสำคัญของเครื่องมือเครื่องใช้

จากการศึกษาวิจัย เครื่องมือเครื่องใช้ ในชุมชนวังน้ำขาวสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือเครื่องใช้ภายในครัวเรือน
2. เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

1. เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน

นับว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีพของคนในชุมชนวังน้ำขาวเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้วย ชาม หม้อหุงข้าว ฯลฯ จากการหาข้อมูลพบที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยหรือตามวิวัฒนาการของโลกจากอดีตสู่ปัจจุบันและทันสมัยอยู่เสมอ (ดูตารางการพัฒนาการและ การเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือ เครื่องใช้ในแต่ละประเภท)

เครื่องมือเครื่องใช้ภายในครัวเรือน

ลำดับที่	ประเภท (ชนิด)	ประโยชน์การใช้งาน	หมายเหตุ
1.	เตาถ่าน , เตาพื้น	ใช้หุงต้ม , ให้ความร้อน	
2.	เตาแก๊ส	ใช้หุงต้ม , ให้ความร้อน	ปัจจุบันนิยมใช้
3.	หม้อหุงข้าว , หม้อไฟฟ้า	หุงข้าว , ทำกับข้าว	
4.	กระทะ , กระทะไฟฟ้า	ทอด , คั่ว	
5.	ทัพพี , ตะหลิว	ตักข้าว , ตักอาหาร	
6.	ครก,สาก	ตำพริก,ประกอบอาหาร	
7.	ผงชูรส , น้ำปลา , ปลาร้า	ปรุงอาหาร เพิ่มรสชาติ	
8.	ถ้วย , ชาม , จาน	ใส่อาหาร	
9.	ช้อน , ส้อม , ตะเกียบ	ตักอาหาร คีบอาหาร	
10.	ถัง	ตักน้ำดื่ม น้ำใช้	สังกะสี , พลาสติก
11.	กะละมัง	รองน้ำ , ซักเสื้อผ้า	อลูมิเนียม ฯลฯ
12.	โอ่งมังกร , โอ่งปูนซิเมนต์	รองน้ำดื่ม น้ำใช้	
13.	แอ่งน้ำ	รองน้ำดื่ม น้ำใช้	ปั้นจากดินเหนียว
14.	ไห , ซอง	ใส่น้ำปลา , ปลาร้า	
15.	อ่างหิน	รองน้ำข้าว	รินน้ำข้าว
16.	ไม้ขัดหม้อ	ขัดหม้อข้าวเวลารินน้ำ	
17.	ไม้คาน	หามน้ำ	ทำมาจากไม้ไผ่
ลำดับที่	ประเภท (ชนิด)	ประโยชน์การใช้งาน	หมายเหตุ
18.	ไม้คั้นถ่าน	คั้นถ่านใส่เตา , ออกจากเตา	
19.	ไหคั้นถ่าน	คั้นถ่านที่เหลือน้ำใช้	
20.	ถาด	ใส่สำหรับอาหาร	
21.	กระติบใส่ข้าว	ใส่ข้าวเหนียว	ทำจากไม้ไผ่สาน
22.	กระติบน้ำ	ใส่น้ำดื่ม	พลาสติก
23.	ขวดเออร์น้ำ	ใส่น้ำดื่ม	สแตนเลส, อลูมิเนียม
24.	ไม้ขีด , ไฟแช็ค	จุดไฟ	
25.	ตะเกียงน้ำมันก๊าด	ให้แสงสว่าง	
26.	โพงตะเกียง	ป้องกันไฟดับ , บังลม	ทำจากไม้ , สังกะสี
27.	ตู้ใส่กับข้าว	เก็บอาหาร , ถนอมอาหาร	

28.	ตู้เย็น	เก็บอาหาร , ถนอมอาหาร	
29.	ตู้ใส่เสื้อผ้า	เก็บเสื้อผ้า , หมอน , เสื้อ	
30.	โต๊ะอาหาร	นั่งรับประทานอาหาร	
31.	เก้าอี้	นั่งอ่านหนังสือ , นั่งรับประทานอาหาร , นั่งเล่น	
32.	โต๊ะทำงาน , โต๊ะอ่าน	นั่งทำงาน , นั่งอ่านหนังสือ	
33.	วิทยุ , เทป , ทีวี	ฟังข่าว , ฟังเพลง	
34.	มิด , ขวาน , เลื่อย	สับ , หั่น , ฟัน , เลื่อย	
35.	ชุดเครื่องนอน	นอนหลับ , นอนพักผ่อน	เตียง,หมอน , มุ้ง

2. เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

เป็นอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของคนในชุมชนวังน้ำขาว ในเรื่องของการประกอบอาชีพ เพราะโดยส่วนใหญ่ของคนในชุมชนแห่งนี้ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การทำนา การทำสวน การทำไร่ จะเห็นมีบ้างเป็นบางส่วนในปัจจุบันที่เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้าเริ่มหันมาทำการปศุสัตว์คือการเลี้ยง วัว (โค) และ ควาย (กระบือ) เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม แต่เกษตรกรเหล่านี้ก็ยังอาศัยและพึ่งพาเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรอยู่เสมอมิได้ขาด เช่น การใช้รถไถนาในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ การใช้รถไถเล็ก(รถไถนาขนาดเล็ก)ในการขนหญ้าและขนผลิตผลทางการเกษตรเป็นต้น (ดูตารางการพัฒนารูปแบบและการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือ เครื่องใช้แต่ละประเภท)

เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

ลำดับที่	ประเภท (ชนิด)	ประโยชน์การใช้งาน	หมายเหตุ
1.	เกวียน	ขนของเป็นพาหนะ	เมื่ออดีต
2.	วัว(โค)	เทียมเกวียน	
3.	ควาย	ลากไถลากคาน	
4.	ไถไม้ไถเหล็ก	ไถนาไถไร่ไถสวน	
5.	คานไม้คานเหล็ก	คานนาคานไร่คานสวน	
6.	จอบ	ขุด, คายหญ้า, สับ	
7.	เสียม	ขุด, คาย	
8.	เชือก	ผูกควายล่ามมัด	
9.	เกวียนมีแอก	พาคอกควาย	
10.	หวงกระแทบ	รัดคอกควายไถนา	

11.	หนังคองแอก	เชื่อมคองระหว่างไถกับควาย	
12.	แอกน้อย	เอาไว้เกาะหนังคองแอกคิดไถ	
13.	หมวกงอบ	ใส่ป้องกันแดดลมฝน	
14.	เครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้า	ใส่ทำงาน	
15.	รถไถนา	ไถนาลากขน	
16.	เทรนเลอร์กระบะ	คิดพ่วงรถไถไว้ลากขน	
17.	ไถเหล็ก 2 ผ่าน	คิดรถไถนา	
18.	คุป	ไว้ตัดสินใจให้ละเอียด	ทำด้วยไม้
19.	ฝื่อ	ไว้ตัดสินใจให้ละเอียด	ทำด้วยเหล็ก
20.	ไม้รูดเทือก	ทำให้ดินเรียบก่อนว่านข้าว	
21.	ภาคเหล็ก	คิดรถไถนาไว้ภาค	
22.	เครื่องพ่นยา	ใช้พ่นยาฆ่าหญ้าปราบศัตรู	พืช
23.	สายพ่นยา	ใช้พ่นยา	
24.	หน้ากากพ่นยา	สวมใส่ป้องกันละอองยา	
25.	ถุงมือยางสวมใส	สวมมือเวลาพ่นยา	
26.	แว่นตา	ใส่เวลาฉีดพ่นยา	
27.	รองเท้าบูต	สวมใส่เวลาทำงาน	
28.	อีเหล็ก	ถางหญ้าตามคันนาที่รก	
29.	เครื่องสูบน้ำ	สูบน้ำเข้าออกจากนาสระคลอง	
30.	นาคเหล็ก	คิดสายพานพ่วงรถไถสูบน้ำ	
31.	สายส่งน้ำ	เอาไว้ส่งน้ำที่สูบส่งไปที่ไกลๆ	
32.	ปั๊มหยอโข่ง	ปั๊มน้ำขึ้นจากบ่อ	
33.	อุปกรณ์บ่อบาดาล	เจาะบ่อบาดาลไว้สำรองใช้น้ำ	ใช้ในหน้าแล้ง
34.	เมล็ดพันธุ์	ใช้ทำพันธุ์ตามฤดูกาล	

พัฒนาการ/การเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือเครื่องใช้ในแต่ละประเภท

จากการเก็บข้อมูลศึกษาวิจัยในเรื่องพัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือเครื่องใช้ นั้น ทีมวิจัยได้แบ่งการวิวัฒนาการไว้เป็น 3 ยุคหรือ 3 สมัยที่มีระยะเวลาห่างกัน 50-60 ปี เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนว่า ในสมัยก่อนๆหรือยุคแรกของชุมชนวังน้ำขาวนั้น มีพัฒนาการของการใช้เครื่องมือ มีการเปลี่ยนแปลง อันจะเป็นแนวทางการศึกษาข้อมูลของชุมชนแห่งนี้

พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือเครื่องใช้

ลำดับที่	พ.ศ. 2452	พ.ศ. 2510	พ.ศ. 2549
1.	วัว,ควาย	วัว,ควาย	รถไถนา
2.	ไถไม้	ไถไม้	ไถเหล็ก
3.	คราดไม้	คราดไม้	คราดเหล็ก
4.	เกวียน	เกวียน,จักรยาน	รถยนต์
5.	งอบ	หมวก	หมวกมိုး,หมวกหนัง
6.	ครก-สาก	สีข้าวด้วยมือ	โรงสีกลาง,ใหญ่
7.	หม้อดิน	หม้ออะลูมิเนียม	หม้อไฟฟ้า
8.	ตะเกียงเล็ก	ตะเกียงเจ้าพายุ	หลอดไฟฟ้า
9.	กระจ่ำ,กระจอง	สารภี,ตะหลิว	สารภี,ตะหลิว
10.	ก้อนเส้า	เตาถ่าน	เตาแก๊ส,เตาไฟฟ้า
11.	กระบอกไม้ไผ่	กระบอกพลาสติก	กระดิกน้ำแข็ง
12.	หินเหล็กไฟ	ไม้ขีด	ไฟแช็ค
13.	กะใช้วิดน้ำ	ระหัดวิดน้ำ	เครื่องสูบน้ำ
14.	กระบวย,กระบอก	ขันทองเหลือง-ทองแดง	ขันสแตนเลส,พลาสติก
15.	ช้อนกระเบื้อง	ช้อนสังกะสี	ช้อนสแตนเลส
16.	อ่างหิน,อ่างดิน	กะละมังเคลือบ,สังกะสี	กะละมังสแตนเลส, อะลูมิเนียม
17.	แปก,ฝาแถบทอง	สังกะสี	สังกะสี,กระเบื้อง
18.	เส้าไม้	เส้าปูน	เส้าเหล็ก
19.	ไม้กระดาน	ซีเมนต์	ซีแพค
20.	ช้าง,ม้า,วัว,ควาย,ลา	จักรยาน,รถเข็น	มอเตอร์ไซด์,รถยนต์
21.	มิด,ก้อน,ขวาน	เลื่อยป็น	เลื่อยไฟฟ้า
22.	รองเท้าหนังควาย,หนังสัตว์	ฟองน้ำ,ผ้าใบ	หนัง,ยาง,ผ้าใบ
23.	กระดานชนวน,ดินสอพอง	สมุด,ดินสอ,ยางลบ	สมุด,ปากกา,ดินสอ, เครื่องพิมพ์ดีด, คอมพิวเตอร์
24.	กลอง,ระฆัง	เครื่องขยายเสียง	เสียงตามสาย
25.	เคียวเกี่ยวข้าว	เคียวเกี่ยวข้าวลงแขก	รถไถข้าว,รถเกี่ยวข้าว
26.	ร้องเอง,รำเอง	วิทยุ,ภาพยนตร์	เทป,โทรทัศน์

27.	บ่อน้ำ	สระน้ำ	การประปา
28.	ถาดไม้, ใบคอง	จานสังกะสี	จานกระเบื้อง
29.	เย็บผ้าด้วยมือ(เข็ม, ด้าย)	จักรเย็บผ้า	เครื่องจักร
30.	ระฆัง, เคนเท้า, ม้า	จดหมาย, โทรเลข	โทรศัพท์, โทรสาร
31.	จี๊ด, ตะเกียง	ไฟฉาย	หม้อเบคเตอรี
32.	ไม้แหลม, รอบ, ไช	ไช, สวิง, แห, ขอบ	ดาบ, แห, อวน
33.	การขับถ่ายอาศัยป่าไม้	ชุดหลุม	ห้องน้ำห้องส้วม
34.	กระท่อม	บ้านไม้	บ้านปูน
35.	โอ่งดิน	โอ่งมังกร	แท็งก์เก็บน้ำ
36.	ใบไม้, ไม้กระดาน	สาค, เสื่อ	ที่นอนนุ่ม, ที่นอนเส้นใย วิทยาศาสตร์
37.	เรือเถา	ป่อ, ป่าน	เชือก, หนั่ง
38.	ถังไม้	ถังเหล็ก	ถังพลาสติก
39.	เงินรู	เงินบาท	ธนบัตร, บัตรเครดิต, บัตรเอ.ที.เอ็ม.
40.	ฝ้าย	สร้อยคอ สแตนเลส	สร้อยคอทองคำ

ประวัติความเป็นมาเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับบ้านวังน้ำขาว

ประวัติบุคคลสำคัญที่เกี่ยวกับบ้านวังน้ำขาว

ศ.ดร. ปิ๋ว อึ้งภากรณ์

ปิ๋ว อึ้งภากรณ์เกิดเมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2459 ที่บ้านตรอกโรงสูบน้ำ คลาคน้อยเป็นบุตรของนายชา แซ่อึ้งและนางเซาะเซ็ง แซ่เตียว ชื่อของนายปิ๋วนั้นเดิมของปิ๋วตั้งให้เป็นชื่อตัว (ซึ่งต่างจากชื่อสกุลและชื่อรุ่นคือ generation ตามธรรมเนียมจีน — ชื่อสกุลของปิ๋ว คือ “อึ้ง” ชื่อรุ่นคือ “เคียม” อ่านทั้งสามตัวคือตามลำดับ ประเพณีจีน แต่จื๊จะเป็น “อึ้ง ปิ๋ว เคียม” แต่ถ้าอ่านโคด ๆ วรรณยุกต์จะเปลี่ยนไป ชื่อสกุลเป็น “อึ้ง” และชื่อตัวเป็น “ปิ๋ว”) คำว่า “ปิ๋ว” แปลตรงตามตัวว่า “พูนดินที่โคนต้นไม้” เพราะตัวประกอบในอักษรระบุไว้เช่นนั้น แต่มีความหมายกว้างออกไปคือ “บำรุง” “หล่อเลี้ยง” “เพาะเลี้ยง” และ “เสริมกำลัง”

มารดาของปิ๋วเป็นบุตรสาวคนแรกของเจ้าของร้านขายผ้าที่สำเพ็งอยู่ใกล้ตรอก โรงโคม ส่วนบิดาเป็นคนจีน ทำงานช่วยพี่ชายที่แพปลาแถวปากคลองวัดปทุมคงคา ทั้งสองสมิภรรยาไม่ค่อยมีรายได้มากนัก แต่ก็มีชีวิตตั้งใจส่ง ลูกชายเข้าเรียนที่โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก แผนกภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีค่า

เล่าเรียนแพง ปีละ 70 บาท เมื่อเด็กชายป่วยอายุได้ 9 ขวบบิดาของป่วยก็เสียชีวิตโดยไม่มีทรัพย์สินเงินทองทิ้งไว้ ลุงเป็นคนรับอุปการะส่งเสียเงินให้เป็นรายเดือน แม้ว่าจะมีปัญหาด้านการเงินมารดาของป่วยก็สนับสนุนให้เรียนหนังสือที่เดิมจนสำเร็จ การศึกษาขณะอายุได้ 18 ปี ป่วยได้มาเป็นมาสเตอร์หรือครูที่โรงเรียนอัสสัมชัญบางรักสอนวิชาคำนวณ และภาษาฝรั่งเศสมีรายได้เดือนละ 40 บาท แบ่งให้แม่ 30 บาท

ต่อมาในปีพ.ศ. 2477 ป่วยได้สมัครเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นนักศึกษารุ่นแรกซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มีระบบบังคับให้เข้าชั้นเรียน ทางมหาวิทยาลัยได้จัดพิมพ์คำบรรยายออกจำหน่ายในราคาถูก วิชาละประมาณ 2 บาท เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่กำลังทำงานอยู่สามารถศึกษาเองได้ ป่วยได้ใช้เวลาในตอนค่ำและวันหยุดใช้เวลาเรียนอยู่ 4 ปี ก็สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางกฎหมายและการเมืองในปี พ.ศ. 2480 หลังจากนั้นป่วยก็ลาออกจากโรงเรียนอัสสัมชัญ มาทำงานเป็นล่ามภาษาฝรั่งเศสให้แก่อาจารย์ชาวฝรั่งเศสผู้หนึ่งที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง

ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2481 ป่วยได้รับทุนรัฐบาลที่สอบชิงทุนได้ ไปเรียนระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และการคลังที่ London School of Enconmic & Politcal Science มหาวิทยาลัยลอนดอน แต่หลังจากนั้นอีก 6 เดือนมารดาของป่วยก็เสียชีวิตลง

ป่วยใช้เวลาสามปีก็สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ป่วยเป็นนักเรียนดีเด่นและเป็นศิษย์เอกของศาสตราจารย์เฟรเดอริก ฮาเย็ก (ซึ่งได้รับรางวัลสาขาเศรษฐศาสตร์ในปี พ.ศ. 2517) ป่วยเป็นคนไทยคนเดียว ในมหาวิทยาลัยนี้ที่สอบได้คะแนนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ด้วยกัน ในปีพ.ศ. 2485 ได้เกรด เอ แปดวิชา และเกรดบี หนึ่งวิชา จากผลการเรียนอันดีเด่นของป่วย ทำให้ได้รับทุนลิเวอร์พูล สามารถศึกษาต่อปริญญาเอกได้ทันที แต่ในระหว่างนั้นเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ป่วยตัดสินใจทำงานเพื่อชาติ

ในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 กองทัพญี่ปุ่นบุกประเทศไทย รัฐบาลไทยในสมัยนั้นมีจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศสงครามเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและต่อมาก็ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รัฐบาลไทยเรียกตัวคนไทยในอังกฤษและอเมริกาให้เดินทางกลับ โดยขู่ว่าถ้าผู้ใดไม่เดินทางกลับ จะถูกถอดสัญชาติ ไทย ปรากฏว่าคนไทยจำนวนหนึ่งได้จัดตั้งขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นทั้งในและนอกประเทศ ในนามของขบวนการ “เสรีไทย” ภายในประเทศมีนายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการเป็นหัวหน้า ส่วนในสหรัฐอเมริกามีหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยในสมัยนั้นเป็นหัวหน้า เสรีไทยปฏิเสธการประกาศสงครามของรัฐบาลไทย ซึ่งทำให้สหรัฐอเมริกาประกาศรับรองฐานะของเสรีไทย

ส่วนทางด้านประเทศอังกฤษ ปรากฏว่าเอกอัครราชทูตไทยขอมเดินทางกลับประเทศตามคำสั่งของรัฐบาล แต่ป่วยและคนไทยจำนวนหนึ่ง ไม่ยอมกลับประเทศตามคำสั่งของรัฐบาล ได้รวมก่อตั้งคณะเสรีไทยขึ้นในประเทศอังกฤษเพื่อประกาศไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติรัฐบาลไทยที่ยอมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เสรีไทยจำนวน 36 คนสมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพบกอังกฤษเสรีไทยกลุ่มนี้มีฉายาว่า “ช้างเผือก” (White Elephants) ในช่วงแรกป่วยได้รับยศเป็นร้อยเอกแห่งกองทัพบก อังกฤษมีชื่อจัดตั้งว่า “นายเข้ม เข็นอึ่ง”

นายเข้ม เย็นยิ่ง ต่อมาได้รับคำสั่งให้ลงเรือบรรทุกทหารจากลิเวอร์พูล แล่นเรืออ้อมทวีปไป แอฟริกา มาขึ้นฝั่งที่ประเทศอินเดีย ได้มาฝึกหลักสูตรนักเรียนแบบกองโจร และการจารกรรมที่เมืองปูนา มีการฝึกการใช้อาวุธและวิธีการต่อสู้ต่าง ๆ เป็นเวลา ครึ่งปี ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2486 นายเข้มเป็นทหาร ฝ่ายสัมพันธมิตรชุดแรกที่ได้รับคำสั่งให้เข้ามาติดต่อกับขบวนการเสรีไทยในประเทศไทยที่มี “รุช” หรือ นายปรีดี พนมยงค์เป็นหัวหน้า เพื่อหาทางตั้งสถานีวิทยุติคต่อระหว่างกองทัพอังกฤษในอินเดียกับคณะ เสรีไทย

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2486 ร้อยตรีเข้มได้เดินทางด้วยเรือค้ำน้ำของราชนาวีอังกฤษ พร้อม สหายอีก 2 คนจาก ศรีลังกา โดยมีเป้าหมายจะขึ้นฝั่งที่ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา เมื่อมาถึงที่หมายเรือค้ำน้ำจอด ชุ่มรอนอกฝั่งหนึ่งสัปดาห์ แต่ไม่มีใครมารับจึงยกเลิกภารกิจ จึงกลับมาสู่ศรีลังกา ต่อมาอีกหนึ่งสัปดาห์ ร้อยตรีเข้ม ได้รับมอบภาระกิจอีกครั้ง ให้ลักลอบเข้าแผ่นดินไทย โดยการกระโดดร่มพร้อมอุปกรณ์เครื่อง รับส่งวิทยุ จึงได้เดินทางไปฝึกซ้อมกระโดดร่ม ในต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2487 ที่แคว้นปัญจาบ พอวันที่ 6 มีนาคม ร้อยตรีเข้มและเสรีไทย อีกสองคนมาขึ้นเครื่องบินบี 24 ที่กัลคัตตาประเทศอินเดียมุ่งมาสู่ประเทศไทย เป็นการกระโดดร่มแบบสุ่ม ไม่มีใครมารับที่ภาคพื้นดิน แต่สภาพอากาศไม่อำนวยเครื่องบินจึงเดินทาง กลับกัลคัตตา อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมาเสรีไทยทั้งสามคนก็ขึ้น เครื่องบินอีก เพื่อปฏิบัติภาระกิจเดิม โดยเข้ามา ทางจังหวัดชัยนาท เสรีไทยทั้งสามคนกระโดดร่มลงพื้นดินแต่ร้อยตรีเข้ม ถูกเจ้าหน้าที่ไทยและชาวบ้าน วังน้ำขาวช่วยกันล้อมจับกุมตัวไว้ได้และถูกชาวบ้านรุมทำลาย ถูกตั้งข้อหาว่าทรยศต่อชาติและทำจารกรรม ถูกชาวบ้านผลักเข้าสู่กอหนาม โดยมีเจ้าหน้าที่เอาปืนจ่อข้างหลัง ชาวบ้านวังน้ำขาวและหมู่บ้านใกล้เคียง เช่นบ้านหนองมะโมง บ้านกุคจอกซึ่งเป็น คนไทยที่มีเชื้อสายลาวหรือเรียกกันว่าลาวครั้งตรงตามข่าวลือจาก ทางรัฐบาลไทยว่าต่อไป จะมีเสรีไทยเข้ามาช่วยเหลือประเทศไทยและให้ยุติจากภัยสงครามเมื่อข่าวลือนั้น ออกมาไม่ช้า ไม่นานชาวบ้านวังน้ำขาว และบ้านใกล้เคียง เช่น บ้านกุคจอก บ้านหนองมะโมง ก็ต่างคนต่าง ดีใจอยู่มาวันหนึ่งเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2487 (จากคำบอกเล่าของชาวบ้านวังน้ำขาวที่อยู่ในเหตุการณ์ ขณะนั้น) พอดกเวลาพบคำชาวบ้านก็รีบเข้านอนเพราะกลัวภัยและอันตราย จากสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ เกิดขึ้นกับประเทศไทย พอดกตอนดึก เวลาโดยประมาณสามยามหรือตีสามในคืนข้างแรมเดือนมีคกลาง หุ่นาชาวบ้านวังน้ำขาวก็ได้ยินเสียง เครื่องบิน ๆ มาในระยะค้ำมากจนบ้านบางหลังเกือบจะชนหลังคาบ้าน และขอดมะพร้าวหั่น ใหวไปหมดเสียงเครื่องบินนั้นดังมากจนชาวบ้านหวาดกลัวบางครั้งต้องลงไป นอนในหลุม เพื่อหลบภัย เสียงเครื่องบินนั้นบินวนไปวนมานานประมาณหนึ่งชั่วโมง แล้วก็หายไปรุ่งเช้า ชาวบ้านวังน้ำขาวก็ออกไปทำนาทำไร่ และได้ไปพบผู้ชายคนหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นใครมาจากไหนเพียงแต่ ตะเบ็งเสียงไปว่า “ขอมแพ่ จับไปเถิด” นั่งอยู่ริมชายป่าเขาน้อย คิดกับ ชายทุ่งนาหนองปลาหมอ เดินไปไหน ก็ได้ไม่เนื่องจากข้อเท้าแผลงบาดเจ็บและมีพลร่มอยู่ใกล้ๆตัว ชาวบ้านที่ได้พบเห็นจึงไปแจ้งกับผู้นำหมู่บ้าน ในสมัยนั้นซึ่งมีนายสะอาด ศรีชมพูเป็นผู้นำหมู่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้านวังน้ำขาว เมื่อนายสะอาด ศรีชมพู ได้รับแจ้งจากชาวบ้านก็พาชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งไปจับตัวซึ่งมีนายบุญธรรม ปานแก้ว ร่วมจับอยู่ด้วยขณะที่ กำลังนั่งดูแผนที่ คุณลุงบุญธรรมจำได้ว่าทหารคนนั้นพูดว่า “เข้ามาเถอะครับ ผมไม่สู้หรือกับคนไทยแต่ถ้า

เป็นญี่ปุ่นผมสู้ครับ” ชาวบ้านก็กรูเข้าไปจับพร้อมซ้อม ชก ค่อย เคอย่าง ไม่ปราณีปราศรัย เพราะไม่รู้ว่าเป็นใคร แม้ทหารคนนั้นจะร้องขอและบอกว่าเขาคือใคร สังกัดที่ไหน แต่ก็ไม่ได้ได้รับความสนใจจากชาวบ้าน แต่อย่างใด ชาวบ้านผลักเข้ากอไม้ที่เต็มไปด้วยหนาม โดยมีเจ้าหน้าที่เอาปืนจ่อข้างหลังแล้วขึ้นนกเตรียม ลั่นไกจะยิงทหารคนนั้น ทันใดนั้นลุงบุญธรรมก็วิ่งเข้าไปขวางไว้ แล้วผลักกระบอกปืนออกไปพร้อมบอกว่า “ช้าก่อนครับเวลานี้บ้านเมืองเรากำลังคับขัน เราจับเข้าศึกได้แล้วเขาจะเป็นใครมาจากไหนจะคิดจะช่วยอย่างไร ก็ต้องจับตัวไปให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้สวนกันก่อน ท่านจะจัดการเสียเองโดยลำพังเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง” และได้ให้นายจอม ตารุสา กับชาวบ้านนำเกรียนไปปรับผู้ชายคนนั้นมาไว้ ณ ที่ศาลาวัดวังน้ำขาว และให้ชาวบ้านล่ามโซ่ไว้เพราะกลัวหมีขณะที่ถูกล่ามโซ่อยู่ที่ศาลาวัดวังน้ำขาวนั้นข่าวก็ลือไปถึงยังหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น หมู่บ้านกุดจอก หมู่บ้านหนองมะโมง เป็นต้น ชาวบ้านกุดจอก ชาวบ้านหนองมะโมงก็ได้พากันมามุงดูขณะที่มุงดูอยู่นั้น ได้มีชายคนหนึ่งด้วยความรักชาติรักถิ่นฐานผู้ชายคนนั้นชื่อนายกว้าง ก๊กศรี ได้สอบถามชื่อเสียงเรียงนามว่าท่านเป็นใครมาจากไหน ผู้ชายคนนั้นยังไม่พูด เนื่องจากพูดภาษาไทยไม่ค่อยชัด นายกว้าง ซึ่งเป็นสารวัตรกำนันจึงได้เข้าไปทำร้าย สอง สามครั้งหลังจากนั้นผู้ถูกทำร้ายก็ตอบว่า เขาเป็นคนไทยไปเรียนหนังสืออยู่ต่างประเทศเขาเป็นเสรีไทย ชื่อว่านายป๊วย นามสกุล อึ้งภากรณ์ เขามาด้วยกันสามคน เขาจะมาช่วยคนไทยช่วยประเทศไทยให้พ้นจากภัยสงคราม เขาลงเรือมาจากประเทศอินเดีย และเป็นเสรีไทย สาเหตุที่เขาหนีไปไม่ได้ นั้น เนื่องจากเขาของเข่าเจ็บปวดมากเนื่องจาก ได้รับการกระแทกกับพื้นดินอย่างแรงจนขาแพลงจึงเดินไม่ได้

อาจารย์ป๊วยเล่าให้ฟังว่า ขณะที่ถูกจับล่ามโซ่ที่ศาลาวัดวังน้ำขาวเป็นเวลาหลายวันในตอนบ่ายวันหนึ่งชาวบ้านมาจากหมู่บ้านอื่น ๆ เข้ามาดูพลร่มชาวบ้านนั่งล้อมวงอยู่ไม่ไกลจากตัวอาจารย์ป๊วย แต่มีเจ้าหน้าที่ที่เกลียดชังอาจารย์ป๊วยได้ไล่ชาวบ้านให้ชาวบ้านออกไปห่าง ๆ อยู่เสมอ ในขณะที่เจ้าหน้าที่นอนหลับชาวบ้านก็กระโดดเข้ามาใกล้ ๆ และเริ่มซักถามอาจารย์ป๊วยเป็นผู้หญิงมีอายุคนหนึ่ง สังกัดว่านั่งใกล้ข้าพเจ้านานสองชั่วโมง พูดกับอาจารย์ป๊วยว่า “พูดไรหน้าเอ็งเหมือนลูกข้า” อาจารย์ป๊วยจึงถามต่อไปว่า ลูกของป้าอยู่ไหน ได้รับคำตอบจากป้าว่าถูกเกณฑ์ทหารไปนานแล้วไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน อาจารย์รู้สึกเสียใจอันเชือกเย็นซึ่งแสดงน้ำใจของหญิงผู้นี้ ทำให้ตื่นต้นและรู้สึกว่าได้มีรสหวานอันเป็นรสแห่งความรักของมารดาหอมอยู่ในศาลาวัดนั้น

(บางส่วนคัดลอกมาจากหนังสือสารคดี ฉบับ พิเศษ ป๊วย อึ้งภากรณ์ 2459 – 2542)

อาจารย์ป๊วย ถูกล่ามโซ่อยู่ที่ศาลาวัดวังน้ำขาวเป็นเวลาสามวัน นายสะอาด ศรีชมพู ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านวังน้ำขาวจึงได้พาไปแนะนำตัวรายงานตัวกับกำนันและให้นายจอม ตารุสา นำขึ้นเกรียนไปส่งที่อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาทต่อไปซึ่งในสมัยนั้นการคมนาคมถนนหนทางก็ไม่เจริญเหมือนกับสมัยนี้ จะไปอำเภอแต่ละครั้งระยะทาง 25 ก. ม ต้องเดินทางด้วยทางเท้า เรื่องที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ผู้วิจัยได้ไปสอบถามจากชาวบ้านวังน้ำขาวชื่อว่า คุณลุงสี กับ คุณป้าโค้ง ดวงมี ปัจจุบันมีอายุ 86 ปีแล้วท่านได้บอกเล่าให้พวกเราได้ฟัง

ต่อมาชาวบ้าน วังน้ำขาว ชาวบ้านกุคจอก ชาวบ้านหนองมะโมง ก็ได้ทราบข่าวจากทางหนังสือพิมพ์และชาวบ้านบางคนพูดว่า นายป๊วย อึ้งภากรณ์ นั้นจบการศึกษาระดับสูงจบระดับปริญญาเอก ได้ทำงานเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และได้มีชื่อพร้อมรายชื่อของท่านอยู่ในธนบัตร เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รวมทั้งยังเป็นอธิการบดีด้วย ชาวบ้านวังน้ำขาว ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายลาวครั้ง ได้ทราบเรื่องนี้แล้วและเห็นชื่ออยู่ในธนบัตรว่าเป็นบุคคลคนเดียวกันที่โคตรมลงในหมู่บ้านวังน้ำขาว คือผู้ที่ถูกล่ามโซ่อยู่บนศาลาวิควังน้ำขาว ต่างก็ศอศอใจด้วย ตั้งแต่สมัยนั้นมาถึงปัจจุบันนี้ หมู่บ้านวังน้ำขาว ได้เปลี่ยนจาก ตำบลหนองมะโมง อำเภอวัดสิงห์ มาเป็นตำบลวังตะเคียน กิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาทตามนโยบายของทางราชการต่อมาชาวบ้านวังน้ำขาว ได้ทราบข่าวว่า ศาสตราจารย์ ดร. ป๊วย อึ้งภากรณ์ ท่านได้ล้มป่วยลงด้วยโรคเส้นโลหิตในสมองแตก ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2520 รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลนานนับ 3 เดือนอาการเส้นโลหิตในสมองแตกได้ส่งผลกระทบต่อสมองส่วนที่แปลความคิดเป็นคำพูด ทำให้อาจารย์ไม่สามารถพูดได้อย่างคนปกติ ท่านพูดออกเสียงได้เล็กน้อยเท่านั้น ในช่วงนั้นปลายชีวิตท่านใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านพักในประเทศอังกฤษปี 2540มีการพูดคุยเรื่องการสร้างอนุสรณ์สถานเพื่อระลึกถึงความคิดของอาจารย์ป๊วย

โดยลูกศิษย์ของท่านอาจารย์ป๊วยและพี่น้องชาวบ้านวังน้ำขาวพร้อมรูปปั้นของท่านการสร้างอนุสรณ์สถานแห่งนี้จะเป็นสถานที่เรียนรู้ถึง ความคิด ความงาม ความกล้าหาญ ของบุคคลที่ได้รับการยกย่องจากปัญญาชน ว่าสมควรเป็นแบบอย่างของคนดี คนเก่ง คนกล้า ของแผ่นดินให้เยาวชนและผู้ที่ผ่านมาพบเห็นได้เรียนรู้ศึกษาประวัติความเป็นมาเพื่อประโยชน์สาธารณะสืบไปในอนาคต การสร้างอนุสรณ์สถานเป็นเรื่องที่ยินดีกับคนหลายฝ่ายรวมทั้งชาวบ้านในชุมชนวัดวังน้ำขาว ชาวบ้านอำเภอวัดสิงห์ คนที่เก็บบรรยากาศเรื่องราวของอาจารย์ป๊วยต่างก็ยินดีเป็นเจ้าของเรื่องสร้างอนุสรณ์สถานด้วยกันทั้งสิ้น จึงเกิดการระดมทุนด้วยกันหลายฝ่ายเช่น ชาวบ้านวัดวังน้ำขาว ชาวบ้านวัดสิงห์ ธนาคารออมสินภาค 4 ศิษย์เก่า ญาติสนิท มิตรสหาย ผู้เคารพนับถือ คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยมูลนิธิบูรณะชนบทเป็นแกนนำในการประสานการระดมทุนการการทอดกฐินปี 2542 – 2543 แต่อาจารย์ป๊วยเสียชีวิตวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 ขณะอายุได้ 83 ปี

เมื่ออาจารย์ป๊วยเสียชีวิตลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ทางครอบครัวได้ทำการเผาศพและบรรจุอัฐินำกลับมาเมืองไทยวันที่ 16 สิงหาคม และในวันที่ 28 สิงหาคม เรือหลวงกระบี่ฐานทัพเรือสัตหีบได้นำครอบครัวอึ้งภากรณ์และแขก 200 คนมุ่งหน้าสู่เกาะครามนำอังคารของท่านอาจารย์ป๊วยไปลอยที่ทะเล

นับเป็นการกลับมาหลังจากที่ท่านกลับมาเมืองไทยอีกครั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2530 หลังจากเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 การกลับมาครั้งนั้นเพื่อมาเยี่ยมบ้านเก่าซอยอารีย์วันที่ 3 เมษายน ไปเยี่ยมเจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ 7 เมษายนเดินทางไปร่วมรับประทานอาหารกลางวันกับอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตลอดทางมีนักศึกษาขึ้นต้อนรับและถือป้ายข้อความว่า “ปลื้มใจนักศึกษากลับบ้าน” “โคมมิลิมอาจารย์ป๊วย” “ยังขั่นและยังเข้ม จูเกลือเก็มในแผ่นดิน คิดว่าน้ำปลาริน อันปรุรงสละลายหอม” วันที่ 20 เมษายน เดินทางไปเยี่ยมเจ้าหน้าที่มูลนิธิโกมลคีมทอง

วันที่ 21 เมษายน เดินทางไปเยี่ยมคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเยี่ยมโครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม และวันที่ 25 เมษายน ก็เดินทางออกจากเมืองไทยกลับประเทศอังกฤษ จากนั้นก็กลับมาเยี่ยมบ้านเกิดอีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 พ.ศ. 2538 และครั้งสุดท้ายเมื่อปีพ.ศ. 2540

กิจกรรมนี้จึงเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นด้วยความอาลัยรักอาจารย์ป๊วย และประชาชนท่านใดสนใจอยากจะศึกษาสถานที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ป๊วยที่มิจัยยนิคพาไปชมสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ป๊วยดังกล่าวรวมทั้งมีการพาไปพูดคุยกับชาวบ้านที่พอจะรู้เรื่องราวในอดีตที่ผ่านมา

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยความช่วยเหลือของตำรวจที่เป็นขบวนการเสรีไทยและนายปรีดี พนมยงค์ ทำให้ฝ่ายเสรีไทยเริ่มส่งวิทยุไปยังกองทัพอังกฤษที่อินเดียได้สำเร็จเป็นครั้งแรก ทำให้หน่วยทหารจากอังกฤษและสหรัฐสามารถเล็ดลอดเข้ามาปฏิบัติงานในแผ่นดินไทยได้สะดวกขึ้น ในการทิ้งระเบิดของอังกฤษ นายป๊วยได้ประสานติดต่อกับอังกฤษแจ้งพิกัดไม่ให้เครื่องบินมาทิ้งระเบิดพระบรมมหาราชวัง ตลอดจนวังต่าง ๆ ทางอังกฤษก็ได้ตอบรับ ทำให้สถานที่สำคัญเหล่านี้สามารถอยู่รอดปลอดภัยมาจนถึงทุกวันนี้

ปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 นายปรีดี พนมยงค์ส่งนายป๊วยกลับไปอังกฤษอีกครั้งหนึ่งเพื่อไปเจรจาให้รัฐบาลอังกฤษ ขอมรับว่าขบวนการเสรีไทย เป็นรัฐบาลอันชอบธรรมของไทย ทำนองเดียวกับที่สหรัฐได้รับรองมาก่อนแล้ว และเจรจาให้อังกฤษยอมปล่อยเงินตราสำรองที่รัฐบาลไทยฝากไว้ที่ธนาคารกลางอังกฤษ

เมื่อสงครามโลกยุติ นายป๊วยได้รับยศพันตรีแห่งกองทัพบกอังกฤษ ได้เป็นหนึ่งในผู้แทนไทยเดินทางไปเจรจาทางประเทศศรีลังกา ได้ร่วมกับเสรีไทยจากอเมริกาอารักขาแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระอนุชาที่ก่อก่ดดา จากนั้นนายป๊วยก็คืนยศทหารแก่กองทัพอังกฤษ และกลับไปแต่งงานกับมากาเรต สมิท ในปีพ.ศ. 2489 และเรียนต่อระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน

ปี พ.ศ. 2491 ป๊วยได้เรียนสำเร็จปริญญาเอกโดยใช้เวลาสามปีทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการควบคุมคินุก ” แต่เนื่องจากสถานการณ์ภายในในประเทศไทย นายปรีดี พนมยงค์ถูกทหารทำรัฐประหาร จึงทำให้ สถานการณ์ไม่ปลอดภัยทางญาติจึงขอร้องไม่ให้ป๊วยรีบกลับมา

ปี พ.ศ. 2492 คร. ป๊วยก็เดินทางกลับประเทศไทย บริษัทห้างร้านต่าง ๆ จำนวนมากทั้งในและนอกประเทศ ต้องการตัวคร.ป๊วย ไปทำงาน โดยเสนอให้เงินเดือนสูง แต่ในที่สุดคร. ป๊วยก็เลือกที่จะรับราชการ เนื่องจากจากจะเกิดที่เมืองไทย กินข้าวไทยแล้ว ยังได้ทุนเล่าเรียนรัฐบาลไทย คือเงินของชาวนาชาวมืองไทยไปเมืองนอกแล้วผูกพันใจใจว่าจะรับราชการไทยด้วย

คร. ป๊วย เข้ารับราชการครั้งแรกในตำแหน่งเศรษฐกร กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้รับเงินเดือนประมาณ 1,600 บาท สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังอยู่ในสภาพที่ฟื้นตัวต่อมาในปี พ.ศ.2495 คร. ป๊วยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของปลัดกระทรวงการคลัง และ กรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย จนถึงปี พ.ศ. 2496 คร. ป๊วยก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีส่วนทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศซึ่งมีปัญหา

ในสมัยนั้น กลับมีเสถียรภาพมากขึ้น นักธุรกิจ มั่นใจค่าของเงินบาท เมื่อเทียบกับเงินตราต่างประเทศ ทำให้ราคาสินค้าลดลงและเงินสำรองระหว่างประเทศก็ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2496 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดร.ป๋วย พ้นจากตำแหน่งรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยไปรับราชการเป็นผู้เชี่ยวชาญการคลัง กระทรวงการคลัง เนื่องจากดร.ป๋วยปฏิเสธ การที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ต้องการซื้อสหธนาคาร กรุงเทพ จำกัด แต่เนื่องจากธนาคารแห่งนั้นกระทำผิดระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย และกำลังถูกปรับเป็นเงินหลายล้านบาท จอมพลสฤษดิ์ ขอให้ดร.ป๋วยยกเลิกการปรับ แต่ดร. ป๋วยปฏิเสธและยื่นกราน ให้คณะรัฐมนตรีก็ปฏิบัติตามข้อเสนอของ ดร. ป๋วย

ต่อมาพลเอกเผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ก็พยายามเสนอให้บริษัทแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกาซึ่งตนเองมีผลประโยชน์อยู่ด้วย เป็นผู้จัดพิมพ์ธนบัตรไทยแทนบริษัทโทมัส เดอลารู คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ดร. ป๋วยเป็นผู้พิจารณาเรื่องนี้ ดร. ป๋วยตรวจพบว่า บริษัทดังกล่าวฝีมือไม่ดี ปลอมง่าย และมีข้อเสียในการวิ่งเต้น จึงไม่มีความน่าเชื่อถือ เพียงพอให้เป็นผู้จัดพิมพ์ธนบัตร จึงทำรายงานเสนอ ให้ใช้บริษัทโทมัส เดอลารูตามเดิม แต่ถ้าหากจะตัดสินใจให้บริษัทอเมริกันเป็นผู้พิมพ์ธนบัตรก็จะออกจากราชการ คณะรัฐมนตรีก็มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของดร. ป๋วย เหตุการณ์ครั้งนี้สร้างความไม่พอใจให้แก่พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์เป็นอย่างมาก ผู้มีอำนาจในประเทศต่างไม่พอใจดร. ป๋วย เพื่อความปลอดภัยพระบริรักษ์ยุทธกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้ให้ดร. ป๋วยไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจการคลังประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยในอังกฤษ ในปีพ.ศ. 2499 และยังสามารถเป็นผู้แทนไทยประจำคณะมนตรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีผลทำให้ ไทยสามารถขายแร่ดีบุกเป็นสินค้าออกสำคัญของประเทศได้มากขึ้น

ในปี พ.ศ.2502 จอมพลสฤษดิ์ ทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง จอมพลสฤษดิ์มีชื่อเสียงไม่ดีหลายด้านแต่ ข้อเด่นคือ การเลือกใช้คน จอมพลสฤษดิ์ ได้ให้ ดร. ป๋วยกลับเมืองไทยเข้ามาช่วยงาน ต่อมาเมื่อนายโชติ คุณะเกษม ลาออกจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จอมพลสฤษดิ์ได้โทรเลขไปถึงดร. ป๋วยซึ่งกำลังประชุมคณะรัฐมนตรีทั่วโลก ที่กรุงลอนดอน เสนอให้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่ดร.ป๋วยปฏิเสธไปว่า ไม่ขอรับตำแหน่งนี้ เพราะเมื่อตอนเข้าเป็นเสรีไทย ได้สาบานไว้ว่า จะไม่รับตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ จนกว่าจะเกษียณอายุราชการ เพื่อพิสูจน์ว่าไม่ได้หวังแสวงหาผลประโยชน์จากการเป็นเสรีไทย เมื่อ ดร.ป๋วยกลับจากอังกฤษ จอมพลสฤษดิ์ก็แต่งตั้งให้ดร.ป๋วยเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อีกตำแหน่งหนึ่ง ดร. ป๋วยจึง ควบคุมทั้งนโยบายด้านการเงิน การคลังและงบประมาณของประเทศ ในขณะที่มีอายุได้เพียง 43 ปี นอกจากนั้นดร. ป๋วยยังมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการสภาพัฒน์ เป็นกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ

แม้ว่าดร. ป๋วยจะมีตำแหน่งที่สูง แต่ก็ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ชอบนั่งกางเกงवेस्टปอยด์มาทำงาน ไม่มีชุดดินเนอร์ แจ็กเก็ตเป็นของตนเอง ชอบกินกล้วยเขียว ข้าวต้มกุ๊ย และเต้าฮวย

ศ.ดร. ป๋วย อึ้งภากรณ์ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย 12 ปี นับว่าเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุด ตลอดสมัยที่ดร.ป๋วยเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยถือได้ว่าเป็นสมัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยปลอดจากการเมืองที่สุด และเป็นยุคที่สามารถรักษาเสถียรภาพเงินตราไว้ได้อย่างแข็งแกร่งเงินบาท ได้รับความเชื่อมั่นจากทั้งในและนอกประเทศ ทำให้มีการค้าขายและการลงทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเงินทุนสำรองระหว่างประเทศก็เพิ่มมากขึ้นเป็นประวัติการณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มขยายสาขาออกไปสู่ภูมิภาค สามารถจัดตั้งโรงพิมพ์ธนบัตรได้สำเร็จ ไม่จำเป็นต้องไปพิมพ์ในต่างประเทศ มีการออกพระราชบัญญัติ ธนาคารพาณิชย์ปี พ.ศ. 2505 ซึ่งถือเป็นแม่บทของธนาคารพาณิชย์ตลอดจนนำเทคนิคนโยบายทางการเงินที่สำคัญๆ เช่น อัตราเงินสด สำรองอัตราเงินสดมาใช้ และชักจูงให้ธนาคารปฏิบัติตามกฎระเบียบ อันจำเป็นต่อการเสริมสร้างความมั่นคงในระบบการธนาคาร และอนุมัติให้ธนาคารพาณิชย์เปิดสาขามากขึ้นและขยายไปทั่วราชอาณาจักร ทำให้กิจการธนาคารพาณิชย์เจริญรุ่งเรืองรวดเร็ว

ปี พ.ศ. 2507 ดร.ป๋วย ได้กล่าวสุนทรพจน์ ของสมาคมธนาคารไทยเพื่อเดือนสถิติผู้มีอำนาจมีใจความว่า จอมพลถนอม นายกรัฐมนตรีผู้มีคำขวัญประจำใจว่า “จงทำดี จงทำดี จงทำดี” มีนโยบายไม่เห็นด้วยที่รัฐมนตรีจะไปยุ่งเกี่ยวกับ “การค้า” แต่ทำไมจึงมีรัฐมนตรีบางคนไปเป็นกรรมการในธนาคารต่าง ๆ หรือเป็นเพราะว่าธนาคารพาณิชย์ไม่ใช่ “การค้า” ชนิดหนึ่ง กลอนนั้นมีข้อความว่า

ยังจนในไม่รู้ข้อหนึ่ง	จอมพลถ. ท่านแถลงแจ้งเป็นเรื่อง
ท่านปรารภผมก็เห็นเด่นประเทือง	ว่าใครเฟื่องเป็นผู้ใหญ่ในราชการ
ตัวอย่างเช่นเป็นรัฐมนตรี	ไม่ควรมีการค้ามาสมาน
อย่าเกี่ยวข้องเที่ยวรับทำเป็นกรรมการ	สมาจารข้อนี้จริงเจียว
ผมสงสัยไม่แจ้งกิจการค้า	หมายความว่ากิจการใดบ้างยังเจียว
กิจการธนาคารท่านผู้ใหญ่จะไม่เกี่ยว	หรือจะเหินยว้างไว้ไม่นับค้า

สุนทรพจน์นี้เป็นที่กล่าวขานกันทั่ว ในยุคสมัยรัฐบาลทหาร ดร. ป๋วย เป็นผู้ใหญ่นคนเดียวที่กล้าวิจารณ์นักการเมือง รัฐมนตรีและนายทหารชั้นสูงที่มักเข้าไปดำรงตำแหน่งประธานหรือกรรมการธนาคารต่าง ๆ เพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว เมื่อจอมพลถนอมทราบความก็ยินยอมลาออกจากตำแหน่งกรรมการธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่มีรัฐมนตรีคนใดลาออกตาม

ปี พ.ศ. 2507 ดร. ป๋วยเข้ารับตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และจะลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่ถูกนายกรัฐมนตรียับยั้งไว้ ขณะนั้นคณะเศรษฐศาสตร์ มีอาจารย์ประจำเพียง 4 คน อาจารย์ป๋วยจึงเร่งผลิตอาจารย์ โดยประกาศรับสมัครคนรุ่นใหม่ แล้วหาทุนส่งไปเรียนต่างประเทศ ทำให้คณะเศรษฐศาสตร์เติบโตขึ้น ภายในเวลาเพียง 10 ปี มีอาจารย์เพิ่มนับ 100 คนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2508 ดร.ป๋วยได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ในคำประกาศเกียรติประวัติ มีข้อความตอนหนึ่งว่า “บุคคลสำคัญผู้แสดงบทบาทอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของธนาคารแห่ง

ประเทศไทยในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยมีเสถียรภาพการเงินควบคู่กันไป นายธนาคารระหว่างประเทศยกย่องว่านายป๊วยเป็นผู้ว่าการธนาคารกลางที่มีความสามารถดีเด่นคนหนึ่งของโลก... การกระทำของนายป๊วยยังเป็นแรงบันดาลใจ สำหรับข้าราชการที่ยั่งยืนแข็ง นายป๊วยผู้ถือได้ว่า ความเรียบง่ายคือความดีงามและความซื่อสัตย์สุจริต คือคุณความดีสูงสุดของชีวิตข้าราชการ เป็นหลักประจำใจซึ่งยึดมาช้านาน และได้เผยแพร่กับเพื่อนร่วมงาน ด้วยว่าในฐานะนักเศรษฐศาสตร์ผู้แสวงหาความจริงและผู้ใช้วิชาชีพจะต้องไม่เป็นเพียงผู้คอยเรียนรู้อยู่เสมอและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น หากยังต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และต้องแสดงให้เห็นปรากฏออกมาถึง ความซื่อสัตย์สุจริตนั้นอย่างเพียงพอที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นมีความซื่อสัตย์สุจริตด้วย”

ปีพ.ศ. 2510 คร. ป๊วย ได้ร่วมกับเพื่อนนักธุรกิจ นักการเงิน นักการเมืองและเชื้อพระวงศ์ร่วมก่อตั้งมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งถือว่าเป็นโครงการ พัฒนาชนบทแห่งแรกขององค์กรพัฒนาเอกชน โดยได้แนวคิดจากคร. วาย เชน ที่มีแนวคิดว่าการพัฒนาชนบทและการพัฒนาคุณภาพคน จะเป็นรากฐานสำคัญ ของการพัฒนาคุณภาพของคน จะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศโดยการส่งเสริมการพึ่งตนเอง การ ร่วมมือกันของชาวบ้าน การศึกษา การอนามัย การอาชีพ แนวทางของมูลนิธิบูรณะชนบทในการทำงานร่วมกันชาวบ้านคือ “ไปหาชาวบ้าน อยู่กับเขา เรียนรู้จากเขา วางแผนกับเขา ทำงานกับเขา เริ่มจากสิ่งที่เขารู้ สร้างจากสิ่งที่เขามี สอนโดยชี้ให้เห็นจากการทำ...” โครงการของมูลนิธิบูรณะชนบทดำเนินการอยู่ในเขตจังหวัดชัยนาทเป็นหลัก ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากชาวบ้านที่นั่น เคยช่วยชีวิตคร. ป๊วยเมื่อครั้งเป็นเสรีไทย

ปี พ.ศ. 2513 อาจารย์ป๊วย ได้ลาพักไปสอนที่มหาวิทยาลัยปรีนซ์ตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเรียนรู้เรื่องมหาวิทยาลัยใหม่ๆ ให้ทันการณ์ โดยรับเงินเดือนจากธนาคารชาติดั้งเดิม แต่ขอให้มหาวิทยาลัยปรีนซ์ตันจ่ายเงินเดือนท่านอื่นพึงจะได้ให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย นับว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำไร

ในวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 จอมพลถนอม กิตติขจร การรัฐประหาร ยึดอำนาจตนเอง อาจารย์ป๊วยได้เขียนจดหมายฉบับประวัติศาสตร์จากอังกฤษ โดยใช้ชื่อ นายเข้ม เชนยัง ชื่อรหัสสมัยเป็นเสรีไทย จดหมายฉบับนี้เขียนถึงผู้ใหญ่ บ้านชื่อท่าน เกียรติทอง ซึ่งหมายถึงจอมพลถนอม เรียกร้องให้จอมพลถนอมซึ่งยึดอำนาจการปกครอง คืนเสรีภาพประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน จัดให้มีการเลือกตั้งโดยเร็ว ข้อความในจดหมายตอนหนึ่งว่า “ได้โปรดเร่งรัดให้มีกติกาหมู่บ้านขึ้นเกิดโดยเร็วที่สุด ในกลางปี พ.ศ. 2515 นี้หรืออย่างช้าก็อย่าให้ข้ามปี โปรดอำนวยให้ชาวบ้านไทยเจริญมีสิทธิเสรีภาพตามหลักประชาธรรมสามารถเลือกตั้งสมาชิกขึ้นโดยเร็ว” จดหมายฉบับนี้ สร้างความไม่พอใจให้กับผู้มีอำนาจเป็นอย่างยิ่ง อาจารย์ป๊วยถือว่าเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่คนแรก ที่กล้าลุกขึ้นวิพากษ์วิจารณ์เผด็จการทหารอย่างตรงไปตรงมา ทำให้อาจารย์ป๊วยต้องลาออกจากตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในระหว่างที่สอนหนังสืออยู่ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ

ปีพ.ศ. 2516 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังครบวาระ และยืนยันว่าจะไม่รับตำแหน่งต่อ อาจารย์และนักศึกษาได้มีประชามติให้อาจารย์ป๋วยเป็นอธิการบดีคนต่อไป ในระหว่างวันที่ 9 – 18 กุมภาพันธ์ อาจารย์ได้เดินทางกลับมาเมืองไทย ได้เข้าพบจอมพลถนอม กิตติขจรและจอมพลประภาส จารุเสถียร อาจารย์ป๋วยได้ถามผู้มีอำนาจทั้งสองว่า จะขัดข้องไหมถ้าหากท่านเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้รับคำตอบว่า ไม่ต้องการให้รับตำแหน่ง เพราะกลัวว่าอาจารย์ป๋วยจะใช้พลังนักศึกษาเป็นพลังต่อต้านรัฐบาล

หลังเหตุการณ์ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ภายหลังกองทัพทหารถูกขับไล่ออกไป อาจารย์ป๋วยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจในสมัยรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ มีการเรียกร้องให้อาจารย์ป๋วยเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่อาจารย์ไม่รับ เนื่องจากความปรารถนาของอาจารย์ป๋วยไม่ได้อยู่ที่การเมือง แต่เป็นเรื่องการศึกษาและการพัฒนาชนบท เมื่อมีการเสนอชื่ออาจารย์ป๋วยให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่านไม่ปฏิเสธ อาจารย์ป๋วยเป็นศิษย์ธรรมศาสตร์คนแรกที่ได้รับการเลือกตั้งจากชาวธรรมศาสตร์ ให้เป็นอธิการบดีคนที่ 10 เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2518 อาจารย์ได้ให้แนวทางแก่ธรรมศาสตร์ ในการขยาย ไปยังรังสิต ให้ขยายตัวไปในสาขา วิทยาศาสตร์เพื่อเกื้อหนุนกัน การรับนักเรียนเรียนดีจากชนบทเข้ามาศึกษา หรือโครงการช้างเผือก การให้คณะต่าง ๆ จัดทำโครงการบริการสังคม

ในขณะนั้นการขัดแย้งทางการเมืองได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายซ้ายที่มีแนวคิดทางสังคมนิยม กับฝ่ายขวาคือผู้สูญเสียอำนาจไป มีขบวนการขวาพิฆาตซ้ายออกอาละวาด ผู้นำนักศึกษา ชาวนา กรรมกรถูกลอบสังหารจำนวนมาก โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เคยจับกุมฆาตกรได้ ธรรมศาสตร์กลายเป็นเวทีและศูนย์กลางการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม มีการชุมนุมกันบ่อยครั้ง อาจารย์ป๋วย กลายเป็นหนังหน้าไฟ ถูกบีบอยู่ตรงกลางระหว่าง 2 ฝ่าย ฝ่ายขวาก็กล่าวหาว่าอาจารย์ป๋วยเป็นผู้อยู่เบื้องหลังนักศึกษา เป็นคอมมิวนิสต์ที่คิดจะทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตั้งตัวเองขึ้นเป็นประธานาธิบดี ในขณะที่ฝ่ายซ้ายก็โจมตีว่าอาจารย์ป๋วยเป็นเผด็จการ ขัดขวางการทำงานของขบวนการนักศึกษา หลายครั้งอาจารย์ป๋วยก็ทะเลาะกับนักศึกษา ไม่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำกิจกรรมที่การเมือง เพราะเห็นว่า บางครั้งนำไปสู่อันตราย

วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 กลุ่มบุคคลในเครื่องแบบและกลุ่มกระหิณแดงได้ทำการปิดล้อมและใช้อาวุธยิงถล่มเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยไม่สนใจ ต่อการขอร้องของผู้ชุมนุมภายในที่ต้องการเจรจาโดยสันติ มีผู้ชุมนุมบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก นักศึกษาบางคนถูกจับแขวนคอ บางคนถูกเผา ทั้งผู้ชายและผู้หญิง บางคนถูกข่มขืนจนถึงความตาย เวลา 10.00 น. อาจารย์ออกแถลงการณ์ลาออกในที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเพื่อแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่มีคนจำนวนมากบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมากในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของท่าน สภามหาวิทยาลัยได้ให้อาจารย์ป๋วยเดินทางออกนอกประเทศ เนื่องจากทางฝ่ายขวากำลังล่าตัวอาจารย์ป๋วย ในเวลาเย็นวันนั้นเกิดรัฐประหารขึ้น

โดยพลเรือเอกสัจด์ ซลอบู เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ เวลา 20.00 น. อาจารย์ป๋วยได้เดินทางออกนอกประเทศไปยุโรป

เมื่ออาจารย์ป๋วยออกนอกประเทศได้เดินทางไปพบคนไทยในต่างประเทศบุคคลสำคัญในประเทศต่าง ๆ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน สวีเดน เดนมาร์ก ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย เพื่อให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองในประเทศไทยเวลานั้น เพื่อเรียกร้องให้เกิดประชาธิปไตย ในเมืองไทยอย่างสันติวิธี ปี พ.ศ. 2520 อาจารย์ป๋วยเดินทางไปให้การต่อ คณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ สภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกา ซึ่งสืบพยาน เรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

* หมายเหตุ : ชื่อจัดตั้งสมัยที่ท่านเป็นเสรีไทยมีชื่อว่า “นายเข้ม เข็นยั้ง”

ประวัติหลวงพ่พระครูจำปา ฐิตธมฺโม

หลวงพ่พระครูจำปาฐิตธมฺโม เป็นบุตรนายเขียว นางบุญยัง กองใจ ในสมัยนั้นเขื่อนนั้นเขาเรียกกันว่านายจำปา กองบุญมา นายจำปา กองบุญมาเมื่อเติบโตขึ้นอายุยี่สิบปีบรรพชา ก็ได้รับเกณฑ์ทหาร และได้รับราชการ ทหารเป็นเวลา 3 ปี จากนั้นก็ได้ออกมาและได้บรรพชาอุปสมบท เป็นพระภิกษุสงฆ์ ณ ที่วัดเขาดิน ตำบลหนองมะโมง อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ได้อยู่จำพรรษาที่ วัดเขาดิน มาเป็นเวลา 6 ปี ด้วยกันต่อมาได้ย้ายไปจำพรรษาอยู่ที่วัดทุ่งจำลอง ตำบลหนองมะโมง อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท อีก 3 ปีต่อมาได้ย้ายมาอยู่วัดวังน้ำขาว ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดวังน้ำขาว วัดวังน้ำขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ต. หนองมะโมง อ. วัดสิงห์ จ. ชัยนาท ในสมัยนั้น

ปัจจุบันนี้วัดวังน้ำขาวได้เปลี่ยนมาเป็นหมู่ที่ 3 ต. วังตะเคียน กิ่ง อ. หนองมะโมง จ. ชัยนาท จากนั้น ท่านก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระครูสัญญาบัตร ได้รับพัดยศ ตำแหน่งจากพระสังฆราชมุนี ราชเจ้า ณ ที่วัดพนัญเชิง จ. พระนครศรีอยุธยา พระครูจำปามีฉายานามว่า ฐิตธมฺโม พระครูจำปาท่านเป็นพระที่เคร่งครัดในทางศาสนาและวัฒนธรรม มีศิษยานุศิษย์มากมายทั่วไป ท่านได้ปกครอง วัดทั้ง 3 ตำบล เช่น ตำบล กุดจอก ตำบลหนองมะโมงและตำบลวังตะเคียน พระครูจำปาฐิตธมฺโม หลังจากที่ท่านได้รับตำแหน่งเป็นพระครูสัญญาบัตรแล้ว ท่านก็แต่งตั้งคณะกรรมการวัดวังน้ำขาวขึ้นและได้ทำการประชุม คณะกรรมการปรึกษาหารือกันจัดงานประจำปีในงานประเพณีต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้ปฏิบัติต่อไป คณะกรรมการได้ลงมติให้จัดงานประเพณีลอยกระทงเป็นงานประจำปีของวัดวังน้ำขาวเมื่อปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมาถึงปัจจุบันนี้ก็เป็นเวลาที่ผ่านมา 30 กว่าปีแล้ว พระครูจำปาฐิตธมฺโม ท่านเป็นพระที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือทั่วไปและเป็นที่เคารพรักใคร่แก่ชาวบ้านวังน้ำขาว ตำบลวังตะเคียนเป็นอย่างมาก ส่วนทางด้านอภินิหารและสิ่งมหัศจรรย์ของท่านนั้น คณะที่มผู้วิจัยได้จะลึกละ

สอบถามบรรดาลูกศิษย์หลายๆท่านเล่าให้ฟังว่า ท่านมีปาฏิหาริย์หลายอย่างเช่น สักยันต์ใส่บนหลังลูกศิษย์ เมื่อสักเสร็จแล้วก็เสกเป่าแล้วใช้มือโด้ที่ฝนคม ๆ ฝนลงบนหลังที่มีรอยสักยันต์นั้น 3 ครั้ง ปรากฏว่าไม่เคยมีเลือดออกแม้แต่หยดน้อยนิดและเมื่อท่านป่วยไข้ชาวบ้านได้นำท่านส่งโรงพยาบาล พยาบาลได้ทำการฉีดยาให้ปรากฏว่าแทงเข็มฉีดยาไม่เข้า พยาบาลจึงหยุดพัก ต่อมาท่านพระครูจำปาท่านจึงเอ่ยปากบอกกับพยาบาลว่า “เข้าหมอเริ่มทำการฉีดยาได้” ตั้งแต่นั้นมาหมอก็แทงเข็มฉีดยาเข้าเส้นไปอย่างสบาย ชาวบ้านที่มาเฝ้าดูแลต่างก็ตกตะลึงและพูดกันว่าหลวงพ่อบุญญา นิ่งเหนียว ต่อมาคณะที่มิชชันนารีก็ได้ไปสอบถามลูกศิษย์ของท่านอีกผู้หนึ่ง เขาผู้นั้นก็เป็นผู้ใกล้ชิดกับหลวงพ่อบุญญา จิตตมโหมเหมือนกัน เขาเป็นอดีตนักการภารโรง โรงเรียนวัดวังน้ำขาว ปัจจุบันได้เกษียณอายุแล้ว เขาผู้นั้นชื่อนายจันทอง ดวงมี เขาเล่าให้ฟังว่าครั้งหนึ่งเขาได้ไปถ่ายรูปศาลาและถ่ายรูปพระอุโบสถ และถ่ายรูปบริเวณวัด ถ่ายรูปหลวงพ่อบุญญาที่ไม่ได้บอกเล่าให้ท่านรู้ ปรากฏว่าไม่เคยได้รูปภาพแม้แต่ภาพเดียว ต่อมาหลวงพ่อบุญญา จิตตมโหมท่านได้มรณภาพลงคณะกรรมการวัดได้ตั้งศพบำเพ็ญกุศลไว้ที่หอประชุมและได้หาช่างภาพมาถ่ายภาพไว้คืนแรกช่างภาพได้ถ่ายภาพโดยไม่ได้จุดธูปบอกเล่าเสียก่อนปรากฏว่าไม่เคยได้ภาพแม้แต่ภาพเดียว

คืนที่ 2 ช่างภาพได้จุดธูปบอกขอถ่ายรูปไว้เพื่อเป็นที่ระลึกแก่ศิษยานุศิษย์ ปรากฏว่า ภาพไม่เคยเสียเลยแม้แต่ภาพเดียว ประมาณ พ.ศ. 2535 ชาวบ้านวังน้ำขาวพร้อมด้วยคณะกรรมการวัดก็ได้ทำการฉาปนกิจศพหลวงพ่อบุญญา จิตตมโหม เหลือไว้แต่ความทรงจำกับรูปปั้นหรือ รูปเหมือนของท่านพระครูจำปา จิตตมโหม เท่านั้น ปัจจุบันนี้วัดวังน้ำขาวก็ได้มีเจ้าอาวาสองค์ใหม่ขึ้นมาแทนแล้ว และเจ้าอาวาสองค์ใหม่นี้ท่านก็ได้ทำการก่อสร้างมณฑปให้กับหลวงพ่อบุญญา เพื่อจะได้นำรูปปั้นหรือรูปเหมือนของท่านไปประดิษฐานไว้อย่างถาวรต่อไป ปัจจุบันนี้มณฑปยังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ และยังขาดจัดปัจจัยอีกเป็นจำนวนมาก

ประวัติโรงเรียนวัดวังน้ำขาว

โรงเรียนวัดวังน้ำขาว เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2476 ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน กิ่ง อ. หนองมะโมง จ.ชัยนาท โดยมี พระอาจารย์ผ่อง ตรีหนู เป็นเจ้าอาวาสวัดวังน้ำขาว พร้อมกับชาวบ้านวังน้ำขาว และหมู่บ้านใกล้เคียงร่วมกันบริจาคเงินและวัสดุเพื่อสร้างอาคารเรียน โดยสร้างในที่ดินของวัด ตั้งชื่อว่า “โรงเรียนวัดวังน้ำขาว” ได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2477 ครั้งแรกมีนักเรียน 2 คน มีครู 2 คนคือ นายเงิน สถิตย์พงษ์ เป็นครูใหญ่ และนายสุภาพ ใจหลัก เป็นครูผู้สอน

ปัจจุบันโรงเรียนวัดวังน้ำขาวเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเป็นโรงเรียน ในพื้นที่หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอาคาร 4 หลัง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2514 และ พ.ศ. 2519 และแบบ สปช. 105/29 อีก 1 หลัง และเป็นที่ทำการศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ทศประทีป

นโยบายของผู้บริหารโรงเรียนและการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน

- จัดการศึกษาภาคบังคับ
- เป็นศูนย์การเรียนรู้ของคนในชุมชน
- เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมิได้ขาด
- ให้ยืมสถานที่จัดงานในโอกาสและวาระต่างๆ
- ให้ยืมห้องประชุม “สถานฝัน” ในการจัดอบรมส่งเสริมให้ความรู้กับชุมชน
- พัฒนาการศึกษาและสถานที่ศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ฯลฯ

โรงเรียนวังน้ำขาวในปัจจุบัน (พ.ศ. 2549) มีครู และอาจารย์ ที่ทำหน้าที่ในการสอนให้ การศึกษา และบริหารโรงเรียนมีทั้งหมด 15 คนดังนี้

1. นายสงบ วงศ์กลม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังน้ำขาว	
2. นางรัตนา วงศ์กลม	3. นายประจวบ ก๊กศรี
4. นายอุดม วิเขตกิจ	5. นางจำปี บุญผา
6. นายเกษม บุญศรี	7. นายกฤษณนันท์ มนูญผล
8. นางสาวกัญญา ก๊กศรี	9. นายประมาณ เพชรวงษ์ดี
10. นางเอื้องคำ หริ่มแก้ว	11. นายเฉลิม มงคลตรง
12. นายสมพงษ์ ทองมา	13. นางบุญชู ทองมา
14. นายมานะ ปานเลิศ	15. นางจินดารัตน์ วัจนบุญ

นอกจากนี้ มีนักการศึกษาประจำโรงเรียน 1 คน คือ นายบำรุง นุ่มจันทร์
ทิศทาง และภาพความสำเร็จผลิกระบบการศึกษา หยุควงจร ความยากจน

วิสัยทัศน์

สร้างโอกาสให้เด็กไทย

พันธกิจ

สร้างโรงเรียนชั้นดี ให้เด็กไทยได้เรียนรู้ด้วยตัวเองตลอดชีวิต คิด วิเคราะห์ มีความรู้ด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม รักวัฒนธรรมไทย และมั่นใจในตนเอง

ปรัชญาของโรงเรียน

ฉลาด มีคุณธรรม นำชุมชนพัฒนา

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนวัดวังน้ำขาวจาก พ.ศ. 2475 –2549

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	พ.ศ
1.	นายเงิน สถิตย์พงษ์	ครูใหญ่	2475-2480
2.	นายบุญ ยิ้มสมาน	ครูใหญ่	2480-2503
3.	นายชนะ ก๊กศรี	ครูใหญ่	2503-2523
4.	นายชนิด นิ่มพญา	อาจารย์ใหญ่	2523-2524
5.	นายบุญเลิศ ทองมา	อาจารย์ใหญ่	2524-2529
6.	นายประสิทธิ์ เอี่ยมพวง	อาจารย์ใหญ่	2529-2539
7.	นายสงบ วงศ์กลม	ผู้อำนวยการ	2539-ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของบ้านวังน้ำขาว

ประเพณี พิธีกรรม ศาสนา และความเชื่อ

ศาสนา

ชุมชนวังน้ำขาว เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ มาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม ตามประเพณีนิยมของชาวพุทธที่ถือปฏิบัติสืบทอด เช่น

ประเพณีการทอดผ้าป่า

ประเพณีการทอดกฐิน

ประเพณีลอยกระทง

ประเพณีสงกรานต์

ประเพณีวันเข้าพรรษา-ออกพรรษา

ประเพณีขึ้นบ้านใหม่

ประเพณีการบวช อุปสมบท

ประเพณีแต่งงาน

ประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้ มีวิธีปฏิบัติเหมือนชาวพุทธทั่วไป ไม่มีข้อแตกต่าง

ความเชื่อ

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากคุณดาปลั่ง ยอดสำเภา อายุ 80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 3 บ้านวังน้ำขาว ต.วังตะเคียน กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท ทำให้ทราบว่า ความเชื่อของชุมชนวังน้ำขาวยังเชื่อในเรื่อง

ความศักดิ์สิทธิ์ ศาลา อากม

ดวงวิญญาณ ภูตผีปีศาจ

ความเชื่อในเรื่องการรักษา พยาบาลทางไสยศาสตร์

ความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ คาถา อาคม

ชุมชนวังน้ำขาว มีความเชื่อในเรื่องคาถาอยู่ยงคงกระพันของหลวงพ่ोजำปา ฐิตธมโม อดีตเจ้าอาวาสวัดวังน้ำขาวในยุคแรก ๆ โดยมีลูกศิษย์ลูกหาที่เคารพนับถือของท่านอยู่ เช่น กำนันสมบัติ อินทร์เล็ก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน นายชุนด์ย์ นิ่มพระยา นายชัย จูเปีย นายหวั่ง อินทร์ศรี นายเจ็ด เหลียง

มีเรื่องเล่ากันถึงความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่ोजำปาว่า ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่หลวงพ่ोजำปา ได้ลงอาคมด้วยน้ำมันให้กับลูกศิษย์ คือ ผู้ใหญ่สมบัติ อินทร์เล็ก ตอนนั้นอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่น 16-17 ปีหลังจากหลวงพ่ोजำปาได้ทำพิธีปลุกเสกและลงคาถาอาคมสำหรับอีกรอบหนึ่ง พร้อมกับคว้ามืดอิดี้นาคเขื่องที่ท่านได้เตรียมไว้ขึ้นมาพันฉับลงไปท่ามกลางหลังของกำนันสมบัติ อินทร์เล็ก อย่างแรงจนได้ยินเสียงดังปึก..ลูกศิษย์ลูกหาของท่านที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างก็ตกตะลึงไปตาม ๆ กันบางคนถึงกับหน้าถอดสีกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้า แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้น ไม่สามารถทำให้กำนันสมบัติ อินทร์เล็ก ได้รับอันตรายจากคมมืดของท่านแม้แต่น้อย จากนั้นเป็นต้นมา จึงมีเรื่องขบขันเล่าต่อกันมาถึงเรื่องความอยู่ยงคงกระพันของท่านหลวงพ่ोजำปาเรื่อยมา

เรื่องนี้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจาก

คต.อุดม ปานพรหม

นายชุนด์ย์ นิ่มพระยา

กำนันสมบัติ อินทร์เล็ก

นายชิต เหลียง

ชาวบ้านชุมชนวังน้ำขาว เล่าขานสืบต่อกันมา

ความเชื่อเกี่ยวกับดวงวิญญาณ ภูตผีปีศาจ

ชุมชนวังน้ำขาวก็เหมือนกับชุมชนอื่น ๆ ของภาคกลาง คือ เชื่อในเรื่องของดวงวิญญาณ ภูตผีและปีศาจอย่างที่เห็นโดยทั่วไปก็คือ การตั้งศาลพระภูมิอยู่หน้าบ้านแทบทุกหลังคาเรือน เพราะเชื่อกันว่าศาลพระภูมิคือที่สถิตของดวงวิญญาณในฝ่ายดีเป็นสิ่งที่ให้คุณมากกว่าให้โทษ เรียกว่าผีเรือนหรือเจ้าที่ เจ้าทาง ผู้พิทักษ์รักษาทรัพย์สินให้กับบ้านเรือน

ชุมชนวังน้ำขาว มีหมอดั่งศาลพระภูมิ ที่พอสามารถเรียกหาได้ จากอดีตถึงปัจจุบันอยู่ 3 ท่าน ดังนี้

คุณตาเสมียน สีสนธิ์

คุณลุงบุญธรรม ดวงมี

คุณลุงถนอม

ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์จาก คุณป้าหอมเย็น คุณลุงอำนาจ คงมี เป็นข้อมูลในการศึกษา

ความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของศาลเจ้าพ่อบุญคง

ศาลเจ้าพ่อบุญคง เป็นศาลที่มีขนาดใหญ่ เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับชุมชนวังน้ำขาว ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านวังน้ำขาว ติดเส้นแบ่งเขตหมู่ที่ 2 บ้านวังหัวเรือทางทิศตะวันตก ตัวศาลตั้งอยู่บนจอมปลวก มีต้นไม้ใหญ่และป่าละเมาะล้อมรอบหน้าศาลติดถนนลาดยางสายวัดสิงห์-เขาตะพาน ถัดหน้าออกจากหมู่บ้านวังน้ำขาวไปทางตะวันออก ศาลเจ้าพ่อบุญคงจะอยู่ทางขวามือ สังเกตโดยง่ายคือ ตั้งอยู่ใกล้กับโรงพัก สถานีตำรวจจรดตำบลวังน้ำขาว

ชุมชนวังน้ำขาวแห่งนี้ให้ความเคารพนับถือ กราบไหว้ บูชา เพราะเชื่อกันเป็นศาลชั้นเทพ คือ เทพดาอารักษ์ภูมิบ้านภูมิเมืองที่ให้การปกป้องรักษาชาวบ้านชาวเมืองให้อยู่ดีมีสุขและร่มเย็นตลอดมา ดังที่ผู้วิจัยได้เห็นจากการได้เข้าร่วมกับชุมชนแห่งนี้ ทุกครั้งที่นั่งรถโดยสารผ่านศาล เจ้าพ่อบุญคงผู้โดยสารที่อยู่บนรถไม่ว่าจะมากหรือน้อยทุกคนจะยกมือไหว้ เพื่อขอพรในการเดินทางให้อยู่รอดปลอดภัยกันแทบจะทุกคนแม้แต่ผู้คนที่มียศยศใช้ ทั้งจักษยานยนต์ จะต้องทำความเคารพด้วยการบิเบตเตรด 3 ครั้ง เพื่อเป็นสัญญาณบอกกล่าว นอกจากนั้น ศาลเจ้าพ่อบุญคง ยังเป็นศาลที่ชาวบ้านนำอาหารคาวหวานมาเช่นไหว้ มาบน ขอพรอยู่มิได้ขาด เพราะเชื่อในความศักดิ์การให้โชคลาภ นับว่าศาลเจ้าพ่อบุญคงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งหนึ่งที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ชาวบ้านชุมชนวังน้ำขาวได้อย่างดียิ่ง

ข้อมูลจากคุณพ่อยอด แสนมิ่ง คุณแม่อินทร์ แสนมิ่ง ทั้งสองท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว เมื่อ ปี 2544 และ 2545 ตามลำดับ แต่ผู้วิจัยได้รับการบอกกล่าวเมื่อครั้งมาอยู่เป็นบุตรบุญธรรม ของท่านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540

ความเชื่อในเรื่องการรักษา พยาบาล ทางไสยศาสตร์

กล่าวกันว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2520 ชุมชนวังน้ำขาวยังเชื่อกันว่า มีผีปอบเข้าสิงคนอยู่อย่างเช่นกรณีของนางสาวตัว แสนมิ่ง ลูกสาวของคุณป้าแสน แสนมิ่ง มีอันเจ็บป่วยลง อย่างกะทันหัน โดยไม่ทราบสาเหตุ มีลักษณะอาการตัวสั่น บางครั้งก็แข็งทื่อ พูดมาก เปลี่ยนไปจากตัวตนที่แท้จริง แต่บางครั้งก็ไม่พูดเอาเสียเลย ลักษณะเช่นนี้ ชาวบ้านเรียกว่า “ผีเข้า” ญาติ พี่น้องต้องดูแลกันอย่างใกล้ชิด บางส่วนต้องรีบไปตามหมอผีที่มีอยู่ในขณะนั้นก็คือ คุณลุงสวัสดิ์ จันทร์มา (เสียชีวิตแล้ว) ซึ่งเป็นหมอผีผู้มีวิชาแก่กล้าทางคาถาอาคม จับไล่ภูตผีปีศาจ มาทำพิธีขับไล่ พอมาถึงท่านก็เข้าไปสอบถามโดยคิดว่า เป็นผีมาจากไหน ต้องการอะไร หากพูดกันรู้เรื่อง ก็ไม่ต้องลงไม้ลงมือ วิญญาณก็จะถูกอัญเชิญออกไปพร้อมกับทำพิธีคนน้ำมนต์ให้ผูกแขนด้วย ฝ่ายชาวบ้านภูตผีมาเข้าอีก แต่ถ้าพูดกันไม่รู้เรื่องร่างของคนที่ถูกผีเข้าจะโดนบรรดาญาติ ๆ เข้าไปจับคึง ทั้งแขน ทั้งขา เพื่อไม่ให้วิญญาณที่เข้าสิงอยู่พาวิ้งหนีหายไปไหน จากนั้นหมอผีก็จะทำพิธีร้ายเวทย์มนต์คาถา พร้อมกับใช้ข้าวสารเสก เป็นอาวูรขับไล่ผี หว่านไปยัง

ร่างของผู้ถูกเข้าถึง (หมอผีบางรายอาจใช้ทรายเสก ขึ้นอยู่กับการร่ายเวทย์มนต์บังคับที่เล่าเรียนมา) เกิดอาการสะดุ้ง หน้าซีดเผือด กรีดเสียงร้องด้วยความเจ็บปวด แต่ยังพืดพืด พยายามสะบัดจะให้หลุดจากการจับกุม หมอผีผู้รักษาเห็นว่าไม่ออกจากการสิงร่างแน่ ก็จะใช้แค้นหมอที่ได้จากคันท่า เรียกว่า “เส้ข้าไฟ” เป็นเครื่องมือในการขับไล่ผีโดยการตีหวดลงไปตามร่างของผู้ถูกผีสิง จนต้องกรีดร้องเสียงลั่น ร่างกายสั่นเทาด้วยความเจ็บปวดและสงบนิ่งไป แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าผีได้ออกจากร่างแล้ว หมอผีผู้ขับไล่อย่างกรายเข้ามาใกล้ร่าง พร้อมกับบอกให้ญาตินำร่างนั้นไปนอนบนเสื่อแล้วหมอผีผู้ขึงเวทย์ก็ร่ายเวทย์มนต์คาถาอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับจดโคนขาไปตามจุดต่าง ๆ ของร่างการผู้ถูกผีเข้าถึง เพราะเชื่อว่า หากจีไปตามร่างกายถ้าวิญญาณชั่วร้ายยังไม่ยอมออก จี้ถูกจุด ร่างกายสะท้อน สะดุ้งโหยง หมอผีก็จะไล่จี้จนกว่าดวงวิญญาณนั้นจะออกไปจากร่าง จากนั้นก็จะทำพิธีกรรมปลุกเสกน้ำมันคันท่า ให้คิมกิม พร้อมกับให้อาบน้ำโดยการรดน้ำมันคันท่าตั้งแต่หัวยันเท้ากันผีเข้าไว้ทุกทาง จากนั้นก็ผูกแขนด้วยฝ้ายสีขาวกันผีกลับมาเข้าอีก

เนื่องจากเชื่อกันว่าหากผีร้ายมาเข้าคนเดิมได้อีกเป็นครั้งที่ 2 เชื่อว่าโอกาสรอดและขับไล่ได้ออกนั้นยากจากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ผีชอบมาเข้าสิงร่างของคนนั้น มักพบว่า จะเข้าร่างของคนที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ และเชื่อกันว่าการที่ผีชอบเข้านั้นเพื่อกินอวัยวะภายในร่างกายของมนุษย์อันได้แก่ ตับ ไต ไข่ พุง (อันเป็นของมก) เมื่อกินหมดแล้ว คนที่โดนเข้าสิงจะตายลงหรือเสียชีวิตในเวลาต่อมา

หมอผีหรือที่เก่งทางไสยศาสตร์ทำน้ำมันคันท่ารักษาโรคไข้ป่า โรคต่าง ๆ ในยุคสมัยนั้น ในชุมชนวังน้ำขาว มีอยู่พอให้ได้ศึกษาอยู่ไม่กี่คน ดังนี้

1. พระครูหลวงพ่ोजำปา (มรณภาพแล้ว)
2. ปู่คล้าย จันทร์ศรี (เสียชีวิตแล้ว)
3. ปู่สวัสดิ์ จันทร์ศรี (เสียชีวิตแล้ว)
4. คุณดาดี คงมี อายุ 85 ปี
5. คุณลุงเสมียน สีสนธิ์ อายุ 87 ปี
6. คุณลุงบุญธรรม คงมี อายุ 80 ปี

จาก 6 คนที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อของชุมชน เหลืออยู่ 3 คน ที่ยังมีชีวิตอยู่ พอให้อนุชนรุ่นหลังได้สัมภาษณ์และสอบถามเพื่อการศึกษาประวัติชุมชนได้ คือ คุณดาดี คงมี คุณลุงเสมียน สีสนธิ์ คุณลุงบุญธรรม คงมี ผู้วิจัยและทีมงาน กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย ขอ กุศลจงมีแด่ท่าน

การเกิด

การเกิด ในการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาว จุดนี้ให้หมายความว่า เป็นการสืบตาดำเนินมาสู่โลกของทารก นั่นคือการเกิด หรือการคลอดลูกของมนุษย์เท่านั้น อย่าได้รวมเป็นอย่างอื่น

ทีมวิจัยโดยคุณพรณธิภา แสนมิ่ง ได้ลงไปศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คุณป้าเท ยอดสำภา อายุ 80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 3 ต.วังตะเคียน ถึง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท ทราบว่า

คุณยายเป็นคนจากถิ่นอื่นที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่หมู่บ้านวังน้ำขาวก่อนปี พ.ศ. 2470 ตามบิดา มารดาเข้ามาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อายุไม่เกิน 3 ขวบ ย้ายถิ่นฐานมาจาก บ้านคงพยอม จังหวัดอุทัยธานี คุณยายเล่าว่า สมัยนั้นบ้านเรือนในชุมชนแห่งนี้ยังไม่หนาแน่น อยู่กันบางตา มีบ้านเรือนอยู่ไม่กี่หลังคา การคมนาคมก็ไม่สะดวก ไฟฟ้าก็ไม่มีนอกจากการใช้คบเพลิง กับตะเกียงส่องสว่างในเวลาค่ำคืน

เมื่อย่างเข้าสู่วัยสาวประมาณปี พ.ศ. 2485 นางสาวเท อายุขณะนั้นประมาณ 17-18 ปี ก็ได้สมรส กับนายปลั่ง ขอดสำเภา หนุ่มจากต่างถิ่นที่เข้ามาชอบพองจนได้แต่งงานกันอยู่กันต่อมาจนมีบุตรด้วยกัน 8 คน ดังนี้

1. นางสาวสมสร คุรุการ
2. นางอุ่นเรือน ขุนหอม
3. นางน้อย ขาวจู้ย
4. นางจำรินทร์ หมั่นกล้า
5. นางจำรอง พรหมบุตร
6. นางจำรุณ ศึกษากิจ
7. นางสาววย แคว้นเฒ่า
8. นางสาวฝน ขอดสำเภา

ปัจจุบันคุณยายทา กับคุณตาปลั่ง ขอดสำเภา ยังมีชีวิตอยู่ และยังคงรักครองเรือนกันมาจนอายุ 80 ปี เท่ากัน

ประสบการณ์การเป็นหมอดำครั้งแรก คุณยายเท เล่าว่า “ก็หลังจากที่ตัวท่านเองได้คลอดลูกคนแรก โดยมีคุณแม่ของคุณยายเท เป็นผู้ทำคลอดให้ ท่านก็จดจำเอามาทำให้คนอื่นบ้าง

และต่อมาก็ทำให้กับป้าทิน แข็งกลีกร ป้าคนึง ศรีชมภู ป้าจันดี จบศรี ลูกหลานชาวบ้านวังน้ำขาว เกือบทั้งหมด ฯลฯ มากมายจนตัวท่านเองก็จำแทบไม่ได้แล้วเหมือนกัน

ในยุคสมัยที่คุณยายเท ขอดสำเภา เป็นหมอดำเข้มนั้น ไม่ได้มีแค่ท่านผู้เดียวที่เป็นหมอดำแะ แต่ก็ยังมีคุณยายคลิ กับป้าจันทรา ศรีชมภู อีกสองคน แต่ท่านทั้งสามมักจะไปทำคลอด ให้กับคนอื่นด้วยกันเสมอ กล่าวคือ คนหนึ่งดูแลการทำคลอด อีกคนหนึ่งก็จะไปก่อไฟ ต้มน้ำร้อน จัดเตรียมเครื่องมือ เครื่องมือในการทำคลอดต่างก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ต่อคำถามของผู้วิจัยที่ว่า “การทำคลอดยากไหม” คุณยายบอกว่า “มีทั้งยากและไม่ยาก” ท่านเล่าว่า ในรายที่ไม่ยากเราเพียงแต่เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม ดังนี้

เตรียมก่อไฟ ต้มน้ำร้อนด้วยหม้อดินหรือหม้ออะลูมิเนียม ตามเรื่อนนั้นมีหรือหาได้

เตรียมสบู่ที่นิยมนิยมนั้น มี 2 ยี่ห้อ คือ นกแก้ว กับชันไลน์

เตรียมผ้าอ้อมเด็ก ส่วนมากสมัยนั้นก็จะเป็ผ้าขาวม้า หรือไม่กี่ผ้าถุงของแม่ ถักให้ได้ชิ้น

พอเหมาะ ชักให้สะอาดเตรียมไว้เช็ดตัวให้ทารกเมื่อคลอดออกมา และใช้ห่อตัว

ไม่วอก เหลาให้คมหรือกรรไกร เอาไว้ตัดสาขรก ส่วนมากคุณยายจะใช้กรรไกร
ถูกประคบ ใช้ใบไม้ ใบตะโก ใบแจง โขลกหรือลดให้ละเอียด ใส่ผ้าขาวมัดให้แน่น ไว้ทำเป็น
ถูกประคบหลังคลอดบุตร
ยาขับน้ำคาวปลาหรือขับเลือด สมัยของคุณยายให้ตราวุธ ยาสตรีสีสิงเห เตรียมไว้ให้กินหลังคลอด
บุตร เพื่อช่วยให้อมดลูกเข้าอู่เร็ว
ขมิ้น ค้างทับทิม ผงวิเศษ เอาไว้ทารกให้เด็ก สมานแผลให้แห้งเร็ว เพื่อป้องกัน การติดเชื้อ

เมื่อคลอดแล้วทำอะไร?

เมื่อคลอดทารกออกมาแล้ว นำทารกมาล้างคอเอาน้ำคร่ำ หรือก้อนเลือดที่ตกอยู่ในช่องปากของ
ทารกออกมา ยกขาขึ้นเอาหัวทารกลงใช้มือคบก้นทารกให้ร้องไห้ เพื่อให้ปอดได้รับอากาศ นั่นหมายถึง
การถือกำเนิดสู่ชีวิตใหม่ได้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไป นำเอาเชือกในล่อนมามัดกับสาขรก
เหนือสะดือของเด็กประมาณ 3-4 นิ้ว แล้วใช้กรรไกรตัดสาขรกให้ขาด นำเอาทารกไปอาบนํ้าหรือล้างด้วย
นํ้าอุ่นที่เตรียมไว้เสร็จแล้วเช็ดตัวทารกให้แห้ง ห่อด้วยผ้าอ้อมที่เตรียมไว้ นำไปนอนในกระดังที่ผ้าขนหนู
หรือผ้าขาวม้ารองให้ทารกได้นอน พักผ่อน เพื่อปรับสภาพร่างกายให้เข้ากับอุณหภูมิของโลก เมื่อตื่นขึ้นมา
ทารกก็จะได้รับนํ้านม จากอ้อมอกของแม่เป็นรางวัล นับว่าเป็นรางวัลที่มีค่ายิ่งกับการเกิดใหม่

การอยู่กรรมหรืออยู่ไฟ ส่วนใหญ่มักจะอยู่กันประมาณ 7-15 วัน หรือบางรายอาจ
มากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย การเข้าอู่เร็วของมดลูก สภาพร่างกายบ่งบอกถึงความแข็งแรง ก็
สามารถออกนํ้าออกไฟได้

มีข้อห้ามอยู่ประการหนึ่ง ขณะที่อยู่กรรมหรืออยู่ไฟ จะอยู่นานกี่วันก็ตาม ห้ามสามีและภรรยาอยู่
เกี่ยวกับ หมายถึง การร่วมหลับนอนด้วยกัน จนกว่าจะออกไฟแล้ว เพื่อป้องกันการอักเสบของช่องคลอด
และมดลูก

อาหารสำหรับสตรีที่คลอดบุตรหรืออยู่ไฟ สมัยก่อนจะถือกันมาก สำหรับอาหารการกินของสตรีที่
อยู่ไฟ ส่วนมากที่พบเห็นก็คือ การกินข้าวกับเกลือ กับการเผาข่าจิ้มเกลือกิน เพื่อให้เป็นขาร้อนช่วยสมาน
แผลและความระบมภายใน เชื่อว่าจะทำให้อมดลูกเข้าอู่เร็ว

ในรายที่คลอดยาก คุณยายเล่าให้ฟังว่าจะต้องใช้ผ้าขาวม้าพันตอกันถึงสามผืน มัดไว้กับแปรบ้าน
เพื่อให้คนที่คลอดได้คืบ เพื่อช่วยผ่อนแรงในการเบ่งให้ลูกออก บางรายต้องขี้ขูด ขูดแบ่งกันอยู่นานถึง
3-4 วันก็มี ส่วนหมอด่าแยก็จะคอยช่วยกันกดท้อง บ้างก็ช่วยกันนวดเฟ้น คอยกลับหัวให้ทารกในครรภ์
หันหัวลงให้ออกถูกที่ถูกต้อง ส่วนหมอด่าแยก็จะคอยสลับสับเปลี่ยนกันมาดูแล กว่าคลอดออกมาได้ก็
ทำให้แย่ไปตาม ๆ กัน ทั้งคนคลอดและหมอด่า

การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

หลังจากคลอดบุตร และผ่านการอยู่ไฟ หรืออยู่กรรมของแม่แล้ว ผู้เป็นพ่อก็จะได้ ทำพิธีกรรมอย่างหนึ่ง คือ “การดับไฟ” โดยการเจริญจิตที่น้องที่นับถือไม่กั้นพอบเป็นพิธี แต่ที่ขาดไม่ได้เลย คือ หมอตำแยผู้ทำคลอด จะถูกเชิญมาในพิธีการนี้ด้วยทุกครั้ง

การดับไฟ ความหมายก็เพื่อให้รู้ว่า ต่อจากนี้เป็นต้นไป ผู้เป็นแม่และพ่อจะได้รับลูกให้เลี้ยงดูตามอัธยาศัยของครอบครัว ไม่ต้องคอยดูแลอยู่หน้าไฟต่อไปอีก จากนั้น “แม่ตอบหมอบ”¹

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของชุมชนวังน้ำขาว ผู้วิจัยได้รับข้อมูลเบื้องต้นจาก คุณลุงเกื้อ สุวรรณคุณ อายุ 64 ปี อยู่บ้านเลขที่ 6 หมู่ 3 ต.วังตะเคียน อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท ท่านเล่าว่า

“ส่วนใหญ่การเลี้ยงดูบุตร-ธิดา ของคนในชุมชนแห่งนี้เป็นไปแบบ “ตามอัธยาศัย” หาปู่หาปลาหาผัก ตามหัวไร่ปลายนามาให้ลูกให้เมีย ได้ทำกับข้าวรับประทานกันตามมีตามเกิด มีบ้างเป็นบางครั้งที่ต้องซื้ออาหารมาจากตลาดในเมืองที่ห่างไกล เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่ เนื้อวัว ฯลฯ เท่าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ

การแจ้งเกิด

เมื่อบุตร-ธิดา เกิดแล้ว 7-15 วัน จึงไปแจ้งเกิด ณ ที่ทำการผู้ใหญ่ บางรายก็ไม่ได้แจ้งภายในกำหนดจนเข้าโรงเรียน ชั้น ป.1 ก็เมื่ออายุถึง 7 ขวบ จึงให้หมอตำแยรับรองการเกิดให้กับเด็กเพื่อให้ได้เข้าโรงเรียนก็มี

การเลี้ยงดูบุตร-ธิดาก็จะเลี้ยงกันแบบตามมีตามเกิดเรื่อยมา จวบจนอายุ 7 ขวบ ก็ส่งเข้าโรงเรียนที่โรงเรียนวัดวังน้ำขาว ส่งเสียให้เรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน ในสมัยนั้นมีถึง ชั้น ป. 4 เมื่อจบแล้วใครที่มีฐานะทางการเงินดีหรือพอมีพอใช้ ก็จะส่งลูกไปเรียนต่อในที่ต่างถิ่น เช่น โรงเรียนศรีสโมสร ต. กุดจอก โรงเรียนวัดสิงห์ อ.วัดสิงห์ หรือไม่ก็เป็นโรงเรียนในเมือง จ.ชัยนาท ตามลำดับต่อไป จนสำเร็จการศึกษาในชั้นสูงสุดของแต่ละคนก็ฝืนใจแยกย้ายกันไปทำงานเพื่อประกอบสัมมาอาชีพของตัวเองต่อไป

พออายุ 20 ปี ครบเกณฑ์บวช ลูกชายบ้านในชุมชนที่ไม่ได้ศึกษาค่อ ก็จะบวชอุปสมบทเพราะเชื่อกันว่าการได้บวช คือ การทดแทนพระคุณบิดา-มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง และผู้มีพระคุณอีกประการหนึ่ง ก็เพื่อส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป อันเป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่สมควรปฏิบัติ แต่ก็ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวว่าพออายุ 20 ปี ถึงจะบวช อายุต่ำกว่านี้ก็บวชได้ คือ บวชเป็นสามเณร (บรรพชา) หรือมากกว่านี้ก็บวชได้ คือ บวชเป็นพระ (อุปสมบท) ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ที่จะบวชเป็นสำคัญ

¹ แม่ตอบหมอบ หมายถึง หมอตำแย หรือ ผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่อยู่ไฟ

อายุ 21 ปี ถึงรับเกณฑ์ทหาร จะมุ่งหน้าไปรายงานตัว เพื่อทำการเกณฑ์ทหารตามหน้าที่ของ ลูกผู้ชายไทย และตามกฎหมายกำหนด ชุมชนวังน้ำขาวก็เหมือนกับชุมชนต่าง ๆ ของประเทศไทย มีทั้งผู้ที่ รับผิดชอบต่อหน้าที่และผู้ที่จะไม่ยอมหนีทหาร นับว่าเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ที่มี ให้เห็นแทบทุกชุมชน

การแต่งงาน : ครอบครัว

มนุษย์เราทุกผู้ทุกนาม เมื่อก้าวเข้าสู่การเจริญเติบโต หรือเรียกว่าวัยเจริญพันธุ์ ก็หนี ไม่พ้น เรื่องการมีคู่ครองหรือครอบครัว ชุมชนวังน้ำขาวก็เหมือนกับชุมชนอื่น ๆ

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นหรือวัยอันสมควรแล้ว หนุ่มสาวต่างก็มองหาคนที่รัก อันนำมาสู่ การแต่งงาน และการมีคู่ครองของตนเอง บางคนก็แต่งงานตั้งแต่อายุ 15-16 ปี บางคนถ้ามีอายุ ที่มากกว่านี้ กล่าวคือ แล้วแต่ความพร้อมของแต่ละคน ทั้งเรื่องของฐานะการเงิน การงาน ที่สมบูรณ์

การแต่งงานก็ยึดถือตามขนบธรรมเนียมปฏิบัติอันดั้งเดิมของประเพณีไทย กล่าวคือ เมื่อหนุ่ม-สาว ต่างมีความรักแบ่งบานและสุกงอมเต็มที่แล้ว ฝ่ายชายก็ส่งผู้หลักผู้ใหญ่ทางที่ตัวเองนับถือไปสู่ขอ เรียกว่า “ขอหมั้น” ทางฝ่ายสาว

ฝ่ายสาว คือ พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ที่ทางฝ่ายสาวเคารพนับถือก็จะเรียกร้องสินสอด ทองหมั้นและ เงินทองตามสมควรและตามฐานะของตนเอง เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงกันแล้ว ก็จะนัดหมายวันแต่งงานบางราย อาจหมั้นเย็นแต่งเช้า บางรายอาจเป็น 2 วัน หรือ 3 วัน แต่งบางรายอาจเป็นเดือนหรือปี แล้วแต่จะตกลง กันว่าพร้อมจะแต่งเมื่อไหร่?

เมื่อได้กำหนดนัดหมาย ฤกษ์ดี วันดีแล้ว ก็ถึงวันแต่งงาน ฝ่ายเจ้าบ่าวเจ้าสาวบอกกล่าวหรือเชื้อเชิญ ญาติพี่น้อง แยกผู้มีเกียรติที่ตนเคารพนับถือมาร่วมงาน เพื่อเป็นสักขีพยานในงานมงคลสมรสของตนเอง จากนั้นฝ่ายชายที่เรียกว่า “เจ้าบ่าว” ก็ยกขันหมากมาที่บ้านเจ้าสาว เพื่อทำพิธีมงคลสมรส ช่วงนี้เองทางฝ่าย เจ้าบ่าวก็จะมีคนตรึงกลองยาวหรือเครื่องแห่ นำแห่ขบวนขันหมากของเจ้าบ่าวมายังบ้านเจ้าสาวอย่าง สนุกสนานจนถึงบ้านเจ้าสาว ฝ่ายเจ้าสาวก็จะจัดขบวนต้อนรับเป็นอย่างดี โดยมีญาติพี่น้องพ่อแม่ของฝ่าย เจ้าสาวคอยต้อนรับอยู่ด้วย แต่ฝ่ายเจ้าบ่าว จะเข้าสู่บ้านของเจ้าสาวในทันทีไม่ได้จนกว่าจะผ่าน “ประตูเงิน ประตูทอง” ของฝ่ายเจ้าสาวแล้วถึงจะมีสิทธิ์ยกขันหมากขึ้นไปสู่บ้านของเจ้าสาวได้

จากนั้นก็จะเป็พิธีการปลงสินสอดทองหมั้น โดยให้ฝ่ายผู้ใหญ่หรือเ้าแก่ของเจ้าสาวตรวจนับจน ครบตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ จึงจะเข้าสู่พิธีบายศรีสู่ขวัญ โดยหมอบบายศรีประจำหมู่บ้าน คือคุณลุงเสมียน สีสนธิ์ หรือไม่งั้นจะเป็นคุณลุงสี ดวงมี ทำพิธีบายศรีสู่ขวัญให้จนจบกระบวนการทางพิธีพราหมณ์ของหมอ ทำขวัญ จากนั้นแขกหรือผู้มาในงานก็มาถึงเวลาผูกแขนให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวเมื่อผูกแขนให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวแล้ว ต่อมาเป็นพิธีการทางศาสนา พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เป็นอันเสร็จพิธี นอกจากนั้น เจ้าภาพทั้งสองฝ่าย ต่างก็เลี้ยงแขกด้วย เหล้าอาหารการกินอย่างอุดมสมบูรณ์ บ้างก็ร้องรำทำเพลง เพราะถือกันว่างานมงคล สมรสถือเป็นงานรื่นเริง เมื่อรอเวลาให้พลบค่ำ ประมาณ 1-2 ทุ่ม ทั้งสองฝ่ายก็ได้เวลาส่งตัวเข้าเรือนหอ (เป็นอันเสร็จพิธี)

ครอบครัวหลังจากแต่งงานเสร็จแล้ว การครองรักครองเรือนของสามี-ภรรยา ก็เริ่มขึ้น ต่างก็
เป็นไปตามทำนองคลองธรรม ของขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม การเลือกครอบครัวที่จะอยู่หลัง
แต่งงานแล้วแต่การตกลงของทั้งสองฝ่าย ว่าแต่งงานเสร็จแล้วฝ่ายเจ้าบ่าวจะอยู่กับครอบครัวของฝ่ายเจ้าสาว
หรือฝ่ายเจ้าสาวจะไปอยู่กับครอบครัวของฝ่ายเจ้าบ่าว หรือจะแยกครอบครัวไปเป็นของตัวเองก็แล้วแต่การ
ตกลงกันก่อนการแต่งงาน

การตาย

เมื่อมีการเกิด การเจริญเติบโต การแต่งงานมีครอบครัว ก็ย่อมมีการพลัดพรากจากกัน การจากกัน
ที่สำคัญที่สุดของมนุษย์คือ “การตาย” จากกัน นั้นย่อมหมายถึงการสิ้นสุดตามวัฏจักรของมนุษย์ ชุมชน
วังน้ำขาวก็เช่นเดียวกัน ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตายนั้น ผู้วิจัยได้รับข้อมูลขั้นพื้นฐานจากคุณตาปลั่ง
ยอดสำเภา อายุ 80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 3 ต.วังตะเคียน กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

“เมื่อมีการตายลง ญาติพี่น้องหรือชาวบ้านในชุมชนต่างก็จะมาช่วยกัน ทำโลงศพให้กับ
ผู้ตาย ลักษณะของโลงศพเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า ทำด้วยไม้จริงบวกับก้านตาลทำเป็นขาตั้งภายในโลงศพ
เป็นไม้ไผ่ผ่าทำเป็นซี่ฟาก ใช้สาดหรือเสื่อรอง 1 ผืน นำศพลงใส่โลง เอาเสื้อผ้าใส่ลงไปในโลง ให้ศพ
ตามสมควร”

การแจ้งตายต้องแจ้งเมื่อไหร่? คุณตาบอกว่า แจ้งตายกับผู้ใหญ่บ้านโดยทันทีภายใน 1 วันหรือไม่
ก็จนกว่างานศพจะเสร็จ เนื่องจาก สมัยนั้นประมาณปี พ.ศ. 2468 การคมนาคมในชุมชนท้องถิ่นแห่งนี้ยัง
ไม่สะดวก การเดินทางไปติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอ ต้องใช้วิธีการเดินแทนหรือไม่ก็ใช้เกวียน หรือ
ม้าเป็นพาหนะในการเดินทาง

หากมีการตายในลักษณะที่ผิดปกติเกิดขึ้น หมายถึง การโดนฆาตกรรม โดนฆ่าด้วยมีดหรือปืนจะ
ทำอย่างไร? คุณตาบอกว่า “แจ้งผู้ใหญ่ กำนัน หรือหมอประจักษ์ตำบลให้มาดูศพ เท่านั้นก็พอ”

ทำไมไม่แจ้งตำรวจ? “ใช่เรื่องแจ้งตำรวจไม่ต้องพูดถึง เพราะแค่เดินไปเดินกลับระหว่างหมู่บ้านกับ
โรงพักที่อำเภอก็ใช้เวลาเป็นวันสองวันแล้ว กว่าจะกลับมาถึงศพก็เน่ากันพอดี ไม่ต้องทำอะไรแค่ผู้ใหญ่บ้าน
หรือกำนันรับรู้ก็พอแล้ว”

เอาศพไว้ที่บ้านหรือวัดเพื่อบำเพ็ญกุศลกี่วัน? “1 หรือ 2 วัน” คุณตาเล่า เนื่องจากแต่ก่อนมันไม่ค่อย
สะดวก เรื่องน้ำ เรื่องไฟ อีกอย่างก็เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ไม่หนาแน่นเหมือนอย่างทุกวันนี้ คนที่จะอยู่เป็น
เพื่อนเจ้าภาพ เจ้าศพก็ไม่ค่อยมี ลูกเมียที่อยู่ที่บ้านเวลาค่ำคืนก็กลัวผีกัน ที่สำคัญที่สุดหากเอาไว้นานหลาย
วันเข้าศพก็เริ่มเน่าส่งกลิ่นเหม็นจึงต้องรีบนำไปเผาเสีย ในการสวดพระอภิธรรมศพนั้นทุกคืนจะใช้พระสวด
4 รูป หลังสวดพระอภิธรรมศพเสร็จแล้ว แต่ละคืนทางเจ้าภาพก็จะจัดหาอาหาร หวาน คาว เหล้า มาเลี้ยง
แขกผู้มาร่วมงานเหมือนเช่นปัจจุบัน สิ่งหนึ่งที่เป็นกลยุทธ์สำคัญให้ญาติพี่น้องหรือแขก เหมืออยู่เป็นเพื่อน
ในงานศพในสมัยนั้น ได้แก่ การละเล่น ไม่ว่าจะเป็น เสือกินหมู หมากรูก โบก ไฟ ไฮโล ถั่ว แล้วแต่
ใครใคร่เล่น...เล่น ทุกคนก็จะเล่นอยู่ในงานทำให้งานศพไม่เจิบจืดจนน่ากลัว

เมื่อครบกำหนดมาปณิกิจ หรือเผาศพ แล้วทำอย่างไร? “ส่วนมากแล้ว เราจะนิยม เผาศพกัน ตอนบ่าย ประมาณ บ่าย 2 โมง บ่าย 3 โมง ก่อนนำศพไปเผาตอนเช้าญาติสนิท ลูกหลาน ผู้เคารพรักใคร่กับผู้ตายบางคนจะบวช เรียกว่า “บวชน้ำศพ” มีหน้าที่จุดศพไปเผา เมื่อเผาเสร็จแล้วจึงจะสึกได้ จากนั้น พระสงฆ์สวดพระอภิธรรมเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะมีการเคลื่อนศพไปยังเชิงตะกอนที่เตรียมไว้

การนำศพไปมาปณิกิจ (เผา) มีคนถือหม้อข้าวตอก กับคนถือคบไฟ (หม้อไฟ) เดินนำหน้าต่อมา เป็นพระสงฆ์และผู้ที่ยกน้ำศพเดินตาม ในมือถือโหมหรือฝ้ายที่ผูกติดกับโลงศพ ในลักษณะงูโลง ถัดมาเป็นญาติพี่น้อง ลูกหลาน ชาวบ้าน แยกหรือ ผู้ให้ความเคารพนับถือ เดินตามรั้งท้ายโลงศพมาจนถึง “กองฟอน” หรือเชิงตะกอน โดยไม่มีการหยุดจนถึงเชิงตะกอน เดินรอบเชิงตะกอน 1 รอบ ทวนเข็มนาฬิกาเพื่อนำโลงศพขึ้นไปตั้งที่เชิงตะกอน เปิดฝาโลง สาดหน้าศพด้วยน้ำมะพร้าว จากนั้นใช้ลวดเส้นพอบประมาณ ผูกมัดกับศพให้แน่น แล้วโยงลวดลงมาผูกมัดไว้กับพื้นได้ฐานเชิงตะกอนกันศพตกลงมาเมื่อโดนไฟไหม้

การหว่านข้าวตอก (ข้าวแก้ว) นำหน้าศพมีความหมายว่า “เพื่อให้ญาติ มิตร ผู้ที่มาทูลงทราบบว่าเจ้าภาพนำศพไปมาปณิกิจ ณ ที่แห่งใดจะได้ตามไปถูกทาง” ส่วนหม้อไฟหรือคบไฟ ก็เพื่อนำเอาไปจุดไฟในการเผาศพ เว้นไว้เผื่อกรณีฉุกเฉิน ไม้ขีดเปียก หรือฝนตก เพราะสมัยนั้นยังไม่มีไฟแช็คแก๊สใช้เหมือนในปัจจุบัน นับว่าเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในการป้องกันปัญหาและความบกพร่องได้เป็นอย่างดี

ลักษณะของเชิงตะกอน (กองฟอน)

เป็นกองไม้พื้นแห้งขนาดใหญ่ทำหรือวางกองเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูงประมาณ 1.50-2 เมตร ไม่มีการประดับประดาอะไรใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนมากที่ที่จะทำเชิงตะกอนสมัยก่อน ส่วนมากจะเป็นที่ว่างภายในบริเวณวัด

เมื่อจัดการมัดศพเสร็จกับเชิงตะกอนเรียบร้อยแล้ว พระสงฆ์จะเริ่มทสวดไปจนจบบท จากนั้นก็เป็นพิธีเผาศพ สมัยก่อนนิยมให้ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือพระสงฆ์เป็นประมุขเพเลิงศพ จนไฟลุกไหม้ไหม้อย่างรุนแรง ญาติพี่น้องของผู้ตายถึงจะสาดน้ำเข้าไปในกองเพเลิงพอบประมาณน้ำที่สาดเข้าไปในเชิงตะกอนขณะเผาศพนี้ เรียกว่า “น้ำดับไฟนรก” จากนั้นต่างก็ทยอยกันกลับ คงเหลือไว้เฉพาะญาติพี่น้อง 4-5 คน เพื่อคอยคุไฟ และคอยเผาร่างของผู้ตายจนไหม้หมด เหลือแต่โครงกระดูกถึงจะสามารถเดินทางกลับบ้านได้ จวบจนรุ่งเช้าของวันใหม่ ญาติพี่น้องถึงจะออกมาดูที่เชิงตะกอนว่าไฟได้มอดดับไปแล้วหรือยัง เมื่อไฟมอดแล้วก็จะนิมนต์พระสงฆ์ 1 รูป พร้อมกับญาติ ๆ ของผู้ตาย มีสวดบังสุกุล เพื่อทำพิธีเก็บกระดูกของผู้ตายใส่หม้อดินปิดปากหม้อด้วยผ้ายันต์สีขาวหรือสีแดง มัดด้วยด้ายสายสิญจน์บริเวณรอบปากหม้อให้แน่นสนิท แล้วนำไปเก็บไว้ที่บ้านหรือฝากไว้ที่วัด รอให้ครบ 7 วันของการตายจาก ญาติพี่น้องของผู้ตายก็จะทำบุญ ตักบาตรอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตายเป็นอันเสร็จพิธี

ส่วนการบรรจุอัฐินั้น ส่วนใหญ่มักจะไปบรรจุไว้ในธาตุที่สร้างขึ้นจากปูนและสร้างไว้บริเวณวัดนั้นเอง บางรายก็จะเก็บอัฐิใส่โกฏเก็บไว้บนหิ้งบูชาที่บ้านเพื่อรอการบรรจุอัฐิ บางรายก็นำกระดูกไปฝังแล้วแต่ความเชื่อหรือความนับถือของแต่ละคนไป

ในเรื่องของการตายนี้ เน้นศึกษาในเรื่องของการตายโดยปกติเป็น ส่วนใหญ่ และเน้นเนื้อหาในธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนเป็นพื้นฐาน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2468-2500 เป็นหลักเกณฑ์ของการศึกษาคุณลงปลั่ง ขอดคำเภา คุณลงสี ควงมี คุณลงเสมียน สีสนธ์ เป็นอย่างสูง

พิธีมงคลและอวมงคล

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ชุมชนวังน้ำขาวเป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก ดังนั้นงานพิธีการต่าง ๆ จึงยึดและปฏิบัติตามวิถีพุทธ ที่พุทธศาสนิกชน พุทธบริษัท ทั้งหลายยึดถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน เช่น

งานวันเกิด จัดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ให้พรรคพวกญาติมิตรมาร่วมอวยพรให้ประสบแต่ความสุข ความเจริญ ส่วนมากจะจัดขึ้นตรงตามวันเกิดของแต่ละคนไป

งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นงานที่จัดในวาระของการปลูกบ้านเสร็จใหม่ ๆ เชิญญาติพี่น้องและคนใน

ชุมชนที่เคารพนับถือมาร่วมงาน นิมนต์พระสงฆ์ 9 รูปมาเจริญพระพุทธรูป เพราะเชื่อกันว่า จะทำให้ผู้อยู่อาศัยเจริญรุ่งเรือง

งานบวช แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. บรรพชา (บวชเณร) คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี
2. อุปสมบท (บวชพระ) คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป

ในการบวชนั้นจะมีลัทธิพรหมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ คือ ตอนบวชนาคจะต้องให้ หมอเชิญทำขวัญนาค ทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ ให้กับนาค จนจบกระบวนการของหมอเชิญขวัญ ส่วนมากที่เห็นในชุมชนวังน้ำขาว หมอเชิญขวัญนาค ได้แก่

1. คุณลงเสมียน สีสนธ์
2. คุณลงบุญธรรม ควงมี
3. คุณลงสวัสดิ์ จันทรมา

ปัจจุบัน บุคคลทั้ง 3 ท่าน ไม่ได้รับงานในการเชิญขวัญนาคแล้ว เนื่องจากอายุมากบางคนก็เสียชีวิตไปแล้ว แต่ภายในชุมชนวังน้ำขาวก็ยังมีหมอเชิญขวัญนาคอยู่ คือ

1. นายทรง เป็นหมอเชิญขวัญนาคจาก หมู่ 4 บ้านเกาะหลวง ต.วังตะเคียน
2. นายถนอม เป็นหมอเชิญขวัญนาคจาก หมู่ 7 บ้านเกาะหลวง ต.วังตะเคียน

ทั้ง 2 ท่านนี้ ยังสืบสานลัทธิพรหมณ์อยู่

ตอนบวช เป็นเรื่องของพุทธศาสนา เป็นพิธีสงฆ์ กล่าวคือ มีพระอุปัชฌาย์และพระอุปัชฌาย์เป็นผู้ครองผ้าไตรให้ หรือบวชให้ ในพระอุโบสถ เป็นอันเสร็จพิธี

เรียวกันออก ทรัพย์สินเงินทองส่วนตัว ทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ออกเรียวกับชาวบ้านตามแก่กำลังศรัทธา ไม่มีการบังคับ เมื่อได้มาก็เอามารวมกันแล้วไปถวายให้แก่พระภิกษุที่เทศน์ในกัณฑ์นั้นจึงเรียกว่า “กัณฑ์เทศน์หนุ่ม-สาว”

แต่ในปัจจุบันนี้กัณฑ์เทศน์หนุ่ม-สาว ไม่มีการสืบสานต่อมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว สาเหตุไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นเพราะเหตุใด แต่จากการสังเกตและการสืบหาข้อมูลของผู้วิจัย พอจำแนกออกได้ 3 สาเหตุใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

1. การเสื่อมศรัทธาของชาวบ้าน
2. สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (การเมือง)
3. การประกอบอาชีพ (มีเวลาน้อย)

ประเพณีทอดกฐิน

ประเพณีทอดกฐินของชาวบ้านวังน้ำขาวมีลักษณะทั่วไปคล้าย ๆ กับชุมชนอื่น ๆ ของประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ คือ มีการทอดกฐิน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. กฐินสามัคคี (ชาวบ้าน)
2. กฐินส่วนบุคคล

กฐินสามัคคี คือ กฐินที่ชาวบ้านรวบรวมกันขึ้นเป็นกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ ทำกฐิน เมื่อมีการรวบรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน จึงเรียกรวม ๆ กันว่า “กองกฐิน” และจากการที่มีประชาชนร่วมกันทำเป็นจำนวนมากนี้เองจึงเรียกรวมกันว่า “กฐินสามัคคี”

ในกองกฐินหนึ่งกองจะประกอบไปด้วย

1. เครื่องไตร จีวร 3 ชุด	
2. เครื่องครัวทุกชนิด เช่น เตา หม้อ ครก สาก โอ่งน้ำ ชันน้ำ ตะเกียง กาดัมน้ำ ที่กรองน้ำ	
3. ย่าม	19. ข้าวสาร
4. บาตร	20. พริก-เกลือ
5. คาระปัด	21. หอม-กระเทียม
6. สมุด-ดินสอ	22. น้ำปลา
7. เข็ม-ด้าย	23. น้ำตาล
8. สบู่-ยาสีฟัน	24. กะปิ
9. จานช้อน	25. ปลา ร้า
10. ผ้าเช็ดหน้า	26. ตะไคร้
11. ร่ม	27. มะกรูด
12. ใบมีดโกน	28. มะนาว

13. รูป-เทียน

14. น้ำมันก๊าด

15. เตื่อ-หมอน

16. มุ้ง

17. ผ้าห่ม

18. ผ้าเช็ดตัว

29. มะพร้าว

30. ข้าว

31. กระชาย

32. กวยคุ้ม

33. กวยอุปชา

34. รองเท้าแตะ

เมื่อรวบรวมของใช้จำเป็นเหล่านี้เข้าด้วยกันในกองกฐินแล้ว ชาวบ้านก็จะนำกองกฐินสามัคคีนี้ นำไปตั้งที่วัด ตอนกลางคืนส่วนมากมักนิยมนำหิมรสปสมโภช หรือมีการละเล่น รื่นเริงฉลองกองกฐิน กันตลอดทั้งคืน เพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้ชาวบ้านมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

ตอนเช้าชาวบ้านจะนำกองกฐินไปแห่รอบพระอุโบสถ 3 รอบ แล้วนำมาตั้งบนศาลาานิมนต์ พระสงฆ์มาสวดพิจารณารับกฐินเป็นอันเสร็จพิธี

กฐินส่วนตัว ส่วนบุคคล

กฐินส่วนบุคคลเป็นกฐินที่มีลักษณะเหมือนกันกับกฐินสามัคคี กองกฐินมีปัจจัยและ ส่วนประกอบต่าง ๆ เหมือนกัน มีการฉลองการสมโภชในงานในลักษณะเดียวกัน จะแตกต่างกันระหว่าง กฐินสามัคคีกับส่วนบุคคลตรงที่

- ทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว คือ อุทิศส่วนกุศลให้กับญาติพี่น้อง ผู้มีพระคุณ ที่ล่วงลับไปแล้วให้ได้รับส่วนบุญ ส่วนกุศลที่ทำการอุทิศไปให้
- การตั้งกองกฐินก่อนนำออกไปวัดเพื่อนำไปถวายให้กับพระสงฆ์
- การจัดมหรสพสมโภช นิยมจัดกันที่บ้านของผู้ที่ทำการกฐินเป็นส่วนมาก เว้นแต่สถานที่จัดงานไม่อำนวย จึงจะไปจัดที่วัด หรือเจ้าภาพเห็นสมควรว่าเหมาะสม ดังนั้น ประเพณีกฐินของชุมชน บ้านวังน้ำขาวจึงไม่ค่อยมีความแตกต่างจากประเพณี การทอดกฐินของชุมชนอื่น ๆ เท่าใดนัก เพราะถือเป็นธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาของชาวพุทธโดยทั่วไป

ประเพณีทอดผ้าป่า

ประเพณีการทอดผ้าป่าของชุมชนบ้านวังน้ำขาว เมื่อศึกษาวิจัยอย่างถ่องแท้แล้วก็เหมือนกับ ประเพณีนิยมของชาวพุทธศาสนิกชนโดยทั่ว ๆ ไปของประเทศดังนั้นผู้วิจัยจะไม่นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

เนื่องจากชาวพุทธส่วนใหญ่ของประเทศจะได้ศึกษาและสัมผัสกับตัวเองอยู่เป็นนิจ หรืออาจจะได้ กระทำ และเข้าร่วมขบวนผ้าป่าสามัคคีด้วยตัวเอง

แต่จากการศึกษาหาข้อมูลจากผู้รู้คือคุณป้าพิม สายแวว แล้วทำให้ทราบว่า สงกรานต์จะต้องมีขึ้นในวันที่ 13 เมษายน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปีตลอดมาตั้งแต่คุณป้าจำความได้ สมัยก่อนนั้นจะมีการจัดประเพณีสงกรานต์นี้ด้วยกัน 7 วัน วันสงกรานต์วันแรก ชาวบ้านจะนำพระพุทธรูปอัญเชิญลงมาเพื่อทำพิธีสงฆ์น้ำพระ จากนั้นก็เป็นพิธีการทำบุญตักบาตร เสร็จพิธี ทำบุญตักบาตรแล้ว ชาวบ้านลูกหลาน ญาติมิตร พี่น้องจะร่วมกันเป็นขบวนแห่กันไปตาม หมู่บ้าน เพื่อไปรดน้ำคำหัวผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุและผู้ที่เราเคารพนับถือ ในช่วงเวลา 7 วันนี้จะมีการละเล่นสาดน้ำกันตลอดทั้ง 7 วัน

จวบจนวันสุดท้าย คือวันที่ 7 ของช่วงประเพณีสงกรานต์ ชาวบ้านก็จะมีพิธีการทำบุญ ตักบาตรกันอีกครั้งหนึ่ง ทำพิธีสงฆ์น้ำพระพุทธรูปอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปประดิษฐานยังที่เดิม ในวันนี้จะมีพิธีการทางศาสนาเกิดขึ้น 2 อย่างด้วยกัน คือ

1. การก่อพระทราย ชาวบ้านจะพากันขนทรายเข้าวัด และรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ หรือแบ่งกันเป็นคุ้ม ๆ เพื่อทำการก่อพระทราย กล่าวคือ การนำทรายมาก่อเป็นรูปทรงต่าง ๆ ให้สวยงาม รวมทั้งก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน การรวมความคิดของคนในชุมชน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคีในหมู่คณะในอีกทางหนึ่งด้วย จากนั้นก็จะนำธงเล็ก ๆ หลากสี มาเสียบปักลงบนกองทรายที่ปั้นนั้น รวมทั้งดอกไม้-รูปเทียน เพื่อใช้ในการสักการบูชาอีกทางหนึ่งด้วย
2. การแห่ขบวน นอกจากการก่อพระทรายแล้ว ชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งจะรวมตัวกัน เพื่อการแห่ขบวนไปตามหมู่บ้านหลังคาเรือนต่าง ๆ ลูกสาว ๆ กับการไปบอกบุญ และร่วมบุญไปในตัวเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมบริจาคเป็นเงินหรือเป็นข้าวสารอาหารแห้ง แล้วแต่กำลังศรัทธาไม่มีการบังคับเพื่อนำมาถวายเป็นปัจจัยให้กับพระสงฆ์ที่วัด การแห่ขบวนจะพากันเป็นขบวน มีผู้นำพาไป ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ วัยรุ่นหนุ่มสาวตามรายทางที่ขบวนเคลื่อนไปจะมีการร้องรำทำเพลงกันไปตลอด ทำให้เกิดความสนุกสนานครื้นเครงกันเป็นอย่างมาก จนเวลาล่วงเลยไปจนถึงบ่าย คล้ายขบวนแห่ขบวนก็จะแห่ขบวนออกไปยังบริเวณวัด เพื่อรวมตัวกันกับขบวนแห่ขบวนจากหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับหมู่บ้านวังน้ำขาวที่จะมาร่วมกันทำบุญในวันนี้ ขบวนหมู่บ้านไหนมาถึงวัดก่อนก็จะไปรวมตัวกันอยู่หน้าโบสถ์ (พระอุโบสถ) ต่างก็ร้องรำทำเพลงอยู่กับธงของหมู่บ้านตนเองอย่างสนุกสนาน

เมื่อได้เวลาที่กำหนดปักธง เวลาประมาณ 4-5 โมงเย็น และมาครบกันทุกหมู่บ้านแล้ว ต่างก็นำธงของตนเองมาประดับให้สวยงามด้วยปัจจัยที่ได้ไปเรียไรมา ก่อนการนำธงไปปักลงในหลุม ชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์มาให้พรกับชาวบ้านที่มาร่วมบุญ จากนั้นก็อาจจะมีการแข่งขันกัน เพื่อนำธงไปปักลงในหลุมที่ขุดเตรียมไว้ ใครหรือหมู่บ้านใดปักธงเสร็จก่อนก็จะถือว่าเป็นผู้ชนะไปในปีนั้น ๆ หลังจากนั้นก็จะมีการละเล่นรื่นเริงและสาดน้ำกันเป็นลำดับสุดท้าย เป็นอันเสร็จพิธีและประเพณีสงกรานต์ก็เป็นอันปิดฉากลงไปด้วยในแต่ละปี เหลือไว้แต่ความทรงจำที่ดีงาม เพื่อให้คิดถึงตลอดปีจนกว่าจะเวียนมาครบรอบปีอีกครั้งหนึ่ง

ประเพณีเข้าพรรษา

เมื่อก่อนที่จะมีวัดบ้านวังน้ำขาว วัดวังน้ำขาวเคยเป็นสำนักสงฆ์มาก่อน จากการสืบหาข้อมูลกับ ผู้เฒ่าผู้แก่ ชาวบ้านวังน้ำขาวแล้วทราบว่า ที่ตั้งสำนักสงฆ์ในสมัยก่อนนั้นตั้งอยู่ที่หิของคุณยายพิม สายแหว ในปัจจุบันเดิมจะมีพระสงฆ์จากที่อื่นมาตั้งเป็นสำนักสงฆ์แต่ไม่สามารถสืบหาข้อมูลได้ว่า พระที่มาตั้ง สำนักสงฆ์นั้นมาจากที่ใด

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2450 เป็นต้นมาการบวชเพื่อจำพรรษาของพระสงฆ์สมัยนั้น ชาวบ้านจะนิยมบวชลูกหลานเมื่ออายุครบบวช คือ อายุ 20 ปี บริบูรณ์ เมื่อบวชแล้วจะอยู่จำพรรษากัน เป็นจำนวนมาก จะอยู่กันนานหลายพรรษาโดยไม่สึก เนื่องจากไม่รีบร้อนไปทำงานต่างถิ่น พระสงฆ์ ที่บวชก็จะอยู่ในพรรษาโดยการศึกษาพระธรรมวินัย ควบคู่กันไปกับการปฏิบัติกิจวัตรของสงฆ์ในทางที่ดี ตามคำที่สั่งสอนของพระพุทธเจ้าในระหว่างครองพรรษาพระสงฆ์จะต้องอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ไม่ออกไปจาริกแสวงบุญในที่ต่าง ๆ โดยเด็ดขาด เนื่องจากมีความเชื่อว่าจะไปทำความเสียหาย ให้แก่ทรัพย์สิน ข้าวปลาอาหารของชาวบ้านเสียหายใน ฤดูกาลเพาะปลูก

จากปี พ.ศ. 2530 – ปัจจุบันการบวชของชาวบ้านวังน้ำขาวกลายเป็นประเพณีนิยมกันเสียส่วนใหญ่ กล่าวคือ จัดพิธีบวชกันพอให้เสร็จพอเป็นพิธีเท่านั้นเอง ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการบวชเพื่อการ เข้าพรรษาหรือจำพรรษากันเท่าไรนัก อันจะเห็นได้จากบางครอบครัวบางคน จะจัดงานเลี้ยงใหญ่โต เชิญแขกเป็น 400-500 คน เมื่อลูกชายอายุครบบวช แต่เมื่อบวชแล้วก็จะไม่จำพรรษา คือจะบวชก่อน เข้าพรรษา แล้วมักจะอยู่กันแค่ 5 วัน 7 วัน หรือบางคนนานหน่อยก็ 15 วัน จะเห็นเป็นอย่างนี้เสียเป็น ส่วนใหญ่ ดังนั้น การเข้าพรรษาและประเพณี การบวชของชุมชนวังน้ำขาวนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวไว้เท่านี้ พอเป็นสังเขป เอาไว้ศึกษาวิจัยใน รายละเอียดอีกครั้งหนึ่งในโอกาสต่อไป

ดนตรีและเพลงพื้นเมือง (บ้าน)

จากการที่ทีมวิจัยได้ลงไปศึกษาหาข้อมูลกับปราชญ์ชาวบ้านชุมชน “วังน้ำขาว” พบว่า เดิมมีการ เล่นดนตรีกันแบบไม่มีการรวมตัว คือ ต่างคนต่างเล่นในวงเหล้า เมื่อมาได้ผู้ที่มีความสามารถ ทางศิลปป็นที่ร้องเพลงขับกล่อมเพื่อนฝูงในวง (เหล้า) เครื่องดนตรีที่พอหาได้ส่วนมาก คือ วัสดุที่ใกล้ตัว ได้แก่ กรู ถุง กะละมัง หม้อ ท่อนเศษไม้ หรือแม้แต่ขวดเหล้าเปล่าที่กินหมดแล้ว ก็สามารถนำมาเคาะ เพื่อให้เป็นจังหวะในการร้องรำได้

ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2500 มีชายพิการดาบอด ชื่อนายบุญมา วันเห่า ได้รวบรวมสมัครพรรคพวก ได้จำนวนหนึ่งประมาณ 7-8 คน ก่อตั้งกันขึ้นเป็นวง เรียกว่า “วงกลองขาว” และตั้งตัวเองขึ้นเป็น หัวหน้าวงในจำนวนสมาชิก 8 คนนั้นจากการศึกษาหาข้อมูลของผู้วิจัย พบว่า ฐานข้อมูลไม่สามารถจำชื่อ ได้เกือบทั้งหมด เนื่องจากท่านเหล่านั้นได้เสียชีวิตไปนานแล้ว ที่ยังคงเหลืออยู่พอที่จะให้ข้อมูลพื้นฐานได้ เหลืออยู่เพียงคนเดียวคือ คุณลุงจันทง ควมมี ชายสูงวัยอายุ 61 ปี ท่านเล่าให้ฟังว่า “หลังจากจบการศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดวังน้ำขาวแล้วไม่ได้เรียนต่อ ออกมาช่วยพ่อแม่ทำนาอยู่บ้านเลขที่ 37/2 บ้านวังน้ำขาวด.กุคจอก อ.วัดสิงห์ ในขณะนั้น เด็กชายจันทง ดวงมี เมื่อมีเวลาว่างจากการทำนา เมื่อใดก็ไปรวมกลุ่มกับเพื่อนนักดนตรีวงของนายบุญมา วันเห่า อยู่เสมอมาได้ขาด เล่นเครื่องดนตรีทุกอย่าง ทุกชิ้นที่มีจนทำให้คุณลุงจันทง ดวงมี มีความสามารถเล่นดนตรีได้แทบทุกชนิดในปัจจุบันกระทั่ง ประมาณปี พ.ศ. 2511 นายบุญมา วันเห่าได้อพยพครอบครัวไปประกอบอาชีพที่จังหวัดอุทัยธานีจึงเป็นเหตุ ให้วงดนตรีกลองยาว วงแรกของชุมชนวังน้ำขาวได้แยกสายและยุบวงลงตามกาลเวลานับว่าเป็นเรื่องน่า เสียหายเป็นอย่างมาก

ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2519 นายจันทง ดวงมี ผู้ที่เป็นลูกวง “กลองยาวบุญมา วันเห่า” ผู้ซึ่งเป็น เด็กชายในขณะนั้นได้เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่พร้อมทั้งสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านดนตรี พื้นบ้านอย่างเต็มเปี่ยมได้รวบรวมสมัครพรรคพวกประมาณ 5 คน จัดตั้งวงดนตรีขึ้นมาเป็น “วงกลองยาว ผสมแคน” ชื่อ “วงจันทง ดวงมี” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีรายชื่อผู้ก่อตั้งวง ดังนี้

1. นายจันทง ดวงมี
2. นายพี สายแวว
3. นายถนอม จูเปียบ
4. นายวิเชียร สิงห์ทอง
5. นายเชิด เฉลียว

เป็นผู้ก่อตั้งวงในยุคเริ่มต้นของวง “จันทง ดวงมี” พร้อมทั้งรับงานทั่วไปตามเทศกาลและพิธีการ ต่าง ๆ เช่น งานแห่บุญทอดผ้าป่า ถวญ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ

ช่วงนี้เองเป็นช่วงและจุดเปลี่ยนจากการละเล่นเพื่อความรื่นเริงภายในกลุ่มหรือชุมชนของตนเอง เป็นการเล่นเชิงธุรกิจเข้ามามีการรับจ้างเล่น “วงกลองยาวผสมแคน” วงจันทง ดวงมี เพื่อหารายได้เสริม ให้กับสมาชิกและเพื่อการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีประจำวง วงกลองยาวผสมแคนของจันทง ดวงมี เจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีสมาชิกและเยาวชน อนุชนรุ่นหลังเข้ามาเรียนรู้ ศึกษา ฝึกหัดเล่นดนตรีกับวง จันทง ดวงมี เพิ่มมากขึ้น ซึ่งทางหัวหน้าวงและสมาชิก ของวงก็ฝึกสอนให้ด้วยดีตลอดมา โดยไม่คิดค่า ฝึกสอนใด ๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนิน กิจกรรมของวงจันทง ดวงมี เริ่มมีปัญหาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร คือ มีทรัพยากรบุคคลที่มีภูมิปัญญาแต่ขาดเครื่องมือหรือเครื่องดนตรีที่ดีที่จะสืบทอด

ปี พ.ศ. 2540 นายไพรัตน์ วัฒนเขตรการณ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียนในสมัยนั้น ได้พยายามเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีไทยประเภทเครื่องห้าชิ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกกลุ่มใหม่ขึ้น ประมาณ 15 คน ดังนี้

1. นายกองพันธ์ ศิวนวล	ประธาน
2. นายพนพล จิโรมรพงศ์	รองประธาน
3. นายสมหวัง อินทร์ศรี	รองประธาน

4. นายจิम्मพร แข็งกลีกรณ	เหรียญก
5. นายบุรณนา พลอยเพชร	เลขานุการ
6. นายชัย จูเป็ย	กรรมการ
7. นายเหลื่อ ยัมสวัสค์	กรรมการ
8. นายสมชาย เกิดใจคิ	กรรมการ
9. นายอัมพัน จูเป็ย	กรรมการ
10. นายสมาน มาจำ	กรรมการ
11. นายวิเชียร สิงห์ทอง	ปฏิคม
12. นายเชิด เฉลียว	ปฏิคม
13. นายหอมไกร มั่งน้อบ	ปฏิคม
14. นายชาญณรงค์ วิสิทธิ์	ปฏิคม
15. นายสุรัชย์ ทองศรี	ปฏิคม

มีวัตถุประสงค์เพื่อการของบประมาณสนับสนุนจาก “สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม” (SIF) เป็นเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อซื้อหาเครื่องมือที่ดีหรือเครื่องดนตรีที่ดีให้กับ “วงดนตรีประเภทเครื่องแห่” กลุ่มใหม่ที่จัดตั้งขึ้นแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากขาดบุคลากรผู้ประสานงานกับองค์กร SIF ความพยายามในครั้งนั้นจึงพลาดไปเกิดความล้มเหลวภายในกลุ่ม ประกอบกับผู้จัดตั้งกลุ่มในขณะนั้น คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อบต.ไพรค์น วัฒนเขตการณ มีภาระกิจต่าง ๆ มากทั้งงานในหน้าที่ของ อบต. และการประสานงานในตำแหน่งประธานกลุ่มเกษตรกรตำบลวังตะเคียน ต่อผู้ เรียกร้อง ในเรื่องลานตากผลผลิตทางการเกษตรให้กับหลายหมู่บ้าน ในตำบลวังตะเคียน รวมทั้งการต่อสู้เรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณส่งเสริมการศึกษา ซึ่งเป็นที่มาของ “ศูนย์เด็กเล็ก” ของโรงเรียนวังน้ำขาวในปัจจุบัน

แต่ก็พยายามผลักดันให้คณะกลุ่มผู้บริหารในขณะนั้นประสานกับ “สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม” (SIF) อยู่ตลอดเวลาแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

กระทั่งปีพ.ศ. 2544 นายไพรค์น วัฒนเขตการณ ได้นำเรื่องดังกล่าวมาพูดคุยกับ นายไพรัช มณีวงษ์ ที่มาหิโนนบริเวณหน้าบ้านของนายสมหวัง อินทร์ศรี ในเรื่องของความพยายามผลักดันโครงการกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทย (เครื่องแห่) ให้ฟังและได้มอบหมายให้ นายไพรัช มณีวงษ์ เป็นผู้ดำเนินการต่อ โดยได้มอบรายชื่อของสมาชิกกลุ่มให้พร้อมกับหนังสือโครงการ 1 ฉบับ ต่อมานายไพรัช มณีวงษ์ได้เรียกประชุมกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทย (เครื่องแห่) ในเรื่องการปรับแผนโครงสร้างของกลุ่มใหม่ โดยการแต่งตั้งให้นายจันทง ดวงมี เป็นประธานกลุ่มฯแทนนายกองพัน ผิวนวล ให้นายกองพัน ผิวนวล เป็นกรรมการ และปฏิคมมอบหมายให้ นายจำเนียร วันคิเป็นรองประธานแทนนายพนพล จิรอมรพงศ์ ให้นายพนคคไปเป็นเหรียญกกับนายจิम्मพร แข็งกลีกร และแต่งตั้งตนเองเป็นเลขานุการกลุ่มฯแทนนายบุรณนา พลอยเพชร กรรมการในส่วนต่าง ๆ ให้อยู่เหมือนเดิม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานนายไพรัช

มณีนวรัตน์ เลขานุการกลุ่มฯ ได้ติดตาม ศึกษา อบรม กับ SIF ตลอดจน จนกลายเป็นที่มาแห่งการขอร้องปรับปรุงโครงการใหม่ทั้งหมดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ SIF เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนสนับสนุนการซื้ออุปกรณ์ดนตรีของกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยในการนำเสนอโครงการฯ และเสนองบประมาณของกลุ่มที่ “วังนารายณ์” จังหวัดชลบุรี ประมาณกลางปี พ.ศ. 2544 เป็นเงินเพื่อจัดซื้อเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เป็นเงินประมาณ 87,500 บาท โดยมีข้อตกลงกับ SIF ว่าไม่มีการคืนทุนให้กับ SIF แต่ให้คืนทุนให้กับสังคมชุมชนท้องถิ่นแทน กล่าวคือ กลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทย (เครื่องแห่) บ้านวังน้ำขาวต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากชุมชน “ไม่รับจ้าง” แต่รับบรรเลงหรือเล่นดนตรีเพื่อเป็นสาธารณะกุศล เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของชุมชนฝึกสอนดนตรีไทยให้กับเยาวชนและอนุชนรุ่นหลังหรือผู้สนใจเพื่อเป็นการสืบทอดให้ดนตรีไทย (เครื่องแห่) อยู่คู่กับสังคมไทยต่อไป

ประเภทของเครื่องดนตรี

ประเภทของเครื่องดนตรีในชุมชนบ้านวังน้ำขาว แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ประเภทของเครื่องดนตรีของวงกลองยาวผสมแคนของวงจันทง ดวงมี
2. ประเภทของเครื่องดนตรีชนิดเครื่องแห่ของกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทย

ประเภทของเครื่องดนตรี “วงกลองยาวผสมแคน” วงจันทง ดวงมี มีดังนี้

1. แคน — แคนมี 2 ประเภท คือ แคน 7 และ แคน 8
2. ขลุ่ย
3. โปงลาง
4. โหวด
5. พิณ
6. กลองยาว 10 ลูก กลองรำมะนา 1 ลูก
7. ฉิ่ง
8. ฉาบ
9. กรับ
10. มโหรี

ประเภทของเครื่องดนตรีของกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทย (เครื่องแห่) บ้านวังน้ำขาว

1. เครื่องขยายเสียง ขนาด	250	W
2. ลำโพงชนิดซอล	2	ตัว
3. ฉาบใหญ่ 8"	1	คู่
4. ฉาบเล็ก 5"	1	คู่
5. ฉิ่ง	1	คู่

5. โหวด ทำด้วยไม้ไผ่รวก ใช้ปากเป่าให้เกิดเสียงเป็นจังหวะ
6. พิณ ลักษณะคล้ายกีตาร์หรือเบส มี 3 สาย ใช้บรรเลงเป็นจังหวะโดยการดีด
7. ฉิ่ง ฉาบ กรับ วิธีเล่นใช้ตีเป็นจังหวะขึ้น
8. กลองใหญ่ วิธีการเล่นใช้ตีเป็นจังหวะขึ้น
9. กลองล่อ วิธีเล่นใช้ตีเป็นจังหวะรับกลองใหญ่
10. กลองแต๊ก วิธีเล่นใช้ตีเป็นจังหวะรับกลองใหญ่
11. คีย์บอร์ด วิธีเล่นใช้นิ้วกดให้เป็นจังหวะเพลงเล่นตามโน้ตสากลให้ความสนุกสนานเร้าร้อนในการร้องรำทำเพลง

โอกาสในการเล่น

สามารถเล่นได้ ในโอกาสและพิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. งานแห่บุญ
2. งานแห่องค์ผ้าป่า
3. งานแห่องค์กฐิน
4. งานแต่งงาน
5. งานขึ้นบ้านใหม่
6. งานบวช อุปสมบท
7. งานเข้าพรรษา ออกพรรษา
8. แห่ต้นเงิน – กันหลอน
9. บรรเลงในงานขึ้นปีใหม่
10. พิธีการต่าง ๆ เพื่อความรื่นเริง

เพลงประเภทต่างๆและการร้อง

จากการศึกษาวิจัยของคณะทำงานพบว่าเพลงที่ใช้ร้องใช้รำในชุมชนวังน้ำขาวมีอยู่ 3

ประเภทคือ

1. เพลงกลองยาว โอกาสในการเล่นหรือใช้ร้องในงานบวชนาค หรืออุปสมบทแห่ผ้าป่า แห่กฐิน แต่งงาน เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง
2. เพลงร่ำว โอกาสในการเล่นหรือร้อง เพื่อความรื่นเริง ส่วนมากมักใช้เพลงตามองดา ลาวควงเคื่อน ญวนขาเหล่ สีนวล สาวดางาม ฯลฯ
3. เพลงลูกทุ่ง ทั่วไปที่ใช้เปิดร้องตามสถานีวิทย์ ที่เปิดออกอากาศตามสถานีวิทย์ต่าง ๆ โอกาสในการร้อง ร้องฟังเอง ร้องในวงเพื่อน ร้องจีบสาว ฯลฯ

หากเราสังเกตให้ดี จะเห็นว่า ชุมชนของบ้านวังน้ำขาวไม่มีเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชนเอง เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงคำเมือง เหมือนชุมชนอื่นๆ ที่มีเพลงอีสานของจังหวัดสุพรรณบุรี เพลงคำเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ เพลงหมอลำของจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีคำร้องทำนอง ที่แตกต่างกันไปเป็นของแต่ละจังหวัด อย่างมีเอกลักษณ์ นั่นหมายความว่า ชุมชนวังน้ำขาวขาดผู้รู้หรือประธานชุมชนที่มีความรู้ในเรื่องของเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริงนั้นไม่มี นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรของท้องถิ่น

หมอยา สมุนไพร วิธีการรักษา

หมอยา

หมอยาที่จะกล่าวถึงในที่นี้ คือหมอชาวบ้านที่รักษาโรคด้วยยาสมุนไพรที่พอหาได้ในชุมชนวังน้ำขาว จากการลงไปศึกษาข้อมูลพบว่า มีหมอยาหรือหมอกกลางบ้านอยู่เพียง 3 ท่านเท่านั้นในชุมชนวังน้ำขาว คือ

1. คุณลุงสี ดวงมี
2. คุณลุงขัน สีดา
3. คุณลุงมี สุชินนิค

หมอยาทั้ง 3 ท่าน มีวิธีการรักษาที่แตกต่างกันไปตามแต่วิธีการของแต่ละคนที่ได้เล่าเรียนมาอย่างเช่น

คุณลุงสี ดวงมี กับวิธีการรักษาโรคท้องอืด ท้องเฟ้อ ในเด็ก คุณลุงสี ดวงมี ท่านเล่าให้ฟังว่า “เหตุที่ทำให้เด็กมีอาหารท้องอืด ท้องเฟ้อ ก็เนื่องมาจากอาหารให้โทษ คือ กินมากเกินไปหรือกินบ่อยๆ รับประทานอาหารรสชาติแปลกๆ รสจัดเกินไปหรือเผ็ดเสีย ทำให้ธาตุลมและธาตุไฟพิการ ในการรักษาโรคในโรคในเด็กอาจต้องใช้ยาและขนาดของยาอย่างระมัดระวัง และเหมาะสมกับวัยของเด็ก

วิธีการรักษาโรค ไข้ยาไทยรักษาโรค ดังนี้

- ยาประสะกะเพรา ส่วนประกอบของสมุนไพร มี พริกไทย จิง คีปาลี กระเทียม น้ำประสานทองหนักสิ่งละ 2 ส่วน ชะเอมเทศ มหาหิงคุ์ หนักสิ่งละ 8 ส่วน เหลือดินขาว หนัก 1 ส่วน ผิวนะครูดหนัก 20 ส่วน ใบกะเพราหนัก 47 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 4.1 กรัม

สรรพคุณ แก้อท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ละลายน้ำสุก หรือใบกะเพราต้ม แก้อท้องแน่น จุกเสียด ให้ใช้ไหลเผาไฟพอสุก เท่านั้นก็หายเป็นปกติทั้ง คุณลุงสี ดวงมี ว่า “ในใบกะเพราเป็นยารสร้อน และไม่แรงเกินไปเหมาะสมกับเด็ก”

“ไข้หวัดในเด็กเกิดจากฤดูสมุฏฐาน เมื่อร่างกายของเด็กกระทบความร้อนหรือความเย็นทำให้เป็นไข้หวัดได้

อาการของโรค ตัวร้อน มีน้ำมูกมาก คัดจมูก หายใจไม่ออกหรือไม่สะดวก

วิธีการรักษา โรคไข้หวัดในเด็กอ่อนทานง่ายมาก ๆ โดยการนำเอาหัวหอมแดงเล็ก ๆ ทูบพอแหลกแล้วห่อผ้าวางไว้ที่หัวนอนขณะที่เด็กหลับ เมื่อไม่ให้อากาศเย็นเข้าตาเพราะจะแสบตาเด็กได้ เนื่องจากหอมแดงมีสรรพคุณ รักษาโรคไข้หวัดในเด็กอ่อน นั่นคือ การรักษาโรคแบบ พื้นบ้านของคุณลุงชั้น สีดา ชายชรา ร่างท้วม ผิวดำ สูงประมาณ 160 เซนติเมตร อายุ 82 ปี อยู่หมู่ 3 บ้านวังน้ำขาว ต.วังตะเคียน กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท เป็นหมอยาอีกคนหนึ่งของชุมชนวังน้ำขาวที่มีความสามารถรักษาโรคต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชนได้

“โรคปวดเมื่อยเป็นอาการที่เกิดจากการทำงานหนักเกินกำลังเป็นเวลานาน ทำให้ร่างกายทรุดโทรม เหน็ดเหนื่อยเกินไป ทำให้ร่างกายมีกำลัง ถดถอย ร่างกายอ่อนแอ ขาดการบำรุง พักผ่อนไม่เพียงพอ อาจเกิดจากการเป็นโรคหรือเป็นไข้ อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเวลาต่อเนื่อง แต่ไม่ได้รักษาให้หายขาดหรือรักษาแต่ไม่ถูกกับโรค

อาการของโรค ผู้ป่วยมีอาการเส้นเอ็นพิการหรือปัสสาวะพิการ อาการแสดงออกมี ปวดเมื่อยตามร่างกาย โดยเฉพาะบริเวณหลัง เอว ท้องผูก ถ่ายไม่เป็นปกติ ปัสสาวะสีเหลืองจัด ปัสสาวะบ่อยและกะปริดกะปรอย

วิธีการรักษา ใช้ยาไทยรักษาโรค ดังนี้

- ธารณีสันตะฆาต ส่วนประกอบของสมุนไพรมีดังต่อไปนี้ ลูกจันทร์ ดอกจันทร์ ลูกกระวาน กานพลู เทียนดำ เทียนขาว หัวคองคิง หัวบุก หัวกลอย หัวกระดาดขาว หัวกระดาดแดง ลูกเรงจิง ชะเอมเทศ รากเจตมูลเพลิงแดง โกฐกระดูก โกฐเขมา โกฐน้ำเต้า หนักสิ่งละ 1 ส่วน ผักแพงแดง เนื้อลูกมะขามป้อมหนักสิ่งละ 2 ส่วน เนื้อสมอเทศ มหาหิงค์ กานพลู หนักสิ่งละ 6 ส่วน รงทอง (ปะสาแล้ว) หนัก 4 ส่วน ขาดำหนัก 20 ส่วน พริกไทย 96 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้กษัยเส้น เถาตาน ท้องผูก ทำให้เส้นเอ็นหย่อน

รับประทานวันละ 1 ครั้ง ก่อนอาหารเช้า หรือก่อนนอน ครั้งละ $\frac{1}{2}$ - 1 ช้อนกาแฟ ละลายน้ำสุก หรือผสมน้ำผึ้ง ปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานไม่เกิน 7 วัน หาย” คุณดากล่าว

คุณลุงมี สุขินิด ชายชราอายุ 90 ปี อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ 3 ต.วังตะเคียนน้ำ กิ่ง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท เป็นชายชราทำทางใจดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง เวลาทำนุพศุภจะยิ้มหัวอยู่แทบตลอดเวลา ขณะที่สนทนากับผู้วิจัย คุณจากร่างกายภายนอกแล้วไม่น่าเชื่อว่า คุณลุงจะมีอายุมากถึง 90 ปี คุณลุงเล่าให้ฟังว่า

“เริ่มเป็นหมอยารักษาคนในชุมชนวังน้ำขาว และชุมชนอื่น ๆ ทัวไปที่เขารู้ เขาจะเอารถมารับไปรักษาบางทีก็จะไปประมาณ 5-7 วัน คุณเลยจนอาการเขาดีถึงจะได้กลับบ้าน ลูกหลานของคนไข้ก็จะให้เงินเป็นค่ารักษาราวละประมาณ 1,000 – 2,000 บาท

เริ่มรักษาจริง ๆ ก็ประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาเอง และเมื่อสมัยของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ท่านให้ไปอบรมแพทย์แผนโบราณที่โรงพยาบาลจังหวัดชัยนาท จนได้รับหนังสือรับรองจากทางราชการมาเป็นผู้รักษาโรคแผนโบราณ ด้วยสมุนไพร”

คุณลุงเล่าให้ฟังว่า “หลักการใช้ยาไทยให้ได้ผลดีในการรักษาให้มากที่สุด จากการใช้นั้น ๆ ต้องอาศัยหลัก 3 ประการ คือ

1. รู้เขา
2. รู้เรา
3. รู้รอบ

รู้เขา หมายถึง รู้เรื่องราวของผู้ป่วยว่าเป็นโรคอะไร? ความรุนแรงมากน้อยเพียงใด? เป็นโรคอื่นร่วมด้วยหรือไม่? ประวัติการป่วย การแพ้ยา ฯลฯ

รู้เรา หมายถึง รู้ว่าเรามีความสามารถในการรักษาโรคเพียงใด ต้องมีความรู้เรื่องยา อย่างแท้จริง รู้ว่าลงเนื้อชอบลงยา เพราะว่ายาเป็นคาบ 2 คม ใช้ดีให้คุณ ใช้ไม่เป็นเกิดโทษ

รู้รอบ หมายถึง มีความรอบรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ เช่น การเกิดโรค การป้องกัน การรักษา การให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การปฏิบัติตนในยามเจ็บป่วย คำแนะนำในระยะฟื้นฟูสภาพ

จากการศึกษาพูดคุยกับคุณลุงมี สุนิณี นับว่าท่านเป็นหมอยาสมุนไพรที่มีความสามารถ

ประคบสมุนไพร

การประคบสมุนไพร เป็นวิธีการบำบัดรักษาของแพทย์แผนไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถนำไปใช้ควบคู่กับการนวดของไทย โดยมากมักใช้วิธีการประคบสมุนไพร หลังจากการนวดเสร็จเรียบร้อยแล้วผลของการรักษาด้วยการประคบสมุนไพร เกิดจากผลของความร้อนจากการประคบ และผลจากการที่ตัวยาสุนัขไฟรมซึมผ่านชั้นผิวหนังลงสู่ร่างกาย

ประโยชน์ของการใช้ถูกประคบที่มีต่อร่างกาย มีดังนี้

1. ช่วยทำให้เนื้อเยื่อพังผืดยืดตัวออก
2. ลดการติดขัดของข้อต่อ
3. ลดการเกร็งของกล้ามเนื้อ
4. ลดและบรรเทาอาการปวด
5. ช่วยลดอาการบวมที่เกิดจากการอักเสบของกล้ามเนื้อ เอ็น และข้อต่อ หลังการบาดเจ็บ 24-48 ชั่วโมง
6. ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิต

ส่วนประกอบของสมุนไพรลูกประคบ

1. หัวไพลสด	$\frac{1}{2}$	กิโลกรัม
2. หัวขมิ้นอ้อย	25	กรัม
3. หัวขมิ้นชัน	25	กรัม
4. คั่นตะไคร้	100	กรัม
5. ผิวมะกรูด	1	ผล
6. ใบมะขาม	25	กรัม
7. ใบส้มป่อย	25	กรัม
8. การบูร	1	ช้อนชา
9. พิมเสน	1	ช้อนชา
10. เถาเอ็นอ่อน	50	กรัม

นอกจากนี้ อาจใช้สมุนไพรอื่น ๆ ในคำรับลูกประคบอีก เช่น ว่านนางคำ ใบพลับพลึง หัวหอม จิงศด ว่านนํ้า ดีปลี เปราะหอม ผักบู่ เปลือกขลุค ถ้าไม่สามารถหาสมุนไพรได้ครบ ก็ให้ใช้เท่าที่มี แต่สมุนไพรที่ขาดไม่ได้ คือ หัวไพล เพราะเป็นตัวยาสําคัญ หรืออาจลดสมุนไพรให้เหลือเพียง 4 ชนิดก็ได้ ได้แก่

1. ไพลสด
2. ใบมะขามแก่
3. ผิวมะกรูด
4. ใบส้มป่อย

วิธีเตรียมลูกประคบ

1. หั่นหัวไพล ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน คั่นตะไคร้และเถาเอ็นอ่อน แล้วตำพอหยาบ
2. ปอกผิวมะกรูดออก แล้วหั่น จากนั้นตำพอหยาบ
3. นำส่วนผสมทั้ง 2 อย่าง มาตำรวมกับใบมะขามแก่และใบส้มป่อย
4. ใส่การบูรและพิมเสนลงไป ผสมให้เข้ากัน ตำต่อให้แหลก แต่อย่าถึงกับละเอียด เพราะลูกประคบจะแฉะ
5. แบ่งตัวยาที่ตำให้เป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน ใช้ผ้าขาวห่อรัดด้วยเชือกให้แน่นจะได้ลูกประคบ 2 ลูก

วิธีการประคบ และอุปกรณ์ที่ใช้

1. หม้อดินใส่นํ้าครึ่งหนึ่ง ตั้งบนเตาไฟจนมีไอนํ้าร้อน
2. จานรองลูกประคบ
3. ลูกประคบ 2 ลูก ลูกหนึ่งวางไว้บนปากหม้อดินอีกลูกวางไว้บนจานรองลูกประคบ

ขั้นตอนในการประคบ

หลังจากทำการนวดร่างกายของผู้ป่วยเสร็จแล้วให้ทำตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. จัดท่าทางของผู้ป่วยให้เหมาะสม เช่น อาจนอนหงาย นอนคว่ำ หรือนอนตะแคง ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่จะประคบ

2. เมื่อลูกประคบที่อังไอน้ำร้อนดีแล้ว ผู้ประคบใช้มือจับลูกประคบให้เต็มอุ้งมือ ยกขึ้นจากปากหม้อ (แล้วเอาลูกประคบอีกลูกวางบนปากหม้อแทน) ลองใช้ลูกประคบแตะบริเวณท้องแขนของตัวเอง ถ้าลูกประคบยังร้อนมากให้ใช้ฝ่ามืออีกข้างแตะลูกประคบ แล้วใช้ฝ่ามือไปนาบบริเวณที่ต้องการประคบ เป็นการถ่ายเทความร้อน ซึ่งผู้ป่วยจะรู้สึกร้อนจนเกินไปให้ทำหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าลูกประคบจะคลายความร้อนลง จึงนำไปประคบตรงบริเวณที่ต้องการโดยตรงได้

3. การประคบด้วยลูกสมุนไพรโดยตรงในตอนแรกต้องทำด้วยความรวดเร็วไม่วางลูกประคบไว้บนผู้ป่วยนาน เพราะลูกประคบยังร้อน และผู้ป่วยยังทนความร้อนได้ไม่มาก

4. เมื่อลูกประคบคลายความร้อนลงไปอีก ผู้ประคบจึงจะสามารถวางลูกประคบได้นานขึ้น พร้อมกับการกดคลึงด้วยลูกประคบ จนลูกประคบคลายความร้อนลงไปมากแล้ว จึงเปลี่ยนใช้ ลูกประคบลูกใหม่ที่วางไว้บนปากหม้อ อังไอน้ำร้อนที่เตรียมพร้อมไว้แล้วทำการประคบซ้ำ จากขั้นตอนที่ 1-4

5. ในการประคบควรทำการนวดสลับกับการประคบ โดยเฉพาะในตำแหน่งที่ปวดเมื่อยมาก ๆ

ระยะเวลาในการประคบ

โดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ต่อการประคบ 1 ครั้ง ถ้ามีอาการเคล็ดขัดยอกอาจประคบได้วันละ 2 ครั้ง

ข้อควรระวังในการประคบ

1. อย่าใช้ลูกประคบที่ร้อนเกินไป โดยเฉพาะกับบริเวณผิวหนังที่อ่อน บริเวณที่มีกระดูกยื่นหรือบริเวณที่เป็นแผลมาก่อน ควรใช้ผ้าขนหนูรองหรือใช้ลูกประคบอุ่น ๆ

2. ต้องระวังให้ผู้ป่วยที่เป็นเบาหวาน อัมพาต เด็กและผู้สูงอายุ เพราะมักมีความรู้สึกต่อการตอบสนองช้า อาจทำให้ผิวหนังไหม้/พองได้ง่าย ควรใช้ลูกประคบที่ไม่ร้อนจัด

3. ห้ามใช้ลูกประคบสมุนไพรในกรณีที่มีอาการอักเสบ ปวด บวม แดง ร้อน ในช่วง 24 ชั่วโมง เพราะจะทำให้บวมมากขึ้น และเลือดออกมากขึ้นได้

4. หลังการประคบสมุนไพรไม่ควรอาบน้ำทันที เพราะจะทำให้ชะล้างยาออกจากร่างกาย และผิวหนังยังปรับตัวไม่ทัน

การเก็บรักษาลูกประคบ

ลูกประคบที่ทำครั้งหนึ่ง ๆ อาจใช้ได้ 3-5 วัน เวลาเก็บควรผึ่งด้วยผ้าขาวให้ยับ ถ้าเก็บไว้ในตู้เย็นสามารถยืดอายุได้นานหลายวันขึ้น ถ้าพบว่าลูกประคบแห้ง ก่อนใช้ควรพรมด้วยน้ำ หรือเหล้าโรง ถ้าลูกประคบที่ใช้ไม่มีสีเหลืองของไหลไหลออกมาอีก แสดงว่ายาจืดแล้วจะใช้ ไม่ได้ผลอีก

ยาลดไขมันในร่างกาย

ส่วนประกอบของสมุนไพร

ต้นเหหัวหมูทั้ง 5 คือ ถอนมาทั้งต้น

วิธีทำ

นำมาล้างน้ำให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ตากแดดให้แห้ง คั่วไฟให้สุกเหลือง

ขนาดรับประทาน

ใช้ชงกับน้ำร้อนกินแทนน้ำชา เช้า-เย็น วันละ 2-3 แก้ว

สรรพคุณ

ช่วยลดไขมันในร่างกาย

ยาลดความอ้วน

ส่วนประกอบของสมุนไพร

- ต้นบอระเพ็ด จำนวนมากพอ
- น้ำผึ้งแท้ 1 ขวด

วิธีทำ

นำบอระเพ็ดมาล้างน้ำให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ตากแดดให้แห้ง นำมาบดให้ละเอียดผสมกับน้ำผึ้งแท้ แล้วปั้นเป็นลูกกลอนขนาดเท่าเม็ดพุทรา

ขนาดรับประทาน

รับประทานวันละ 3 เม็ด ก่อนอาหารเช้าวันละครึ่ง

สรรพคุณ

1. ช่วยลดไขมันในร่างกาย
2. แก้โรคไขมันอุดตันในเส้นเลือด

อาการขัดเบา

สมมติฐานและอาการของโรค

อาการขัดเบาเป็นอาหารที่พบบ่อยในผู้หญิง เกิดจากสาเหตุหลายประการที่พบบ่อย คือ กระเพาะปัสสาวะอักเสบที่สืบเนื่องมาจากการกลั้นปัสสาวะและการติดเชื้อ

อาการขัดเบา คือ อาการที่ปัสสาวะกะปริดกะปรอย (ออกทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง) และปวดแสบหรือปวดขัดเวลาปัสสาวะ อาการเหล่านี้สามารถป้องกันได้โดยการไม่กลั้นปัสสาวะ ดื่มน้ำมากๆ และบ่อยๆ

ส่วนประกอบของสมุนไพร

ใบไผ่ป่า 1 กำมือ ผักเป็ดแดง 1 กำมือ เหง้าสับปะรด 3 แว่น หญ้าไทร 1 กำมือ แก่นพิมเสน 2 บาท สารส้มเท่าปลายนิ้วก้อย

วิธีทำ

นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มรวมกัน ต้มจนเดือดแล้วรินเอาน้ำมาดื่ม ครั้งละ 1 แก้ว ทุก 3-4 ชั่วโมง จนอาการดีขึ้น

สรรพคุณ

แก้อาการขัดเบาหรือปัสสาวะไม่คล่อง

อีกสูตรหนึ่งง่ายมาก คือ การนำเอารากมะละกอ รากปอ รากชบาดอกขาว นำมาต้มรวมกัน แล้วรินเอาน้ำดื่ม ซึ่งจะมีสรรพคุณช่วยในการขับปัสสาวะและล้างพิษที่ตกค้างภายใน ร่างกายของเรา

อาการปวดศีรษะ

สมมติฐานของโรค

อาการปวดศีรษะเป็นความเจ็บป่วยที่พบบ่อย มักเกิดร่วมกับอาการอื่น สาเหตุของการปวดศีรษะที่พบบ่อย มี 2 ประการ คือ

1. สาเหตุจากอุบัติเหตุ เช่น ตกบันได ล้มศีรษะกระแทกพื้น หรือถูกทุบตีบริเวณศีรษะ เป็นต้น
2. สาเหตุจากความผิดปกติภายในร่างกายของเรา เช่น ความเครียด ความดันโลหิตสูง ไข้สูง หรืออาหารเป็นพิษ เป็นต้น

การรักษาอาการปวดศีรษะ เนื่องจากอุบัติเหตุ

ใช้ยาประคบสมุนไพร

ส่วนประกอบของสมุนไพร

หัวข่าแก่ (สด) 2-3 กำมือ และการบูรเล็กน้อย

วิธีทำ

ทุบหรือตำข่าให้แหลก แต่อย่าให้ถึงกับละเอียด แล้วห่อด้วยผ้าขาวใส่การบูรเล็กน้อย ทำลูกประคบ 2 ลูก

วิธีใช้

เมื่อลูกประคบที่อังไอน้ำร้อนได้ที่ดีแล้วก็นำไปประคบบริเวณศีรษะที่ถูกกระทบ เสร็จแล้วประคบบริเวณฝ่าเท้าทั้งสองข้าง

การรักษาอาการปวดศีรษะ สาเหตุจากการผิดปกติภายในร่างกาย

ในการวินิจฉัยแพทย์แผนไทย ไม่มีเครื่องพิสูจน์ว่าการปวดหัวที่เกิดจากสาเหตุของความผิดปกติภายในร่างกาย เช่น ความดันโลหิตสูง แต่อาศัยการบอกกล่าวของคนไข้ คือ

1. มักมีอาการปวดศีรษะข้างซ้าย หรือข้างขวา หรือกระหม่อม
2. เกิดจากอาการไข้พิษ ไข้กาฬ หรือไข้ตามฤดู

วิธีการรักษา มี 2 วิธี คือ

1. การประคบสมุนไพรใช้ตำรับยาเช่นเดียวกับการรักษาอาการปวดศีรษะจากอุบัติเหตุ
2. การใช้ยาสมุนไพร คือ “ยาแก้ 5 ควง”

ส่วนประกอบของสมุนไพร ประกอบด้วยสมุนไพรสด 5 อย่าง คือ

1. รากคนก
2. รากหญ้านาง
3. รากขิงชี้ (ไชตุ)
4. รากมะเดื่อชุมพร (ส่วนที่ใช้ถ้าเป็นฤดูแล้งใช้ ราก ถ้าเป็นฤดูฝนใช้ แก่น หรือเปลือก)

วิธีทำ

ล้างสมุนไพรให้สะอาด ตำยาใช้จำนวนเท่ากันทั้งหมด คั้นน้ำ 3 ส่วน เอา 1 ส่วน เอาส่วนที่ได้แบ่งกิน 3 ครั้ง เช้า กลางวัน เย็น หรือกิน 1 ชั่วโมง/ครั้ง หรือจิบกินไปเรื่อย ๆ หรือ 3 ชั่วโมง/ครั้ง จะเห็นผลภายใน 2-3 ชั่วโมง กินเรื่อย ๆ ไปจนหาย (ยาที่ใช้ดื่ม ใช้ได้อย่างมาก 3 ครั้ง)

****** ถ้าพบผู้ป่วยมีอาการปวดหัวเป็นเปลว คือ ตัวร้อนจนขึ้นศีรษะ ให้ใช้ยาผิวหรือยาเช็ดมีดัวา ดังนี้

1. ใบหญ้านางสด 3 กำมือ
2. ใบมะขามแก่ 3 กำมือ
3. ดินประสิว 2 ลำหัด (2 หยิบมือเล็ก ๆ)

หมายเหตุ

- ดินประสิวสามารถซื้อได้จากร้านขายยา
- มีคุณสมบัติทำให้ตัวเย็นลง

วิธีรักษา

1. เอน้ำข้าวขาวละลายดัวา ไม่ต้องนาน แล้วกรองเอาน้ำใส่ขัน หรือกะละมัง
2. เอาผ้าชุบน้ำเช็ดหน้า ใต้ใบหู กระหม่อม หน้าผาก ใบหน้าแล้วเช็ดกลางฝ่ามือ ทั้งสองข้างด้วย
3. เช็ดหน้าอก ลำคอ ถูบลงมาถึงท้อง หลัง ขา หัวเข่า จนถึงฝ่าเท้าทั้งสองข้าง
4. พัก 15 นาที เช็ดอีกครั้ง ทำเช่นนี้ 2-3 ครั้ง อาการจะทุเลาลง
5. ให้กินยา “แก้ 5 ควง” ร่วมด้วย

สรรพคุณ

ใช้รักษาอาการปวดศีรษะทั้ง 2 สาเหตุ ได้ผลชะงัด คื่นฉันท

น้ำมันสมุนไพรแก้ปวดเมื่อย

ส่วนประกอบของสมุนไพร

น้ำมันที่ใช้ดู นวด แก้ปวดเมื่อย ประกอบด้วยตัวยา 8 ชนิด คือ

1. ไพล (ผ่านเป็นชิ้นบาง ๆ)
2. ขมิ้นชัน (ผ่านเป็นชิ้นบาง ๆ)
3. ผิวมะกรูด (ผ่านเป็นชิ้นบาง ๆ)
4. ขมิ้นอ้อย (ผ่านเป็นชิ้นบาง ๆ)
5. ฟ้าทะลายโจร (หั่นเป็นชิ้นบาง ๆ)
6. หญ้าไต้ใบ (หั่นเป็นชิ้นบาง ๆ)
7. น้ำมันพืช 4 ลิตร
8. การบูร $\frac{1}{2}$ หรือ 5 กรัม

หมายเหตุ สมุนไพรที่ใช้ ก็คือใช้พืชสดทุกอย่าง ๆ ละ 1 กิโลกรัม สามารถเพิ่มหรือลดจำนวนให้มากหรือน้อยได้ตามอัตราส่วน ในกรณีที่หาสมุนไพรไม่ได้อาจใช้เพียง

- ไพล
- น้ำมันพืช
- การบูร

วิธีทำ

ก่อนนำสมุนไพรมาผ่านหรือสับ ต้องล้างน้ำให้สะอาดก่อน แล้วผึ่งลมให้แห้ง เสร็จแล้วนำน้ำมันพืชลงในกระทะทองแดงหรือกระทะอะลูมิเนียม ยกขึ้นตั้งไฟ พอน้ำมันร้อนจัด ใส่สมุนไพรทั้งหมดที่เตรียมไว้ลงไปทอด จนกระทั่งไพลกรอบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแก่ มีกลิ่นหอม เสร็จแล้วยกออกจากเตาให้กรอบเศษสมุนไพรออกด้วยผ้าขาวบาง ซึ่งควรทำตอนน้ำมันยังร้อน ๆ อยู่ เมื่อกรองเสร็จแล้วปล่อยให้เย็นลง แล้วใส่การบูร โดยบดการบูรให้ละเอียดนำลงไปผสมกับน้ำมันให้เท่ากัน น้ำมันที่ได้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ตลอดเวลา

วิธีใช้

- การทำน้ำมัน ให้ลูบลงตามกล้ามเนื้อ ขา แขน หลัง “ไม่ควรลูบขึ้นเพราะเป็นการทวนกลับ”
- สำหรับบริเวณหน้าท้องให้คลึงแล้ววนรอบ ๆ หลังทาน้ำมัน ควรทำการนวดบริเวณที่ทำน้ำมันด้วย เพื่อให้ไขมันเข้ากล้ามเนื้อ
- ทำการนวด 3 รอบ จะทำให้คลายอาการปวดเมื่อยลงได้

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยยังพบวิธีการรักษาโรคด้วยสมุนไพรไทยอีกหลายวิธี แต่ที่น่าสนใจมากว่า ๗ ทั้งนี้ เพื่อเป็นวิทยาทานในการศึกษา “ประวัติฯ ชุมชนวังน้ำขาว” ในเรื่องหมอยาใน ชุมชนฯ เท่านั้น

สมุนไพรและความสำคัญทางยา

ในเรื่องสมุนไพรและความสำคัญทางยา ทางผู้วิจัยจะศึกษาและวิจัยในสมุนไพรที่มีความสำคัญทางยา รสยา และสรรพคุณที่เกี่ยวข้องบางชนิดเท่านั้น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับผู้สนใจในเรื่องของสมุนไพรยาไทยสารพัดประโยชน์

ตารางที่ 1 สมุนไพรไทยที่ควรรู้

ลำดับที่	ชื่อสมุนไพร	ลักษณะ/รสยา	สรรพคุณที่เกี่ยวข้อง
1.	หัวโพลศด	รสฝาดขื่น เย็น	แก้ฟกช้ำ บวม เคล็ด ขัด ขอก
2.	หัวขมิ้นอ้อย	รสฝาดเผื่อน	แก้ลม ฟกช้ำ บวม เคล็ด ขัด ขอก
3.	หัวขมิ้นชัน	รสฝาดเย็น กลิ่นหอม	แก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน สมานแผล
4.	ต้นตะไคร้	รสปร่า กลิ่นหอม	แต่งกลิ่นให้หอม แก้ปวดเมื่อย
5.	ผิวมะกรูด	รสปร่า กลิ่นหอม ตืดร้อน	แต่งกลิ่นให้หอม ทำให้ผิวหนังชุ่มชื้น
6.	ใบมะขาม	รสเปรี้ยวฝาด	แก้ฟกช้ำ บวม
7.	ใบส้มป่อย	รสเปรี้ยวฝาด	แก้เส้นเอ็นตึง บำรุงเส้น
8.	เถาเอ็นอ่อน	รสขม ตืดเมา	แก้ปวดเมื่อย แก้เส้นตึง บำรุงเส้น
9.	การบูร	รสร้อน	แก้เคล็ด ขัด ขอก บวม
10.	พิมเสน	รสเย็น	แก้ลม วิงเวียน รักษาแผล
11.	ดินประสิว	รสเย็น	แก้ตัวร้อน
12.	ใบกะเพรา	รสเผ็ด กลิ่นหอม	แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ
13.	กระเทียม	กลิ่นฉุน รสเผ็ด ร้อน	แก้เส้นเลือดอุดตัน บำรุงลำไส้
14.	ดีปลี	กลิ่นหอม รสเผ็ด ร้อน	แก้เส้นเลือดอุดตัน บำรุงลำไส้
15.	หอมแดง	กลิ่นฉุน รสเผ็ด ร้อน	แก้ธาตุไม่ปกติ ท้องเสีย
16.	ข่า	กลิ่นหอม รสเผ็ด ร้อน	แก้หวัด คัดจมูก
17.	ใบชะพลู	กลิ่นหอม รสร้อน	แก้ท้องร่วง ปวดท้อง ท้องเสีย
18.	เนื้อลูกสมอไทย	รสเปรี้ยวฝาด	บำรุงธาตุ ช่วยขับลม
19.	โกฐขมา โกฐพุงปลา โกฐเขี้ยว โกฐสอ	กลิ่นหอม รสเผื่อนขม	แก้จุกเสียด บำรุงธาตุ บำรุงร่างกาย บำรุงประสาท
20.	เทียนแดง เทียน เทียนคำ เทียนสัตตบงกช เทียนเขาวาฬ	กลิ่นหอม	ช่วยแต่งกลิ่น รส บำรุงประสาท
21.	ลูกจันทร์ ดอกจันทร์	กลิ่นหอม รสหวาน	แก้ธาตุไม่ปกติ
22.	สะเอะ เม็ดสะเคะ	รสขม	แก้ธาตุพิการ อาหารไม่ย่อย ช่วยเจริญอาหาร